

T. C.  
GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ  
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ  
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI

## **AYFER TUNÇ'UN ÖYKÜLERİNDE YAPI VE TEMA**

**YÜKSEK LİSANS TEZİ**

OSMAN AKKAN

GAZİANTEP  
TEMMUZ 2012

T. C.  
GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ  
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ  
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI

## **AYFER TUNÇ'UN ÖYKÜLERİNDE YAPI VE TEMA**

**YÜKSEK LİSANS TEZİ**

OSMAN AKKAN

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Ahmet AĞIR

GAZİANTEP  
TEMMUZ 2012


T. C.  
GAZIANTEP ÜNİVERSİTESİ  
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ  
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI

**Ayfer Tunç'un Öykülerinde Yapı ve Tema**

OSMAN AKKAN

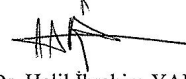
Tez Savunma Tarihi:

Sosyal Bilimler Enstitüsü Onayı

  
Yrd. Doç. Dr. Ahmet AGIR

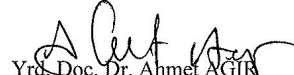
SBE Müdürü

Bu tezin Yüksek Lisans tezi olarak gerekli şartları sağladığını onaylıyorum.



Doç. Dr. Halil İbrahim YAKAR  
Enstitü ABD Başkanı

Bu tez tarafımda okunmuş, kapsamı ve niteliği açısından bir Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

  
Yrd. Doç. Dr. Ahmet AGIR  
Tez Danışmanı

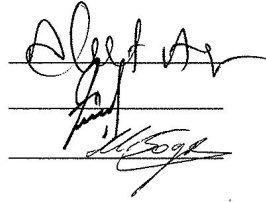
Bu tez tarafımızca okunmuş, kapsam ve niteliği açısından bir Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri:  
(Unvanı, Adı ve SOYADI) İmzası

Yrd. Doç. Dr. Ahmet AĞIR

Doç. Dr. Zeynel ÖZLÜ

Yrd. Doç. Dr. Mehmet SOĞUKÖMEROĞULLARI



## ÖZET

### AYFER TUNÇ'UN ÖYKÜLERİNDE YAPI VE TEMA

AKKAN, Osman

Yüksek Lisans Tezi, Türk Dili ve Edebiyatı ABD

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Ahmet AĞIR

Temmuz 2012, 92 sayfa

Bu çalışmada son dönem yazarlarından Ayfer TUNÇ'un öyküleri derinlemesine incelenmiştir. Çalışmayı önemli kılan nokta, yazarın daha önce incelenmeyen eserlerinin tahlilinin yapılması ve okurların eserleri her boyutuyla anlamasına yardımcı olmasıdır. Çalışma farklı başlıklara ayrılarak sistematik bir şekilde hazırlanmıştır. Bu başlıkların belirlenmesinde Ayfer TUNÇ'un öykülerindeki yapı ve temalar dikkate alınmıştır. Bu kavramlar açıklanırken geleneksel öykücülüğümüzün ve çağdaş öykücülüğün unsurları göz önünde tutulmuştur. Mevcut unsurların hepsi bir araya getirildiğinde Tunç'un öykülerinin biçim ve içerik olarak kendine ait farklı bir yeri vardır.

**Anahtar Kelimeler:** Ayfer Tunç, öykü, yapı ve tema

**ABSTRACT****STRUCTURE AND THEME IN TUNÇ'S STORIES**

AKKAN, Osman

Master of Arts Thesis, Department of Turkish Language and Literature

Supervisor: Yard. Doç. Dr. Ahmet AĞIR

July 2012, 92 pages

In this work, the stories of Ayfer TUNÇ, a contemporary writer, have been deeply examined. The point that makes our study important is to make an analysis of her previously unreviewed works and thus to help readers understand his works in all aspects. Our study has been systematically prepared by being divided into different titles. In determining these titles, the structure and the themes in Ayfer TUNÇ's stories have been taken into consideration. While explaining these terms, the constituent s of our traditional story writing and the constituents of contemporary story writing have been taken into account.

**Key Words:** Ayfer Tunç, story, structure and theme

## ÖN SÖZ

“Ayfer TUNÇ öykülerinde Yapı ve Tema” adlı bu çalışmada, *Saklı, Mağara Arkadaşları, Aziz Bey Hadisesi, Taş Kağıt Makas, Evvelotel* başlıklı eserlerini derinlemesine inceleyerek, yazarın sanat anlayışını ortaya koymayı amaçladık.

Ayfer Tunç kendinden talep etmemize rağmen hayatıyla ilgili bilgileri bize vermedi. Biz de ulaşabildiğimiz kaynaklardan onun hayatıyla ilgili sınırlı bilgiler verip ardından eserlerini inceledik. Tunç’un eserleri gerek okuyucular gerekse de araştırmacılar tarafından anlaşılması ya da incelenmesi zor olarak değerlendirilse de yaptığımız çalışmayla bu zorluğu elimizden geldiğince ortadan kaldırmayı amaçladık. Bu amaç doğrultusunda, inceleme yaparken Ayfer Tunç’ un yazar kimliğini ve hayata yazar gözüyle bakışını ortaya koymaya çalıştık. Böylelikle farklı bakış açıları kazanan çalışmamızı, yazarın eserlerinin daha iyi anlaşılması ve bir bütün olarak anlam kazanması için bölümlere ayırarak sistematik bir şekilde düzenlendik.

Bu çalışmanın her safhasında benden yardımlarını esirgemeyen ve bana her zaman sabırla yol gösteren saygı değer hocam Yard. Doç. Ahmet AĞIR’ a, ömrümün varı olan sevgili eşim Nefiyenur AKKAN’ a, katkılarından ve desteklerinden dolayı teşekkür ederim.

Temmuz 2012

Osman AKKAN

## İÇİNDEKİLER

	Sayfa No
<b>ÖZET</b> .....	i
<b>ABSTRACT</b> .....	ii
<b>ÖN SÖZ</b> .....	iii
<b>İÇİNDEKİLER</b> .....	iv
<b>BİRİNCİ BÖLÜM</b> .....	1
<b>GİRİŞ</b> .....	1
1.1.TÜRK EDEBİYATINDA ÖYKÜ .....	1
<b>İKİNCİ BÖLÜM</b> .....	6
<b>HAYATI VE ESERLERİ</b> .....	6
2.1. HAYATI.....	6
2.2. ESERLERİ.....	6
2.2.1. Öykü Kitapları.....	6
2.2.2. Romanları.....	6
2.2.3. Masalları .....	7
2.2.4. Araştırma.....	7
2.2.5. Yaşantı .....	7
<b>ÜÇÜNCÜ BÖLÜM</b> .....	8
<b>AYFER TUNÇ'UN ÖYKÜCÜLÜĞÜ</b> .....	8
<b>DÖRDÜNCÜ BÖLÜM</b> .....	10
<b>ÖYKÜLERİNİN İNCELENMESİ</b> .....	10
4.1. OLAY ÖRGÜSÜ (VAKA).....	10
4.1.1. Saklı .....	11
4.1.1.1. Saklı .....	11
4.1.1.2. İhtilaller neye benzer.....	12
4.1.1.3.Yaşadığımız yerler .....	13
4.1.1.4. Önemsizlik.....	13
4.1.1.5. Ay bakıyor .....	14
4.1.1.6. Mozart'ın son zartı.....	15
4.1.1.7. Su .....	16
4.1.1.8.Silentium .....	16
4.1.1.9. Yüreğin mahallesi .....	17
4.1.2. Mağara Arkadaşları .....	17
4.1.2.1. Mağara arkadaşları.....	17

4.1.2.2. Ses tutsağı.....	18
4.1.2.3. Cinnet bahçesi.....	19
4.1.2.4. Gençlik sabah çiyidir .....	20
4.1.2.5. Küçük kuyu .....	20
4.1.2.6. Siz ve şakalarımız .....	21
4.1.2.7. Alafranga ihtiyar .....	22
4.1.2.8. Ara renkler grubu.....	22
4.1.3. Aziz Bey Hadisesi .....	24
4.1.3.1. Aziz bey hadisesi .....	24
4.1.3.2. Kadın hikâyeleri yüzünden.....	24
4.1.3.3. Soğuk geçen bir kış.....	26
4.1.3.4. Kar yolcusu.....	26
4.1.3.5. Mikail'in kalbi durdu .....	27
4.1.3.6. Kırmızı azap .....	28
4.1.4. Taş-Kağıt-Makas .....	29
4.1.4.1. Kaybetme korkusu .....	29
4.1.4.2. Taş-kağıt-makas.....	30
4.1.4.3. Fehime.....	30
4.1.4.4. Suzan defter .....	31
4.1.5. Evvelotel .....	32
4.1.5.1. Evvelotel.....	32
4.1.5.2. Kibir .....	33
4.1.5.3. Halas.....	34
4.1.5.4. Acilezzet.....	34
4.1.5.5. Hiçbir hikâye görüldüğü kadar temiz değildir.....	35
4.1.5.6. Doğru .....	35
4.1.5.7. Yanık taşlar.....	36
4.1.5.8. Tevekkül.....	37
4.1.5.9. Serim-düğüm-çözüm.....	37
4.1.6. Ömür Diyorlar Buna .....	38
4.1.6.1. Yedi kadın .....	38
4.1.6.1.1. Biliyor musun ki iyi yaşanmış hayat bir hazinedir.....	38
4.1.6.1.2. Şapkacı arlet.....	40
4.1.6.1.3. "Gitme dur..." Aylin Işık .....	42
4.1.6.1.4. Bir aktris-artık değil.....	43
4.1.6.1.5. "Bir kara derin kuyu".....	45
4.1.6.1.6. Nur Hanım'ın piyanoları.....	46
4.1.6.1.7. To/Bedri-From/Joan .....	47
4.1.6.2. Şehirden sesler .....	48
4.1.6.2.1. Geveze pazar .....	48
4.1.6.2.2. Hisli bir apartman toplantısı.....	49
4.1.6.2.3. Koku .....	49
4.1.6.2.4. İki kedi .....	50
4.1.6.3. İki çocuk.....	51
4.1.6.3.1. Nazım Sever Küçük Komünistin Hikâyesi .....	51
4.1.6.3.2. Çarli .....	52
4.1.6.4. Kitaplardan doğanlar .....	53
4.1.6.4.1. Narlı bahçe .....	53
4.1.6.4.2. "İde Ağacı" .....	54
4.1.6.4.3. Kitabının adını göstermeyen yolcu.....	54



4.1.6.4.4.Yaratıcımız Yusuf .....	55
4.1.6.4.5.İki akademili .....	56
4.1.6.5.Üç portre denemesi .....	57
4.1.6.5.1.O tatlı dinazor.....	57
4.1.6.5.2.Kedilerimi iyi doyurunuz.....	58
4.1.6.5.3.Mesut bahtiyar'dan şarkılar dinlediniz .....	58
4.2. TEMALAR .....	59
4.2.1. Din .....	59
4.2.2.Aşk.....	60
4.2.2.1. Aşk ve kıskançlık bağı .....	62
4.2.2.2. İhanetle biten aşk .....	62
4.2.3. Sevgi Yokluğu.....	63
4.2.4. Aile Yokluğu .....	66
4.2.5. Yalnızlık.....	67
4.2.6. Ölüm/İntihar .....	68
4.3. KİŞİLER.....	69
4.3.1.Tipleri Bakımından Öykü Kişileri.....	69
4.3.1.1. Erkek tipi .....	69
4.3.1.1.1. Hayattan kopmuş erkek tipi .....	70
4.3.1.1.2. Sorumsuz baba tipi .....	70
4.3.1.1.3. Yalnız ve terk edilmiş erkek tipi .....	71
4.3.1.1.4. Kıskanç erkek tipi.....	72
4.3.1.2. Kadın tipleri.....	72
4.3.1.2.1. Çilekeş kadın tipi.....	72
4.3.1.2.2. Peşinden koşulan kadın tipi.....	73
4.3.1.2.3. Cefakâr anne tipi .....	73
4.3.1.2.4. Düşmüş kadın tipi.....	74
4.3.1.2.5. Genç kız tipi .....	74
4.4. ZAMAN.....	74
4.4.1. Sosyal (Tarihi) Zaman .....	75
4.4.2. Ferdî Zaman .....	77
4.5. MEKÂN.....	78
4.5.1. Geniş Mekânlar .....	78
4.5.2. Ana Mekânlar .....	79
4.5.3. Açık Mekân.....	82
4.5.4. Kapalı Mekânlar .....	83
4.5.5. Soyut Mekânlar .....	84
4.6. BAKIŞ AÇISI VE ANLATICI .....	85
4.6.1. Gözlemci Anlatıcı.....	85
4.6.2. Yazar Anlatıcı .....	86
4.6.3. Karma Anlatıcı .....	86
<b>SONUÇ.....</b>	<b>87</b>
<b>KAYNAKLAR.....</b>	<b>89</b>
<b>ÖZGEÇMİŞ.....</b>	<b>92</b>
<b>VITAE.....</b>	<b>92</b>

## BİRİNCİ BÖLÜM GİRİŞ

### 1.1.TÜRK EDEBİYATINDA ÖYKÜ

Türk edebiyatında öykünün tarihine bakıldığında, öykünün kendi geleneğinde var olan değerlerden şekillenerek bugüne geldiği görülür.

“Hüseyin Su’nun, Öykümüzün Hikâyesi adlı makalesinde Hulki Aktunç’ un 1971 yılında yayımlanan “Aydınlar ve Hikâyemizin Doğuş Sorunları” adlı makalesinden alıntılıdığı “tarihimiz 19. veya 20. yüzyılda başlamadığı gibi, hikâyemiz de 1870’ de başlamamaktadır: Batılı hikâyemiz, doğulu hikâyemizle başlar” tespiti öykümüzün tarihinin Dede Korkut’ a kadar götürülebileceğini gösterir”. (Canbaz, 2004:34 )

Zaman içerisinde, giderek zenginleşen bir mânâ girdabı gibi, dilimizde hem kelime hem kavram olarak kullanılır. Arapça “hekave” kökünden türeyen kelime Türkçe’ye, İslamiyet’in kabulünden sonra girer. “Hikâye” kelimesinin anlamı lügatlerde şu şekilde geçer:

"Nakletme, bir vak'a ve sergüzeşti sırasıyla anlatma, rivayet; hakikî veya uydurma ve ekseriya hisse kapmağa mahsus sergüzeşt ve vukuât; kıssa, mesel, roman." (Şemsettin Sami, Kâmûs-ı Türkî, s: 554)

"Anlatma, roman, masal, olmuş bir hâdis" (Ferit Develioğlu, Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat, s:423)

"Nakletme, anlatma; bazı vukuâtın heyet-i mecmuası; fıkra, roman." (Muallim Nâci, Lügat-i Nâci, s:341)

"Az çok ayrıntıları verilerek anlatılan olay; baştan geçen bir olayı anlatma; belli bir zaman ve yerde az sayıda kişinin başından geçen, gerçeğe uygun birtakım olaylar anlatan ya da birkaç kişinin karakteri çizilen roman türünden kısa yapıt, öykü; aslı olmayan söz." (TDK, Türkçe Sözlük, s:891)

Hikâye, tarihinin her döneminde, öncelikle anlatma fiili üzerine kurulmuş bir edebî oluşumdur. "Anlatma" veya "hikâye etme", onun en belirgin özelliğidir. Lügatlerde de istisnasız bir şekilde "nakl/nakletme, rivayet, anlatma, anlatı, tahkiye" vurgusuna yer verilir. Kelimenin kavram olarak kullanılması da yukarıdaki tarifin paralelindedir; "mit"ten "modern hikâye" veya "roman"a kadar uzanan türler manzumesinin "genel" adıdır.

Hikâye, diğer bütün edebî türlerde olduğu gibi, zaman içerisinde, canlı bir organizma olan dildeki değişime paralel olarak dinamik bir oluş veya oluşum süreci yaşar. Bir başka ifadeyle o, değişerek gelişmiş veya gelişerek sürekliliğini korur; bu esnada da pek çok edebî türle iç içe geçmiş ve birçok yeni türe kaynaklık eder.

“Türk edebiyatında hikâyenin/öykünün bir terim olarak kullanılmaya başlamasından itibaren, hikâye kelimesinin dayandığı kavram tahkiyedir. Dolayısıyla anlatma esasına bağlı bütün yazı türleri geçmişte bu kelimenin etrafında izah bulmuştur. Tarih, destan, menkabe, kıssa, masal, rivayet, vak’a, rapor, kopya, taklit, roman, hikâye ve benzeri birçok türün ardındaki kavram tahkiyeli eser, yani hikâyedir” (Korkmaz, 2005:321).

Eski Türk edebiyatında büyük oranda nazım kullanılır. Dönem içerisinde şiirsel bir dil kullanmak hüner sayılır. Belirli konuların anlatımı, aruz kalıpları, nazım biçimleri ve uyak çeşitleri kullanılarak harmanlanır ve Divan edebiyatı icra edilir. Birçok padişahın iyi birer şair olması, divanlarının bulunması bunun yanında dönemin şairlerinin yazdığı kendilerini metheden çok beğendikleri şiirler karşılığında makam ve hediyeler vermesi nazımın popülerliğini artırır.

Klasik Türk edebiyatı dönemi içerisinde nesir, avam işi kabul edilir ve nazım kadar önemsemez. Nesir alanında daha çok tarih ve siyasetname gibi eserler verilir. Klasik Türk edebiyatı çerçevesinde tahkiye üslubu çoğunlukla mesnevilerde karşımıza çıkar. Mesnevînin sözlük anlamı; ikişer ikişer anlamında iki mısralık nazım birimidir. Mesnevîde her beytin kendi arasında kafiyeli olması uzun hikâyelerin yazılmasına olanak sağlar. Destanlar, uzun aşk hikâyeleri, şehrengizler, didaktik, dini, ahlaki konuları içeren ve ansiklopedik bilgiler veren eserler mesnevi nazım biçimi kullanılarak tahkiye edilir.

Halk edebiyatı alanında sözlü ve yazılı kültürde var olan destan, masal, menkıbe, efsane, halk hikâyesi ve fıkra’da olay örgüsü, şahıs kadrosu, zaman, mekân ve anlatıcı unsurlarının bir araya getirilmesiyle tahkiye kültürü icra edilir. Bahsi geçen bu türler, halkın müşterek dilinden süzülüp geldiği için nazım veya nazım-nesir karışık kullanılır.

Modern hikâyenin dilinin tamamen mensur olması nedeniyle Klasik Türk edebiyatı ve Halk edebiyatı alanında yer alan türlerin modern hikâyenin dışında tutulmasına sebep olur. Ancak şu da unutulmamalıdır ki modern hikâyenin, yukarı da bahsettiğimiz türlerden de tamamen bağımsız olduğu düşünülemez, kökleri yine bu türlere dayanır.

Tanzimat dönemine gelindiğinde ise nesir alanında adeta bir patlama olur. Dönem içerisinde ülkede siyasi ve sosyal alanda yaşanan çalkantı ve darboğaz doğal olarak ilk önce toplumu etkiler. Hikâye içerisinde dönem insanın günlük hayat içinde başından geçenleri, sıkıntıları, bunalımları, çıkmazları, kendisi ve toplumla olan çatışmaları kısaca insani tüm olay ve olguları, muhayyileden çok realite esasına göre ortaya konulması, teknik açıdan pozitif aklın öngördüğü sebep-sonuç ilişkisi çerçevesinde süsten uzak, kendisine hitap eden bir üslupla, benliğini hikâyelerde

bulması, hikâyeye olan ilginin artmasını sağlar. Bu dönemin beraberinde getirdiği Batı edebiyatı etkisi de hikâyeye olan ilginin artmasında etkin rol oynar.

Hikâye alanında Batılı anlamda ilk eserler Tanzimat döneminde verilir. Özellikle Ahmet Mithat Efendi halk hikâyeleri ile batı tekniğini birleştirip bu alanda başat eserlerden olan Letaif-i Rivayat hikâye serisi ile halk hikâyelerini modernleştirilmesi adına ilk adımı atmış bu alanda verdiği diğer eserleriyle yol gösterici olur.

“Garp hikâyeleri tarzında eserler ise 1870’de Ahmed Midhat Efendi’nin neşrettiği “Kıssadan hisse” ve “Letaif-i rivâyat” ın ilk beş cüz’ ü ile başlar. 1873’de başlayıp 1875’de biten, Emin Nihad Bey’in “Müsâmeretnâmesi” ikinci teşebbüstür”. (Tanpınar, 2003:286)

Fakat modern anlamda ilk hikâye örneği Tanzimat döneminde Sami Paşazade Sezai'nin Küçük Şeyler adlı eseri olur.

Tanzimat’tan Cumhuriyet’e kadarki dönem içinde Türk hikâyesi, geleneksel Doğu ve Türk-İslam tahkiye birikiminden birden bire kopamaz. Zaman içerisinde geleneksel tahkiye formatından modern anlatı anlayışına doğru yavaş yavaş bir değişim ve gelişim süreci geçirir. Süreç içerisinde geleneksel ve modern hikâye özelliklerini bir arada ve birbirini tamamlar nitelikte görmekteyiz. Fakat bu durum fazla uzun sürmez. Bahsettiğimiz dönem bir geçiş süreci olduğundan zaman ilerledikçe Türk tahkiye kültürü değişimini devam ettirir ve modern öykü formatını kazanır.

İkinci Meşrutiyet yıllarına gelindiğinde ise hikâye artık oturur. Özellikle Ömer Seyfettin ve Refik Halit, öykü kavramına yeni bir boyut getirir. Üslup açısından gayet rahat halkın gündelik yaşamını yansıtan ve dönemi içerisinde yol gösterici özellik taşıyan hikâyeler yazmaya başlarlar. Vatanın içinde bulunduğu duruma seyirci kalmayıp Anadolu’ya geçen ya da Mücadeleyi İstanbul’ dan destekleyen yazarlar ise farklı temalarda öyküler kaleme alırlar.

“Milli Mücadelenin kazanılması, yeni sistemin oturtulması, sosyal ve siyasi hayatın yeni nizamının yavaş yavaş belirmesinden sonra, insanın günlük yaşayışını ilgilendiren; ekonomik eşitsizlik, işçi-işveren ilişkisi, ahlakî çöküntü gibi bazı temel sorunlar da hikâyenin konusu olmaya başlar.” (Korkmaz,2005:323)

Dönem öykücülerinin büyük bir kısmının benimsediği Maupassant tarzı, öykünün teknik açısından gelişmesine ve toplumun geniş kesiminin bu yazın türünü sevip benimsemesine yardımcı olur. Birinci Dünya Savaşı ve Milli Mücadele yıllarıyla birlikte Yeni Türk edebiyatının yoğun bir şekilde kendisini hissettiren santimental edebî zevki, yerini Memleket Edebiyatına bırakır.

Cumhuriyetin ilk yılları öykü için yeni bir arayış dönemidir. Yeni kurulmuş devletin sorunlarına paralel olarak toplumsal temalara yer verilir. 1928’de harf inkılabının kabulüyle birlikte hikâye alanında bir durgunluk söz konusu olur. Bu dönemde dergilerde aşk öyküleri ve küçük mizahî öyküler dışında göze batan öyküler kaleme alınmaz.

“1930’lara gelindiğinde Sadri Ertem, Selahattin Enis, Refik Ahmet Sevengil gibi yazarların toplandığı Vakit gazetesi çevresi, yeni gerçekçi Türk hikâyesinin yol açıcılığını yapmaya başlar”. (Korkmaz,2005:323)

Bir süre sonra vak’a hikâyelerinin yerini sıradan insan hikâyeleri almaya başladığı görülmektedir. Memduh Şevket Esenal, Sabahattin Ali ve Sait Faik Abasıyanık Türk öyküsüne yeni bir soluk getirmiştir.

1940’ların ikinci yarısından itibaren geçmişe ve ferdin iç dünyasına dönüş, Türkiye’nin katılmamasına rağmen II. Dünya Savaşının etkileri, demokratikleşme sürecinin izleri, göz ardı edilen, açlık, yoksulluk ve vebanın kol gezdiği köy hayatı, emek sermaye çatışması Türk öykülerinin temelini oluşturur.

1960’lı yıllara gelindiğin da ise hikâye alanında tam bir değişim yaşanmış; hem içerik hem biçim olarak geleneksel olandan farklılaşarak yeni arayışlar içerisine girilmiştir. “Son kırk yılın hikâyesini Dr. Ayşenur Külahlıoğlu İslam dört alt başlık şeklinde tasnif eder.

“Postmodern Anlatımı Deneyenler

1960’lardan itibaren kendilerine yeni ifade yolları arayan kimi sanatçılarımız, kısmen de olsa postmodernizmin bazı özelliklerinden yararlanarak hikâye yazmayı denerler. Yusuf Atılgan, Oğuz Atay, Nazlı Eray, Selim İleri, Murat Mungan, Nazan Bekiroğlu.

Soyut Anlatımı Deneyenler

Hikâyelerinde ele aldıkları olayın niteliği, işledikleri tema ve şahısların ortak özellikleri ile üslupları açısından ortaklık gösteren bazı yazarların eserleri bu grupta değerlendirilebilir. Söz konusu hikâyelerde olay (vak’a) mümkün olduğu kadar aza indirilir, adeta yok edilmeye çalışılır. Önemli olan olay değil, onun insan zihninde uyandırdığı izlenim ve çağrışımlardır. Günlük hayat gönderme yapan bu izlenim ve çağrışımlar, bazen belirli bir plan çerçevesine de yerleştirilmeden gelişigüzel serpiştirilir. Sebep-sonuç ilişkisi, klasik vak’a hikâyesinin vazgeçilmezlerinden sayılan serim-düğüm-çözüm aşamaları önemsizdir. Dış dünyanın gerçekliği, mantığa uygunluk gibi endişeler aranmaz. Leyla Erbil, Ferit Edgü, Tomris Uyar bu grupta yer alır.

Yeni Gelenekçiler

Belli belirsiz ilk örneklerini Tanpınar ve Peyami Safa’da görebildiğimiz bu yönelişin asıl eleştirisi, dibinden kesilmiş bir ağaç gibi geleneğinden ve milli değerlerinden uzaklaştırılan bir toplumun sentetik değişim ve duyarlılığına karşı gelişmektedir. Hikâyeler bireyin iç dünyası ile sosyal sorunları bir arada ele alan, sorunlara çözümler üretmek yerine insanın kendi içine bakarak soru sormasını isteyen bilgece bir samimiyetle yazılır ancak çoğunlukla bir bildiri ve açık mesaj bulunmaz. Teknik açıdan homojen bir görüntü sergilemeyen, çağdaş anlatım tarzlarının ve şiirli söylemin bolca denendiği, geleneksel kaynaklara, yerli mitolojik unsurlara, masal ve efsane motiflerine güncel olanı da çağrıştıran göndermeler yapıldığı söylenebilir. Rasim Özdenören, Durali Yılmaz, Mustafa Kutlu, Hüseyin Su’ nun bu grupta yer aldığını söyleyebiliriz.

Kadını Yazarlar, Kadın Yazarlar

1960'lardan itibaren Türk edebiyatını etkileyen yeni yönelişlerden biri de kadın sorunsalı etrafında edebi metinler oluşturmaktır. Postmodern düşüncenin etkisiyle ortaya çıkan toplumun marjinal kesimlerini ele alma eğilimi ile çağdaş dünyanın yükselen değerlerinden feminizmin de edebiyat alanındaki kadın çalışmalarında rolü vardır. Özellikle hikâye ve romanlardaki kadın unsuru, geleneksel edebiyatımızdaki "nesnelleştirme" eğiliminin dışında bir anlam taşır ve kadını bir birey olarak tanımayı amaçlar. Toplumun sessiz çoğunluğunu oluşturan kadınların hikâyeleri bu eserlerde onları kendi bağlamlarından koparmadan ve özellikle öne çıkarmadan anlatılmaktadır. Kadın sorunsalı ile ona bağlı aile ve gençlik meselelerinin son dönem kadın yazarlarının ilgisini daha çok çektiği söylenebilir. Sevgi Soysal, Pınar Kür, Ayla Kutlu, Nursel Duruel, Feyza Hepçilingirler bu doğrultuda eser vermiş yazarlardır". (Korkmaz, 2005:329-330)

Sonuç olarak; ilk insanın yaratılmasıyla birlikte ortaya çıkan mit'ler ve son dönem modern hikâyesine kadar birçok edebi türe kaynaklık eden, son iki asırda da müstakil bir tür olarak, gerçek ya da gerçeğe yakın olay ya da olguları, şahıs, zaman, mekân unsurlarını, bir tema ve belirli kurallar ile kurgulayıp okura estetik haz verecek şekilde anlatılmasından doğan kısa mensur bir türdür.

## İKİNCİ BÖLÜM HAYATI VE ESERLERİ

### 2.1. HAYATI

Ayfer Tunç 1964'te Adapazarı'nda doğdu. İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler fakültesi'ni bitirdi. Üniversite yıllarında çeşitli edebiyat ve kültür dergilerinde yazılar yazmaya başladı. 1989 yılında Cumhuriyet gazetesinin düzenlediği Yunus Nadi öykü Armağanı'na katıldı, *Saklı* adlı yapıtıyla birincilik ödülünü aldı. 1999-2004 arasında Yapı Kredi Yayınları'nda yayın yönetmeni olarak görev yaptı. 2001 yılında yayınlanan ve okurdan büyük ilgi gören *Bir Maniniz Yoksa Annemler Size Gelecek-70'li Yıllarda Hayatımız* adlı yapıtı, 2003 yılında yedi Balkan ülkesinin katılımıyla düzenlenen *Uluslar arası Balkanika Ödülü*'nü kazandı ve altı balkan diline çevrilmesine karar verildi. Aynı kitap Suriye ve Lübnan'da Arapça olarak yayınlandı. Tunç'un 2003 yılında Sait Faik'in öykülerinden hareketle yazdığı *Havada Bulut* adlı senaryosu filme çekildi ve TRT'de gösterildi. (<http://www.ayfertunc.com/>)

### 2.2. ESERLERİ

#### 2.2.1. Öykü Kitapları

- Saklı (1989)
- Mağara Arkadaşları (1996)
- Aziz Bey Hadisesi (2000)
- Taş-Kağıt-Makas (2003)
- Evvelotel (2006)

#### 2.2.2. Romanları

- Kapak Kızı (2005)
- Bir Deliler Evinin Yalan Yanlış Anlatılan Kısa Tarihi Üzerine (2009)
- Yeşil Peri Gecesi (2010)

**2.2.3. Masalları**

Belki Varmış Belki Yokmuş (2003)

**2.2.4. Araştırma**

İki Yüzlü Cinsellik (Oya Ayman'la birlikte 1995)

**2.2.5. Yaşantı**

Bir Maniniz Yoksa Anneler Size Gelecek (2001)

Ömür Diyorlar Buna (2007)



## ÜÇÜNCÜ BÖLÜM AYFER TUNÇ'UN ÖYKÜCÜLÜĞÜ

Ayfer Tunç, Türk öykücülüğünde, 1989'dan itibaren ortaya koyduğu eserleriyle kendi kimliğini ispat eden, etkileyici üslubu, başarılı tahkiye kurgusuyla çağın insanının sevgisizlik, arayış, aile sorunları, yaşlılık, yalnızlık, ölüm, fanilik, intihar, aşk gibi temel sorunlarını tema olarak işlemiş önemli yazarlardan biridir. Onun başarılı bir öykü yazarı olmasının temelinde yatan sebepler arasında, yeteneğin dışında, kendisinin de devam ettirdiği Türk edebiyatı geleneğini çok iyi biliyor olması ve “yazarlığı bir meslek olarak görmeyip” (Selçuk,2005:8) onu bir var olma tarzı olarak kabul edip severek ve içinden geldiği gibi yazmasına bağlayabiliriz.

1980 sonrası Türk öykücülüğünden farklı olarak biçim kaygısına düşmez, o daha çok sanatını ön plana çıkarmaya çalışır tabi ki sanatın merkezine de insan unsuru yerleştirir. Anlatım olarak, klasik öykü anlatımını seçen Ayfer Tunç farklı ve sağlam bir kurguyla eserlerini oluşturur.

Onun bütün eserlerinde “geçmiş” vurgusu öne çıkar. Fakat bu geçmiş özlenen, hayırla yad edilen bir geçmiş değil, hatırlandığında hatırlayanın tüylerini diken diken eden ve kendisinden devamlı kaçılan öcü niteliğinde bir geçmiştir. Ayfer Tunç özellikle çocukluk döneminde, parçalanmış bir ailede sevgiden ve şefkatten uzak, çok yakınları tarafından uğradığı hayal kırıklıkları ile yetişen ve bunların etkisiyle bir ömür boyu kendini kötü hisseden aynı zamanda da hayata tutunmaya çalışan, ilişki anlamında başarılı ve mutlu olamayan insanların karanlıkta kalmış öykülerini anlatır. Onun öykülerinde ve romanlarındaki kişiler günlük hayatta herkesin rastlayabileceği, tanıyabileceği ya da bu kişilerin hikâyesini başkalarından dinleyebileceği olağanüstü olmayan insanlardır.

Ayfer Tunç'un öykülerindeki ve romanlarındaki kişiler “yalnızlık” kavramıyla iç içedirler. Yalnızlık onların hayatının vazgeçilmezidir. Çünkü onlar geçmişlerinde yaşadıkları büyük olayların etkisinden kurtulamayıp bunların bir daha yaşanmaması için yalnızlığı bir sığınak olarak görürler ama bu sığınak onların sonu

olur. Tunç'un öykü ve roman kişileri yalnızlıkla yaşama noktasında eksik kalırlar ve o yalnızlık içerisinde boğulurlar.

Ayfer Tunç'un öyküleri genel olarak keder sözcüğüyle özetlenebilir.

“Keder, gerçekten de onun öykülerini çok iyi tanımıyor. Kasvet ise daha farklı elbette. Ancak şu açık ki, Tunç, hicranı seviyor, insanların kıyıya vurmuş halleri, sevinçli hâllerinden daha fazla ilgisini çekiyor. Çünkü hayat asıl bu yaralı insanlarda kalıcı iz bırakıyor. Bu tavrın ise bir kaçış değil tam tersine hayatla yüzleşme, bir diğer deyişle bir hayat tecrübesi aktarımı olduğunu söyleyebiliriz”(Tosun, 2006:3).

Ayfer Tunç'un bahsi geçen eserleriyle edebiyat camiasında son dönem öykü ve roman alanında kendisine yer edinecek düzeyde başarılı olmasında kendi yaşamının ne derece etkili olduğu bilgi eksikliğinden açıklayamıyoruz. Ama şu bir gerçek; “hissetmek” sanatın temel taşlarından biridir. “Keder” herkesin hayatında olduğu gibi onun hayatında da etkili olur ama bu etkinin derinliği noktasında tam bir şey söylemek mümkün değil.

## DÖRDÜNCÜ BÖLÜM ÖYKÜLERİNİN İNCELENMESİ

### 4.1. OLAY ÖRGÜSÜ (VAKA)

“Olay” insanlığın kendisini ilk olarak ifade etmeye çalıştığı ilkel mağara resimlerinden hiyerogliflere birçok yerde karşımıza çıkar. Günümüzde tahkiye üslubunun kullanıldığı hikâye ve romanlar gibi birçok türün ortak özelliğidir. Bunlardan hareketle olay örgüsünü,

“Yazarın okuyucuyu etkileyebilmek, güzel ve hoş bir iz bırakabilmek anlamlı bir vurgu oluşturabilmek için yani belli bir amaç için olayların oluş sırasını değiştirerek, kendine göre bir sıralama ve düzenleme yaparak ortaya çıkardığı kurgusal yapı” (Çetin, 2008:190).

olarak tarif etmek mümkün olacaktır. Hikâyede yer alan zaman, mekân, kişiler gibi hikâye unsurları olay etrafında şekillenir ve olay etrafında anlam kazanır. Eser içerisinde olayların bir araya gelmesiyle olay örgüsü meydana gelir. Olay örgüsü okuyucunun hayal dünyası dikkate alınarak devam ettirilir. Bu süreç içerisinde olay örgüsünün devamı metin halkaları oluşturularak ve yönlendirilerek sağlanır. Tamamının amacı okuyucunun dikkatini eser üzerinde toplamaktır. Bunların tümünün sonucu şu şekilde sonuçlandırılır;

“Sanatkârın muhayyilesinde yarattığı itibari âlemde meydana gelen varlık ve hayat tezahürleri, anlatma işi ile bir bakıma cisimleşen ve adına en geniş manasıyla eser denilen bir sanat olayı ile elle tutulabilen bir varlık hususiyetine girdiğini” (Aktaş, 2005:52).

Olay örgüsü eserde vücut bulurken gerçek hayattan kopuk değildir. Mehmet Tekin’in şu ifadesi olay örgüsünün gerçek hayatla olan bağımlı ortaya koymaktadır; “Vak’a, romanın hayata dönük yüzü, romanın vitrinidir. Vak’a uydurulmaz, hayattan ödünç alınır”(Tekin, 2008:52). Bu bağ içerisinde yazarın tahayyül unsurunu da göz ardı etmemek gerekir. Çünkü yazar, gerçek hayattaki olayları, kendi muhayyilesinde bir işleme tabi tutarak yeniden yorumlar ve eserine yansıtır.

Ayfer Tunç’ un hikâyelerindeki olaylar örgüsünde başlatma yöntemi olarak daha çok geriye dönüş tekniği kullanılır. Çünkü onun hikâye kişileri terk edilmiş bir şehrin akşamını yaşayan kişilerdir. Hayata karşı hep olumsuz bakan geçmişlerinde sevgisizliği doyumsuz denecek seviyede yaşamış olan kişilerin içinde buldukları

duruma sebep geçmişleri olduğundan onun hikâyelerinde geriye dönüp bakmak gerekir ki bunun için Ayfer Tunç geriye dönüş tekniğini kullanır.

“Geriye dönüş tekniği; dış zamana, takvime bağlı olarak devam etmekte olan olayların durdurularak, yani zamansal ilerleyiş sırası bozularak geçmiş zamandaki olaylara dönüp onları aktarma yöntemidir. Geriye dönüş tekniğinin birkaç işlevi vardır. Bazıları şunlardır: Ya roman kişilerinin en eski hayat dönemlerinden içinde buldukları ana kadarki gelişim, değişim ve dönüşüm aşamalarını sergilemek, ya romana yeni kişiler katarak kişiler kadrosunu zenginleştirmek ya da romanın ana olaylarının daha iyi aydınlatılabilmesi için tarihsel bir zemin oluşturmak. Geriye dönüş tekniği, okuyucuda kişiler ve olayların geçmişi, öncesi, başlangıcı hakkında beliren meraklarını giderici bir işleve sahiptir. Bu tür geriye dönüş tekniğine eksikleri gidericiliğinden dolayı ‘tamamlayıcı dönüş’ denir” (Çetin, 2005:191).

Olay örgüsünde bitiş yöntemi olarak trajik son tercih edilir. Tunç’un hikâyeleri yalnızlığı bir yaşam biçimi hâline getirmiş, insanlardan kendilerini soyutlamış, hayattan zevk alamayan sevgisizlik duygusu ta iliklerine kadar işlemiş kişilerden oluşur. Ayfer Tunç belki de hikâyelerinin sonunda bu kişiler için ölümü, tek kurtuluş yolu olarak gördüğünden böyle bir yol izlemiştir. Söyledikleri de bunu ispatlar niteliktedir:

“Bitiş’siz hikâyeler yazmak bende eksiklik duygusu yaratıyor. Tek ve kesin bitiş’in ölüm olduğunu düşündüğümde olsa gerek, sonunda ölüme varıyor yazdıklarım.” (Sönmez,2003:3).

Ayfer Tunç’un hikâyenin sonu için bu düşüncelere sahip olması trajik sonu kullanmasına sebep olmuştur. Trajik son: Trajedi, insanın sorun ve beklentilerine çözüm ve karşılık bulamaması sonucu çaresizliğe teslim olması ve ümitsiz bir çözümsüzlük içinde bunalması ve korkunç bir sona ulaşmasıdır. İnsanın istekleri, beklentileri ile dış dünya gerçekliğinin ve başka insanların ümitsiz bir biçimde taban tabana zıt bir konum alması karşısında kişinin mutlak bir yenilmişlik, çaresizlik ve her şeyden vazgeçiş halidir. Bu durumda kişi, genellikle ya başkasının ya kendisinin hayatına son verir, veya bir felakete sebep olur (Çetin, 2005:207).

#### 4.1.1. Saklı

##### 4.1.1.1. Saklı

Yazarın ilk kitabı *Saklı*’nın kitaba adını veren hikâyesinde Zembilli göçmenin ve Süslü Yenge’nin hikâyesi anlatılır. Zembilli Göçmen de Süslü Yenge de iki taraflı sevgisizlik yaşarlar. Zembilli Göçmen ilk eşi tarafından terk edilmiştir ve şimdiki eşini ümitle sevmesine rağmen onun tarafından aşk derecesinde sevilmemektedir. “Ama göçmen hâlâ umutludur, süslü yenge onu aşkla, hasretle sevecektir” (Tunç,1989:146). Süslü Yenge ise çok sevdiği adam tarafından terk edilmiş olduğu için sevgisizdir. Ayrıca hâlen eşi olan kişiyi aşk derecesinde sevmez. Her gün uyanır, giyinip kuşanır ve dışarı çıkar. Sokak sokak, kapı kapı gezer ve sevdiği adamla yaşadığı güzel günleri insanlara her seferinde farklı bir şekilde anlatır. Onun tavırları zamanla çevresindekileri sıkır ve artık dinleyenlere itici gelir. Bu yüzden toplum tarafından pek sevilmez. Aksine, alay edilen, küçümsenen

birisidir. Süslü Yenge ilk sevdiği adamı, üzerinden yıllar geçse de unutamaz ama onu bir kadınla görünce her şey değişir. Yaşlanmıştı artık ve geride kalan yılların pişmanlığıyla Zembilli Göçmen'e kalmıştır. Onun kollarında gözlerini kapar.

Olay örgüsünün başlangıcı Süslü Yenge ile aynı mahallede oturan anlatıcının Süslü Yenge'yi tasviri şeklindedir. Başlangıç sistemi olarak geriye dönüş tekniği kullanılır. Hikâyede, kişilerin son hallerinden başlayarak geriye doğru bir anlatımı vardır. Olay örgüsünün bitişinde ise trajik son kullanılır. Süslü Yenge ümitsizlik içinde sanki hiç yaşamamış gibi kocası Zembilli Göçme'nin kollarında hayata gözlerini kapar. Ayfer Tunç'un hikâyesinin sonunda ölüm kullanılır.

#### 4.1.1.2. İhtilaller neye benzer

*İhtilaller Neye Benzer*'de hikâye kişisi, üç kuleden biri olan Beyazıt Kulesinde şehrin ışıklarını söndürmekle ve yakmakla görevli olan biridir. Bu hikâyede, sık sık İstanbul'u seyreden ve kendi hâlinde şiirler yazan, yaşlı, yalnız ve ölümü bekleyen bir insan anlatılır.

Onu en çok annesinin ölümü üzer. Annesini çok soğuk bir kış gecesi kaybeder. Zaman içerisinde bu acıyla yaşamaya alışmış, evliliğe karar vermiş ve Umman adında bir kadınla evlenmiş. Kocasına çok bağlı olan kadın terk edilmeyi hiç düşünmez ama hiç ummadığı bu durum onu bulur, kadın hikâye kişisi tarafından terk edilir. Gözü yaşlı bir şekilde arkada bırakılır. Akla uygun bir sebebi olmadan terk edilen kadın zamanla eski kocasının ismini kalbine gömer ve adamın adını hiç anmaz. Tüm olanlar onu sevgisizliğe iter. “Anladım ki ben gidişle sevindiren biriyim. Umman'a bu yüzden hiç dönmedim.” (Tunç, 2006:152)

Cümleleri sevilen kişiden anlatıcıya yönelmiş bir sevgisizliğe işaretler. Fakat hikâye kişinin sorunu yalnız bu kadınla değildir aynı zamanda toplumla da sıkıntıları vardır: “Hiç kimseye yakın değilim.” (Tunç, 2006:152) . Adam bir kulenin tepesinden artık ölümü beklemektedir. Ölmeden önce ise eski karısını bir başkasıyla mutlu göreceğinden ise son derecede emindir.

Olay örgüsünün başlangıcı için geriye dönüş tekniği kullanılır:

“Ömrünü bir ihtilal neye benzer diye düşünerek geçirdi. Büyük şeylerdi ihtilaller. Işıklarla bitecek karanlık uyumsuzluklar, dar kapılar. Büyük yaşamak ve yalnız ölmekti belki. Yıllarca bir ihtilal rengi aradı her şeyde. Bulamadıkça yarım bıraktı tuttuklarını. Öyle çok şeyi terk etti ki, İstanbul'un üç kulesinden birinde oturup, kimselerin okumadığı şiirler yazan bir adam oldu sonunda. İhtilaller neye benzer bulamadı. O adam bir kulenin tepesinde İstanbul'u seyrediyor artık. Hava durumuna göre ışıkları yakıp söndürüyor. O adam benim işte!”(Tunç, 2006:152).

Olay örgüsünü sonu ise trajik bir şekilde bitirilir. Hikâye kişisi ölümü düşünerek hikâyeyi bitirir.

“Ömrünü bir ihtilalin neye benzediğini düşünerek geçirmiş birine böylesi yakışır. Bu ne zaman olur, bilmem. Bildiğim bir şey varsa, ölümünden birkaç gün önce Umman’ı göreceğim. Bu onu son görüşüm olacak (Tunç, 2006:159).

#### 4.1.1.3.Yaşadığımız yerler

Yazarın sesiyle anlatılan hikâyede, hikâye kişinin çocukluk dönemlerine duyulan özlem anlatılır. O, hep uzak yerlere gitmeyi hayal eden kendisiyle çelişkileri olan biridir. Hikâyede geriye dönüşler yapıp hayallerine, anılarına yön veren arkadaşı Kör Kamber ile olan duygularını yeniden canlandırır. Hikâye kişisi annesini çok seven, ona çok düşkün olan biridir. Ancak bu düşkünlük arkadaşı konusuna gelince daha baskın olur. Tüm gün Kör Kamber’le kuyunun yanına gidip görmek istedikleri yerleri saatlerce düşünüp mutlu olurlar. Sadece bunları düşünmek bile onları mutlu eder. Hikâye genel olarak yaşamak istediği ancak ulaşamadığı yerlerin özlemi etrafında şekillenirken annesinin de durumu dikkat çeker. Kadının genel portresi; sevgisizlikle iç içe, dertli, sinmiş, yalnız ve her an ağlamaklı şeklinde çizilir.

Olay örgüsünün başlangıcı olarak; geriye dönüş tekniği kullanılır.

“Hülyalı çocuktum, rüyalı çocuktum. Mısır püskülü gibi karmakarışık sarkarak mavi gözlerime giren kızıl sarı saçlarım vardı. İçli çocuktum, suskun çocuktum. Elimde hep yeni yıkanmış bir elma, gözlerimde hiç gidilmemiş yerlerin huzursuz özlemi olurdu”(Tunç, 2006:160).

Olay örgüsünün bitiş yöntemi olarak trajik son tercih edilmiştir. Hikâye kişinin annesine olan özlemi dile getirilerek bitirilmiştir. “Çiçekleri kokluyorum annemi özlüyorum.” (Tunç,2006:168).

#### 4.1.1.4. Önemsizlik

Bu hikâyede, Madam Esterea Delareyne kırklı yaşlarda, bakımsız yaşlı görünen bir kadındır. Genç yaşta dul kalmış yirmi yıldır yalnız yaşar. Nesim ise Esterea’nın babası Davit’in arkadaşıdır.

Nesim’in karısı iki çocuğuyla birlikte bir yangında öldükten sonra Esterea’ya garip hisler beslemeye başlar. Nesim ise ressamlık yapan daha yaşlı bir adamdır. Maddi zorluklar içinde geçinir. Evinin kirasını ödemek için başka bir yerde de çalışır ama her aybaşı yine kirayı ödemekte zorlanır. Lise çıkışlarına gidip kızlara bakarak onlarda, içten içe âşık olduğu Esterea’yı görmektedir. Nesim, etrafında torunu olacak yaştaki kızlara bile sarkarak şerefini ayaklar altına alır. Sevgi, aşk bir yana, sevgisizliğin ve alçaklığın zirvesine ulaşır. Her gün okul kapısına gidip gelmek

onun için sıradan bir durum olur. Belgin isimli bir kızla tanışır. Onunla vakit geçirmeye başlar. Ancak Belgin ona yaşlı olduğunu hatırlatınca yaptığı şeyin yanlış olduğunu geç de olsa anlar. O, hep Esterea'ya âşıktır. Onun resimlerini çizer. Aslında iyi bir ressam değildir ama kendisi bunun aksini düşünür. Bir gün Esterea da ona Belgin konusunda yanlış yaptığını, yaşlı olduğunu hatırlatınca sinirlenip Esterea'yı evden kovar. Çekip giden Nesim'in bir hafta sonra sahil kenarında ölüsü bulunur. Olay örgüsü başlangıç yöntemi olarak, baştan başlatma tekniği kullanılmış, Madam Esterea ile olan bağlantıları kronolojik bir şekilde anlatılır. Olay örgüsünü sonlandırmak için de trajik son tercih edilmiştir Ressam Nesim' in ölümü hikâyenin bitişi olur.

“Bir hafta sonra, Kilyos kıyılarında, boynunda ipek bir fular, üzerinde krem rengi bir pardösü bulunan yetmiş yaşlarında bir adamın cesedi bulundu. Kimliği tespit edilemedi. Kimsesizler mezarlığına gömüldü. Esterea Delareyna'nın bundan haberi olmadı” (Tunç, 2006:180).

#### 4.1.1.5. Ay bakıyor

*Ay Bakıyor*'da bir kadın kendi ağzından, acı bir şekilde ölen kocasını ve kaybolan oğlunu anlatır. Kadının kocası Ada Bey bir av sırasında hayatını kaybeder. Yaşadığı acıya dayanamayan kadın oğlu Mansur'u da alarak köyden ayrılır. Yeni bir hayat kurarlar, bu yeni hayatta sadece oğlu ve kendisi vardır. Ancak oğlu, ölen babasının anılarıyla yaşamaktadır. Belki de babasından izler bulmak ümidiyle çocukluğunu geçirdiği, karşısında tren istasyonuna gider. Çocuk geri dönmez. Çok geçmeden kadın oğlunun gölde boğularak öldüğü haberini alır. Ancak hiçbir zaman buna inanmaz ve sadece kaybolduğunu düşünür. Çünkü gölde yapılan arama çalışmaları neticesinde çocuk bulunamaz. Onun bulunmaması kadının tek ve en büyük umudu olur. Hep bir bekleyişle, hep bir umutla yaşarsa da bir türlü sonuç alamaz. Bu hikâye, “Hiçbir Hikâye Görüldüğü Kadar Temiz Değildir” adlı hikâyenin devamı niteliğindedir diyebiliriz.

Bu hikâyede olay örgüsü başlangıç yöntemi olarak, geriye dönüş tekniği kullanılmış hikâye kişisi olan kadın geçmişte olan acılarını anlatmak için içinde bulunduğu zamandan geriye doğru devam eder.

Olay örgüsünde bitiş yöntemi olarak ucu açık son kullanılır. Hikâye kişisi olan kadının gölde boğuldu denilen oğlunun cesedi bulunamaz, oğlunun bulunmayışı kadın için ümit olur ve oğlunun döneceği günü beklemeye başlar.

#### 4.1.1.6. Mozart'ın son zartı

*Mozart'ın Son Zartı* öyküsünün hikâye kişisi olan Şebnem'in, çocukluğunda, annesi ve babası boşanır, başka insanlarla evlenirler. Belki de bu yüzden hikâye kişisi olan Şebnem ne annesi ne de babası tarafından sevilir. İkisi de kızlarıyla ilgilenmezler, çocuklarını başlarından savmaya çalışırlar. Sonucunda Şebnem, her iki yerde de barınamaz. Yatılı okulun birinde eğitimini devam ettirir. Şebnem yalnızdır ve bu onu çok yaralar. Arkadaşlarına hep yaşadıklarının tersini anlatmayı dener: “Babamın beni çok sevdiği, her hafta sinemaya götürdüğü de yalandı.” (Tunç,2006:195). Şebnem yaşadıklarının tam tersini, başka bir deyişle yaşayamadıklarını anlatır, uydurur, yalan söyler. Artık yalanlar onun için vazgeçilmez bir durum hâline gelir. Yalan söylemeden yapamaz ve en sonunda kendisini yalanların içinde boğulurken bulur. Şu cümleler de Şebnem'in kendisiyle yüzleştiği, gerçeklere dönme gereğini hissettiği bir ânın cümleleridir: “Ben itilip kakılmış, sevilmemiş, istenmeyen kız...”(Tunç, 2006:195). Buna ek olarak şu cümlede de hikaye kişinin çektiği acı özetlenmiştir.“Ne zaman hakaret edilse bana, bağırılrsa, itilsem yine, istenmesem, kovulsam...” (Tunç,2006:195). Anneannesinin bir sabah uyandığında öldüğünü görür. Sürekli Mozart dinlediği ve en çok sevdiği radyosu anneannesinden kalmıştır. Belki hayatındaki tek gerçeği budur. Mozart dinleyerek farklılık duygusuna olan susamışlığını gidermeye çalışır.

Okul yıllarından arkadaşı olan Asil ile yıllar sonra karşılaşırlar. Asil ona göre farklıdır bu yüzden o, en çok Asil'i sever. Bu karşılaşma sayesinde bir yerlerde otururlar ve okul yıllarına dönüp anıları tazelerler. Şebnem hayatını gündüz çocuk bakarak akşam da sahneye çıkarak sürdürmektedir. İnsanlar onu Mozart'ın son zartı olarak tanırlar. O, ise bu durumdan rahatsız olmaz. Asil'le tekrar görüşmek üzere ayrılırlar.

Olay örgüsü başlangıç yöntemi olarak geriye dönüş tekniği kullanılır. Hikâye kişinin geçmişine ait düşünceleri ile başlar. “O zamanlar yalancının biriydim ben”.( Tunç, 2006:195). Olay örgüsünde bitiş yöntemi olarak ucu açık son tekniği kullanılır. Şebnem yıllar sonra karşılaşmış sohbet ettiği arkadaşı ile tekrar görüşmek isteğini bildirip evine davet etmesiyle hikâye biter.

“Bir gün bana gel Asil. Korkma seni sıkmam. Müzik dinleriz. Güzel yalanlar uydurdum senin için. Daha büyük hayaller kurarım. Mesela Amerika' yı anlatırım, güzel gözlü çocukları. Çekik gözlerimin yalanlarında kaybolursun. Anlat Şebnem dersin. O güzel günlerimizi anlat, çamlıklarda yan yana yürüdüğümüz, Mozart'tan, Rossini' den, Chopin' den söz ettiğimiz günleri de anlat. Ne olursun anlat, hadi...”( Tunç, 2006:200).



#### 4.1.1.7. Su

Su probleminin yaşanmadığı sulak yerlerden, kurak olan Güneydoğu'daki yerlere bir takım sebeplerden dolayı göç eden ailenin karşılaştığı bu problem neticesinde hayata tutunmaya çalışmaları anlatılır.

Orada daha önce yaşayan insanların bu sıkıntıları, onların geçim derdine düşmelerine neden olur. Düzenli bir hayata sahip olan bu aile hem kendileri için hem diğer insanların su sıkıntılarını gidermek için çabalar, kısa sürede diğer insanların gözünde umut kaynağı haline alırlar. Ancak bir gün suyu getirmek üzere bir takım uygulamalarda bulunan bu adam yaptığı yanlış bir şeyin kurbanı olur gittiği yerden tabutla döner. Bu herkes için artık üzüntü kaynağı haline gelir.

Olay örgüsü başlatma yöntemi olarak geriye dönüş tekniği kullanılır. Ailenin çocuğu tasvirle ve başlarına gelenleri anlatarak hikâyeye başlar. Sonlandırma yöntemi olarak ise şaşırtıcı son tekniği kullanılır. Hikâyeye anlatıcısının babası beklenmedik bir zamanda hayatını kaybeder ve aile geldikleri yere geri dönerler.

#### 4.1.1.8. Silentium

Cafer, çok az insanın uğradığı, garip, kimsesiz bir adada tek başına yaşayan ve adanın özellikleriyle özdeşleşmiş bir fayans/seramik ustasıdır. Bu ada her kış unutulmuş, yaşlı, yorgun, kırgın bir adam görüntüsünde bir adadır. Kışları adaya kimse gelmez; yazın ise tam aksine oteller dolup taşar.

Öykünün kahramanı Cafer, bu adanın kışını sevenlerdendir. Kendine ait küçük bir evi vardır. Her gece saatlerce denizi izler ve o kadını bekler. Adanın arka tarafında bir vadinin içinde çok zengin birinin yaptırdığı, çok süslü bir evin görkemli şöminesini örerken Cafer, muhtemelen evin sahibesi tarafında garip bir ilgi görür ve beraberce yemek yenir. Güzel ânlar yaşanır. Yıllar önce bu kadınla yaşadığı güzel şeyleri düşünür. Kadın onu terk edip gider. Ama Cafer o kadının tekrar geleceğinden öylesine emindir ki sürekli onun hayalini kurmaktadır. Deniz ve gemiler Cafer'e onu hatırlatır. Bir gün gemiden üç beş arkadaşıyla birlikte onun indiğini görür. Lokantaya girerler. Cafer'in aklından o an o kadar güzel şeyler geçer ki... Masaya doğru ilerler. Ancak beklenen kadın onu tanımaz. Cafer masadan uzaklaştırılır. Cafer de adası gibi unutulmaya mahkum olur. Kulağında şu sözler duyulur. Unutulmuş Cafer...

Olay örgüsünü tasvirle ve geriye dönüş tekniğiyle başlar. Adanın özellikleri anlatılır sonra Cafer'in hikâyesine geçilir. Olay örgüsünü sonlandırmak için trajik

son seçilir. Cafer'in ümitle yıllar boyu beklediği kadınla karşılaşması ve kadının onu tanımaması Cafer için bir yıkım olur.

#### **4.1.1.9. Yüreğin Mahallesi**

Hikâye kişisi, birçok kadın tanıyan zamanla onların çözümlmelerini yapan bir adamdır. O kadar çok kadın tanır ki artık onun için kırmızı dudaklar, ateşli kadınlar itici gelir. O, suskun ve derin izler taşıyan kadınları sever.

Asude, sevdiği adam tarafından bir anda terk edilen bunun sonucu olarak hayatı kararlı bir kadındır. Zamanla yalnızlığı onun için bir arkadaşlığa dönüşür. Giden sevgiliyi içten içe beklerken bir yandan da neden sevdiğini bir türlü bulamadığı, onun zihnini inceden inceye meşgul eder. Aslında Asude, erkek anlatıcı olan hikâye kişisinin hayallerindeki kadındır.

Bir gün Asude pastanede otururken hikâye kişisi onu görür ve bir anda yanına gider. Elini tutar, dışarı çıkarlar. Uzun bir sessizlik içinde yürüyüşten sonra hikâye kişisi, Asude'nin dudaklarında kaybolur. Olay örgüsü geriye dönüş tekniğiyle başlatılır. Fakat burada tasvirlerin yoğun olarak verilmesi baştan başlatma yöntemini de göz önünde bulundurmanız gerektiğini hatırlatır niteliktedir. Hikâye kişisi hayallerindeki kadın olan Asude ile vuslat yaşar ve hikâye bu şekilde sonlandırılır.

#### **4.1.2. Mağara Arkadaşları**

##### **4.1.2.1. Mağara arkadaşları**

Hikâye bir apartman çevresinde gelişir. Apartman Ayyıldız adında yedi katlı bir apartman olup kutsallığına inanılan sırlarla dolu tarihi bir yapı özelliği de gösterir. Bu apartman kendi içinde ümitsizlikler yaşayıp tarihinin derin ızdırabını çeker. Bu hikâyede anlatılan Ayyıldız Apartmanı sakinlerinin çoğunluğu yaşlıdır ve bu sakinlerin hepsi yalnızdır. Fakat her şeyden önemlisi, hikâyedeki en büyük yalnız, Ayyıldız Apartmanı'dır ve öyküde yaşlı bir insan gibi anlatılır. Yalnızdır, çünkü şehirde kendisinden çok daha büyük ve gösterişli binalar yapılır. Zamanında yaşadığı şöhret artık bitmiştir. Bu yüzden intiharı düşünür.

Apartmanın birinci katında zamanında yakışıklı bir futbolcu oturur. Apartmanın gazete ve dergilerde ismi çok geçse de artık tüm ününü kaybeder. İkinci katında, üniversite talebesi olan hafifmeşrep genç kız oturur. Hem daire sahibinin hem onun oğlunun sevgilisidir. Ancak okulu bırakmış bu daireyle geçimini sağlamaya başlar. Oğlu evlenmek istese de baba bu işten nasıl sıyrılacağını düşünür.

Üçüncü katta ise hikâye uydurmaktan sıkılmayan Bezmin Hanım oturur. Onun evi bir morgu andıracak şekildedir.

Dördüncü katta, Rum terzi oturur. Bu terzi bir sabah gider ve geri dönmez ancak evi hâlâ dönecekmiş gibi dizilidir. Beşinci katta, Bunak İhtiyar ikamet eder. Altıncı kat şimdilik boş ama her an biri gelecek gibi temiz ve düzenli olan bir dairedir. Sahibi Anadolu’da görevde olan binbaşısıdır. Emekli olunca taşınmayı düşünür.

En üst katta ise yedi uyuyanları yazmakta olan Ayyaş yazar oturur. Apartman bunu kendine yardımcı seçip seçmemekte çok düşünür. Fakat bodrum kattaki Rüstem Efendi daha cazip gelir. Apartman Rüstem Efendi’yi ele geçirir. Onu kendine yardımcı seçer. Akşam yediye doğru Ayyaş yazar elindeki notların aşağıya uçtuğunu fark eder ve hemen yakalamak için aşağı koşar. Tam bu sırada bir patlama olur ve apartmandaki herkes sarsılır. Patlamanın ardından yangın çıkar. Tüm bunları yazar şaşkınlıkla izler. Daha sonra bu durumda bir kutsiyet olduğunu düşünür. Apartmanın yeni sakinleri oldu ve yedi sayısının artık hiçbir önemi yoktur. Olay örgüsü başlatırken tasvir ve geriye dönüş tekniği kullanılır. Ayyıldız apartmanının özelliklerinden bahsedilmiş bu özelliklere kutsiyet atfedilir.

Olay örgüsünü sonlandırırken şaşırtıcı son kullanılır. Atlatılan yangından üç ay sonra apartmanın yeni sakinleri dairelerine yerleşir. şaşılacak bir şekilde Ayyıldız apartmanı bu duruma sevinir. Sanki geçmişi unutmuştur. “Yangından üç ay sonra, Ayyıldız Apartmanı’nın hepsini çok sevdiği yedi sakini olur. Ama artık yedi sayısı bir şey ifade etmez.” (Tunç, 2006:40).

#### **4.1.2.2. Ses tutsağı**

Yalnızlıkla yaşamaya çalışan bir adamın yalnızlığından kurtulabilmek için, başta bir eğlence olarak baktığı, dairesinin bir üst katında oturan, çocuklu ve erkeksiz bir kadın olan komşusunun seslerini dinlemeyi sonraları hayatının temel kaidesi hâline gelmesi ve seslerin peşinden gitmesi anlatılır. Kendi yaşamının sessizliği başka hayatların seslerine kulak vermesine ve bir yerden sonra o seslerle yaşamasına sebep olur. Üst katında oturan bir kadın ve çocuğunun yaşamlarına onların çıkardığı seslerle tanık olan bu adam onların yaşadığı her olayı kendi evinde yaşar gibi kendi gözüyle görür gibi sadece kulaklarıyla duyarak yaşayabilmiştir. Duyduğu sesler önce onun bir eğlencesiyken daha sonraları kendini seslerin esiri olarak bulur. Tutsaklığını yaşamış olduğu bu sesler onu bir an bile yalnız bırakmayan

bir maraz şekline dönüşür. Bu maraz adamı kendi içinde çelişkilere sürüklerken bir yandan da sorumluluk duygusu ve aile bağlarını yeniden hatırlar. Artık yalnızlık bu adam için o kadar feci bir durumdur ki tutsaklık ona cazip gelir. Kendini bu sesin kuklası olarak görmekten rahatız olmak yerine bu durumu kanıksar.

Olay örgüsü aynı zaman da hikâyenin erkek bir anlatıcısı da olan hikâye kişinin içinde bulunduğu duruma nasıl düştüğünü anlatarak başlar yani geriye dönüş tekniği kullanılır. Olay örgüsünü sona erdirmek için ise şaşırtıcı son tekniği kullanılır. Hikâye kişisi her saat dinlediği komşusunun intihar ettiğini zan ederek eve girmesiyle onun evine girmesiyle hikâye sonlandırılır.

#### 4.1.2.3. Cinnet bahçesi

Ayfer Tunç'un "Cinnet Bahçesi" adlı hikâyesinde hiç alışık olmadığımız bir üslup kullanılır, hikâye bu yönüyle yazarın diğer hikâyelerinden ayrılır. *Cinnet Bahçesi* rapor üslubunun hâkim olduğu, bir cinayeti anatomisi şeklinde kaleme alınır.

Temizlik işçisi olan Gülayşe Çalışkan'ın bir sabah çalıştığı eve gelmesi ve ev sahibini ölü olarak bulmasıyla başlayan hikâye, iki eşin hayatına ilişkin belirsiz halleri yansıtılır. Zamanı kendine göre oldukça dikkatli işleyen adam gayet sakin yapılı biri olarak tanınırken yaşadığı ruhsal bunalım sonrasında karısının hayatına kendi elleriyle son verir ya da görünen budur. Ancak ardında gizlenen bir sır vardır. Çevrelerindeki insanlar tarafından dikkat çekmeyen bir aile yapısına sahipken işlenen bu cinayet onların hayatlarına bir şekilde giren insanlarca normal karşılanmaz. Aksine soru işaretlerini beraberinde getirir.

Öykünün ikinci bölümünü ise maktul ve katil zanlısı hakkında, onları tanıyanların polise verdikleri ifadeler oluşturur. Öykünün başlangıcında okuyucunun merak duygusu kamçılanırsa da, katil zanlısını tanıyanların verdikleri ifadeler öykünün ilk bölümündeki soru işaretlerini cevaplandırmaktansa Müeyyet ismindeki katil zanlısı kocanın kişiliğini özetlemeye yarar. Yaşadıkları iki kişilik hayatta, ne olduğunu, ve adamın bir ömür yakasını bırakmayacağı bir suçun esiri olmayı nasıl tercih ettiği bilinemez.

Olay örgüsü başlangıcı için okuyucuda merak uyandıracak bir yöntem kullanılır. Fakat bu merak duygusu, ölen kadının kocasının tanıyanların ifadeleri alındıkça kaybolur. Bu hikâye için ortadan başlatma tekniği söz konusudur. Çünkü olay cesedin bulunmasıyla gelişme bölümünde başlatılır. Olayın sonlandırılışında ise

ucu açık son tercih edilir. Yazar adeta olayın sonucun okuyucunun tamamlamasını ister.

#### 4.1.2.4. Gençlik Sabah Çiyidir

Bu hikâyede biri erkek biri kadın, iki yalnız ve sevgiden uzak insanın, yazar sesiyle ve ihtiyar erkeğin bakış açısından hikâyesi anlatılır. Her güne hâla nasıl yaşadığını sorgulayarak başlayan, hayata değil ölüme merhaba diyen yaşlı bir adamın hayatının bir kesiti alınır. Bu adam toplumla bağını koparmış yalnız yaşayan daha doğrusu ölümlle yaşayan bir adamdır. Her sabah yeni doğan gün onun için hiçbir anlam ifade etmez. O kendi karanlık dünyasının esiri olur. Bazen kendini farkında olmadan ayaklarının götürdüğü yerde bulur. Ancak genellikle bu yer balık pazarıdır ki burası da bu adamın ölümü hatırlatmaktan başka bir şey katmaz. Yaşlı adam hayatının sona ereceği düşüncesiyle hayatına ilişkin tüm bağlarını kaybeder. Bir gün kendisi gibi yaşlı olan bir kadınla karşılaşır ve onunla yaptığı sohbet geçirdiği yılbaşı hikâye kişinin hayatının seyrini değiştirir. Bu kısa sürede kadının yaşamının sona erdiği hikâye kişinin ölümüne tekrar yaklaşmasına sebep olur. Hikâyenin temel sorunsalı ölüm ve sevgisizliktir.

Olay örgüsü hikâye kişinin düşünceleriyle başlar. Bitişi ise trajik şekilde olur. Hikâye kişinin karşısına çıkan kadın öldükten sonra, kendisini hayatının son deminde bulan yaşama sevinci tekrar son bulur ve hikâye kişisi tekrar ölümü düşünmeye başlar. “Kadın cevap vermedi. Niye cevap vermediğini merak ederek doğruldu, kadının, yüzü beyaz bir midye kabuğunu ufacık başı, omzuna düştü.” (Tunç, 2006:110).

#### 4.1.2.5. Küçük Kuyu

Bu hikâyede orta yaşlı ve yalnız olan bir erkeğin ağzından kendine göre sıkıcı hayatı anlatılır. Yaşadığı hayattan zevk almayan ancak hayata tutunmaya çalışan bir adamın her şeyden soyutlanmak için yaptığı yolculuk bir kesit olarak gözler önüne serilir. Adamı bu yolculuğa iten, bunaldığı, içinden çıkamadığı hayat tarzıdır.

Hayat, onun yaşama sevincini köreltir ve başka yollar aramaya yöneltir. Bunun için kendini bir otobüse atar ve neye gideceğini bilmeden yola çıkar. Mola için durdukları küçük yer onun ilgisini çeker ve orada zaman geçirmek için bir otele yerleşir. Yeni arkadaşlar edinir. Otele ilk girdiği anda karşılaştığı Leyla diye biri

onun ilgisini çeker ve kadının kaçamak bakışları hikâye kişinin kalbine bir ok gibi saplanır. Fakat bu kadının kendinden hoşlandığından, kendini seveceğinden, başkalarına da kendisine baktığı gibi aşkla bakıp bakmadığında kuşku duymaktadır. Gece yatmak için arkadaşlarından ayrılıp odaya gelen bu adam odasında Leyla'yı bulur. Beraber geçirdikleri gece adamın hayatını bir yönde etkilemiştir. Ancak sonradan bu durumun o otele gelen başka kişilerde de yaşandığını ve birçok kişinin bu oteli o yüzden tercih ettiğini öğrenir. Oysa o, tüm bunları kendine has yaşadığını düşünür. O sabah kaldığı yerden tekrar eski yaşantısına dönmek için öğrendiklerinin hayretiyle yola çıkar. Ardına baktığında Leyla'yı görse de bu onun için artık bir anlam ifade etmez. Onun sevgisi Leyla'nın buğulu bakışları ardında gizlenir.

Olay örgüsüne anlatıcının kendi ağzında, içinde bulunduğu ruh hâli tasvir edilerek başlanır. Aynı zamanda geriye dönüş tekniği kullanılarak yaşadıklarının anlatılır. Hikâyeyi sonlandırırken de hikâye kişisine trajik bir son hazırlanır; hikâye kişisi hoşlandığı kadına karşı kuşku duymuş ve bu kuşkusunda haklı çıkar ve bunun sonucu olarak büyük bir hayal kırıklığına uğrar.

#### 4.1.2.6. Siz ve Şakalarımız

Kitaptaki bu hikâyeyi huzurevinde kalan yaşlı bir kadının ağzından dinleriz. Hikâyede hayatının son demlerini yaşayan, yaşlı ve yalnız olan, temel problemleri sevgi yoksunluğu olarak görülen iki insanın yaşadıkları, bir kesit şeklinde verilir. Kadın önceleri kim olduğu anlaşılmayan bir kişiye seslenir. Sonraları seslendiği bu kişinin merhum bir ihtiyar adam olduğu fark edilir. Onun hayatında Samim Bey' in etkisi büyüktür. Çünkü ona karşı hisleri farklıdır. Bu his, kadını yaşlılık ve yalnızlık duygularından uzaklaştırır. Hikâyeyi bize aktaran hikâye kişisi, aradığı sevgiyi geç de olsa huzurevinde bulur. Fakat bu kez de ölüm, aradığı sevginin onu bulmasına engel olur.

Olay örgüsünü başlatmak için hikâye kişisi olan kadın, geriye dönerek ve tasvir yaparak hikâyesine başlar.

“Beni son durağıma götürecek olan toprak yol, iki büyük fıstık çamının arasından başlayarak kıvrılıyordu. Büyük ve harap bir bahçeyi ortadan bölüyordu belli belirsiz. Az çiğnenmişti, belli ki fazla yolcusu yoktu. Ağaçlar yavaş yavaş tazeleniyorlardı. Kuşların sesini duydum, bir de hafif esintilerle kıpırdanan dalların uğultusunu.  
(Tunç,2006:122).

Olay örgüsünü sonlandırmak için trajik son tekniği seçilir. Sevme ve sevilme duygusunu hayatının son deminde kendisinde bulan kadının, Samim Bey'in

ölmesi üzerine bu duyguların hayatından çıkışı hikâyenin sonlandırılması için kullanılır.

#### 4.1.2.7. Alafranga ihtiyar

Hikayede anlatıcısı üniversite talebesi olan aynı zamanda yazarlık da yapan bir gencin yaşının vermiş olduğu değişik istekler ve meraklarla kendini yaşlı bir adamın müziğe olan ilgisinin sebebini araştırırken bulması bunu açık, aleni değil de gizli kapaklı yapması, bir hafiyeye gibi davranması anlatılır. Sevdiği kızla bir takım sorunlar yaşamış, pek de kendi kimliğine uygun olmayan bir bölümü tercih etmiş olması onu farklı durumlara yönlendirmiştir.

Her hafta sonu bu adamın bilet alışını, konsere girişini büyük bir merakla takip eder ve zamanla onun hayatını daha yakından görmek isteğiyle adamın peşine düşer. Oturduğu evi neler yaptığını izler ve bir gün bunları gizlice yaparken hırsız olarak suçlanır. Adamlarla bu şekilde tanışma fırsatı bulur ve o durumdan yararlanarak yaşlı adama her şeyi sorar. Yaşlı adam konservatuarda çalışmış olup o kültürden derin bir şekilde etkilenir ve hayatında hiç unutamayacağı sevgiye karşılıksız da olsa bu yerde ve o yıllarda sahip olduğunu daha sonra Güldane adında bir köylü kızı ile evlenir fakat onun bir başkasını sevdiğini öğrenince kızı sevdiği kişiye teslim ettiğini bu gence anlatır. Genç tüm bunların bir alışkanlık olduğunu ve temelinin neye dayandığını öğrendikten sonra meraklarına birer birer cevap bulmuş olur. Bu iki kişi garip tanışmanın ardından birbirlerinin hayatlarında yer edinir. Ayfer Tunç'un hemen hemen tüm hikâyelerinde olduğu gibi bu hikâyesinde de sevgiden mahrum kalış anlatılır.

Olay örgüsü başlatmak için geriye dönüş tekniğini kullanılır, anlatıcının büyük takip olarak nitelendirdiği olayın nasıl başladığıyla olay örgüsüne giriş yapılır. “Beni müthiş bir hayrete düşüren ve o vakte kadar doğru addederek, itina ile koruduğum “hayat felsefemi” ve “muharrirlik mantığımı” kökünden sarsan büyük takip; yedi sene evvel bugün başlamıştı.”(Tunç, 2006:130). Olay örgüsünü sonlandırırken yazar anlatıcının düşüncelerine yer verir ve hikâyeye ucu açık ya da devamı gelecekmiş gibi bitirir.

#### 4.1.2.8. Ara renkler grubu

Bu hikâye renklere ve renklerin insan yaşamındaki değerlerine ilişkin, insan yaşamındaki renklerin diline göre kurgulanır üç başlık altında anlatılır, ayrı ayrı ama

bir bütün olma özelliği gösterecek tarzda kaleme alınır. Üç farklı bölümden oluşan bu hikâyede üç farklı erkek kendi ağızlarından kendi hayat hikâyelerini, ya da hayatlarından bir bölümü aktarırlar.

Camgöbeği adlı hikâyede kahraman yalnız kalmış bir pansiyon sahibinin hayatla mücadelesi anlatılır. Bu adam kendi yaşamındaki eksikleri ve pansiyondaki eksikleri belirleyen ancak bunlar için adım atmayan her şeyi olduğu gibi kabul eden bir adamdır. Pansiyon her zaman işleyen bir yer olmayıp yılın belli zamanlarında birkaç kişinin uğradığı yer olur.

Gülkurusu ile adlandırılmış olan hikâyeye, çalışan bir adamın iş yolculuğunu anlatır. Bu adam tekstil işi ile uğraşan ve yapmış oldukları ürünleri il il dağıtan bunun için de otobüs yolculuğu yapan bir adamdır. Yakında evleneceği bir sözlüsü vardır. Hayatından pek memnun değildir çünkü hayat onu kısıtlamış kendi olma imkanı verememiştir. Kendi hayatına yabancılaşmış bir kukla gibidir.

Limonküfü, bir adamın sevdiği kadına duyduğu aşkın onun ölümüyle yerini bıraktığı müthiş üzüntüyü anlatır. Adam sevdiğinin ölümüyle yaşama hissini kaybetmiş fikren ve kalben onu kaybettiği zamanda kalır. “*Sen ölünce ben öldüm biliyorsun,*” cümlelerinin öykünün içine bir *leit-motiv* olarak yerleştirildiği görülür. Bu cümleler hikâyeye içerisinde adeta hikâyeye kişinin bir ağıtı gibidir.

Camgöbeği adlı hikâyede olay örgüsünün başlatılmasında tasvirlerin ağır bastığını görmekteyiz. “Bakın bu şezlonglar, bu mermerden bahçe masaları, bu tahta sıra benim. Dışarıda gördüğünüz iki akasya, iki çam, bir söğüt. Çamlar yaşlı, akasyalar çıplak, söğüt can çekişiyor.” (Tunç, 2006:172).

Gülkurusu adlı hikâyede ise olay örgüsü başlatmasında anlatıcının konuşması kullanılır.

“Çok mu konuşuyorum? Başınızı ağrıtmıyorum inşallah. İsterseniz susayım da, uyuyun biraz. Ben alıştım bu yollara.konuşurken bile uyuyabiliyorum. İşim konuşmak ya, ondan herhalde. Sustuğum zaman bile konuşuyorum. Bu nasıl oluyor bilmiyorum. Ama oluyor, bazen binlerce karınca kavga ediyor sanki beynimde.oyşa karıncalar ses çıkarmaz. Nasıl ezsem şunları diyorum; nasıl ezsem de sussalar, yok olsalar, şu kafamın içinde çınlayıp duran, uçsuz bucaksız konuşma bitse...”(Tunç,2006:178).

Limonküfü adlı hikâyede yazarın *leit-motiv* olarak kullandığı, hikâyenin birçok yerinde tekrar edilen “*Sen ölünce ben öldüm biliyorsun,*” cümlesi ve anlatıcının kendisi ile konuşması şeklinde olay örgüsü başlar. Olay örgüsünü sonlandırırken ise Camgöbeği adlı hikâyede ucu açık son tekniği kullanılmış, anlatıcının kendi iç konuşmaları ile sonlandırılmıştır. Gülkurusu ve limon küfü adlı hikâyelerde ölüm motifi kullanılarak hikâyeler sonlandırılır.



### 4.1.3. Aziz Bey Hadisesi

#### 4.1.3.1. Aziz Bey hadisesi

Bu öyküde Tamburi Aziz Bey'in yaşamı anlatılır. Yetenekli, boylu poslu vakur, yakışıklı, kendine güvenen, parlak bir delikanlı olan Aziz Bey hayatının sonuna kadar unutamayacağı ve hayatına yön verecek olan bir aşka tutulur. Aziz Bey, Maryam isimli bu kadına saf bir aşkla bağlanır. Bu aşk onu, sevdiği kadının ardından Beyrut'a kadar götürür, fakat gittiği yerde aşkına karşılık bulamayıp hayal kırıklığına uğrar ve İstanbul'a geri döner. Yaşadığı bu hayal kırıklığı onda derin yaralar açar. Zaman içerisinde karşısına Vuslat adında bir başka kadın çıkar. Fakat Aziz Bey'in kalbi bu kadına karşı aşk namına herhangi bir tepki vermez. Zaten Aziz Bey'in gençliğinde de kendisine aşkla bağlanan kadınlar karşılık göremezler. O sadece Maryam' a aşık olmuştur.

Öykü başlangıcı olarak geriye dönüş tekniği kullanır. Aziz Bey'in başına kötü bir olayın geldiği okuyucuda merak uyandıracak şekilde öyküye girilir.

“Bir gece Zeki'nin meyhanesinde bir hadise oldu. Zeki Aziz Bey'i tartaklayıp dışarı attı. Nasıl başladığını, ne olduğunu kimse tam hatırlayamadı. Herkes olmadık anlattı sağda solda. Kimileri “Zeki başlattı,” dediler; kimileri “Hayır Aziz Bey zilzurna sarhoştı,” diye itiraz ettiler. Müşterilere kabahat bulanlar çıktı, “Büyütecek bir mesele değildi,” diyenler oldu”(Tunç, 2008:9).

Hikâyenin sonlandırılışı ise kendine güveni olan Aziz Bey'in bu güvenden kaynaklanan dik duruşu yaşarken bozulur hayat ona hiç beklemediği şekilde trajik bir son hazırlanır. Gururla anlatacağı anılarının olduğu sahneden hiç ummadığı şekilde uzaklaşır: Zeki, Aziz Bey' in kendisine yaşattığı sıkıntılara dayanamayıp Aziz Bey'i dövdükten sonra meyhaneden atar. Hikâye Zeki'nin Aziz Bey'i tartaklaması ile başlar, Aziz Bey'in meyhaneden çıkış sahnesi ile sona erer. Yani Aziz Bey'in hikâyesi bu iki paragraf arasında anlatılır:

“Bahri kapıyı açtı, dışarı çıktı. Şiddetli bir yağmur yağıyor, bu dar, boğuntulu sokağı alçak gönüllü bir loşlukla aydınlatan sokak lambasının ışığında damlalar neredeyse tek tek seçiliyordu. Aziz Bey'in sokağın sonuna doğru yürüdüğünü gördü. Beyaz gömleğinin öttüğü sağ kolu gecenin karanlığında hazin bir beyaz leke olarak ağır ağır uzaklaşıyor, bu elin ucundaki kostüm kolu yere değiyordu”(Tunç, 2008:94).

#### 4.1.3.2. Kadın hikâyeleri yüzünden

Bu hikâyede kendi kişiliğine ilişkin kompleksleri olan her şeyden önce kendi fiziğinden memnun olamayan silik bir kişi kendi ağzından bize hikâyesini anlatmaktadır. Hikâye kişisi karısının kemikli vücudundan memnun olmayan ona bakmak dahi istemeyen bir yapıdadır ve bu kişi kadınlarla iyi ilişkiler kuran,

çapkınlık hikâyeleri anlatan erkekleri kıskanır. Kıskandığı erkeklerin sahip olduğu kendisinin sahip olamadığı bu özellikler onu insanlardan soyutlamaktadır. Onun en büyük arzusu, karısından güzel olan sevgililerinin olması, kendisinin de anlatabileceği çapkınlık hikâyeleri olmasıdır.

Hikâye kişinin Turcan isminde biri ile tanışır ve bu tanışma onun hayatının dönüm noktası olur. Birkaç gün Turcan ve arkadaşlarıyla eğlenirler. Zamanla Turcan ve arkadaşları oturdukları masada hep kadınlardan bahseder, sürekli telefonlarda onlarla konuşur, kendisi ise bu duruma yabancı kalır. Aradan beş gün geçer ama bu beş günün ardından Turcan ve arkadaşları neredeyse onu umursamaz hale gelirler işte bundan sonra o, sonu felaket olan bir oyuna başlar. Aslında bu oyunu kime oynadığını bilmiyordur ama garip bir şekilde bu oyundan zevk alır. Geç saatlere kadar içer, eve gidince karsına kızar, onu tartaklar. Karısının yüzündeki acı ifade ona büyük zevk verir, karısı acı çektikçe o, bu oyunu abartır. Önce bir müşterinin unuttuğu çantasından aldığı rujla gömleğine leke yapar. Eve bu halde gider ve bunu gören karısı çok üzülür, sabahlara kadar ağlar. Daha sonra bir seyyar satıcıdan kalpli bir kravat alıp onu eve getirir. Karısı bu kravatı görünce neye uğradığını şaşırır.

Bir sabah dükkanına gelen bir müşteriden çok para kazanır. Aldığı parayla bir pavyona gidip Cansev adlı kadınla fotoğraflar çektirir. Bu fotoğraflardan birsinin arkası imzalatırır. Bu fotoğrafı ceketinin cebine koyar ve evine gider. Karısının bu fotoğrafı görmesini istediği için o sabah ceketini giymez. Ertesi gün karısını çok solgun, bitkin, acı çeken bir halde bulur. Şiddeti giderek artan bu numaraların karısını her geçen gün büyük acılara sevk ettiğini anlar fakat büyük bir felakete sebep olacağını farkında değildir. Gece evine geldiğinde evinin önünde polis arabası ve cankurtaranı görür. Sonra öğrendi ki karısı çocuklarını abisine götürdükten sonra kendini asarak hayatına son verir. Biraz düşünür; karısı çirkin, bakımsız, solgun iri kadın olabilirdi ama kalbi olan bir kadındır. Olay örgüsü başlatmak için anlatıcının kendi iç konuşması ve geriye dönüş tekniği kullanılır diyebiliriz.

“Ya ölecektim, ya eski yaralarımın doğacaktım yeniden. Eski yaralarımı benim kadınlar. Yok kadınlar. Çürümüşlüğümdü, hayatımın bir demet ot gibi kurumasıydı kendi kendine; üzerinden çok sular akmış da aşınmış taş parçaları kadar değersizliğimdi.”(Tunç, 2008:95).

Olay örgüsünü sonlandırmak için trajik bir son hazırlanır. Hikâye kişisi farkında olmadan büyük bir felakete sebep olur. Aslı olmayan bir oyun oynayıp karısının kendisini asmasına sebep olur.

#### 4.1.3.3. Soğuk geçen bir kış

Bu hikâyede de, Ayfer Tunç'un diğer çoğu hikâyesinde olduğu gibi yaşlılık ve yalnızlık temi ön plana çıkmış, yalnız ve yaşlı bir insanın yoksullukla iç içe girmiş acılarının son derece kasvetli bir hava oluşturularak hayatının son dönemlerinde geçirdiği bir kış mevsimi anlatılır. Semavi Bey'in babası çok zalim biridir. Annesine hayatı zindan eder. Bu zulme dayanamayan anne evi terk eder. İşte bu olaydan sonra Semavi Bey'de babasına karşı büyük bir nefret uyanır ve evleneceği kadına babasının annesine yaşattığı acıların hiçbirini yaşatmayacağına ve onun hiçbir zaman yalnız bırakmayacağına dair söz verir. Fakat hayat onun bu sözünü tutmasında yardımcı olmamış ve eşi bir yangında hayatını kaybeder. İşte bundan sonra Semavi Bey'in hayatının tadı kaçar hayatta yalnızlık duygusunu iliklerine kadar hisseder. Tek başına, çok sert geçen kış mevsiminde, küflü, acıların yuvası olduğunu düşündüğü evde yaşamaya çalışır. Geçimini sağlamak için babasından kalan antikalara tek tek satıyor hem geçini sağlıyor he bu sayede babasından intikamını aldığını düşünür.

Her sabah ümitsizce gittiği kahvehaneye yine gider fakat kapalı olduğunu görünce bir hamama girip ısınmak ister. Fakat bu istek aslında onun son uykusuna son kez gözlerini kapamasıdır. Olay örgüsünü başlatmak için tasvirler kullanılır ve hikâye geriye giderek anlatılır.

“Yatarken kat kat giyindiği, iki küflü yorgan ve güve yenikleriyle dolu battaniyenin üstüne, bir de eski paltosunu örttüğü halde, gece boyunca soğuktan uyuyamamıştı Semavi Bey. Oysa hazırlıklydı bu soğuk kışa. Sonbaharın tatlı serinliğinin kendini hissettirmeye başladığı ilk günlerde, yıllar boyunca büyük bir sabır ve aptalca bir sevinçle evinin tüm duvarlarını sarmış olan sarmaşıkların birdenbire kızarmasına bakarak, “Bu kış çok soğuk geçecek...” mırıldanmış ve derhal tedbir almış.”(Tunç, 2008:113).

Olay örgüsünü sonlandırmak için trajik bir son kullanılır. Eşi öldükten sonra hayatında çektiği sıkıntıları bir hamam kurnası başında ölmekle taçlandırmış olması onun sonunun ne derece trajik olduğunun anlatmaya yeter.

#### 4.1.3.4. Kar yolcusu

Bu hikâyede dağların arasında küçük bir demir yolu kulübesinde insanlardan uzakta, neredeyse bütün yıl boyunca karlar altında kalan bir bölgede çalışan, tek eğlencesi kurtlar olan, Eşber adlı bir tren yolu işçisiyle, tesadüfen trenden o bölgeye düşen bir genç kızın karşılaşması ve Eşber'in ona tutulması anlatılır.

Fidan adındaki bu kız bir avukattır ve hapse attığı birinin abisi tarafından öldürülmek istenir fakat gözlerini Eşber'in kulübesinde açar. Hayatını kurtaran bu

adamın yanında bulunmak ilk başlarda sevindiği bir durum olsa da zamanla sıkıcı olmaya başlar. Bu duruma artık bir son ermek isteyen Fidan gitmek istediğini Eşber'e söyler fakat hiç beklemediği bir tepki alır. Eşber, hayatına hayat katan bu kadından bu kadından ayrılmak istemez. Fidan bir plan yapar ve evin yanından geçen bir trene binmeyi başarır. Fakat arkasında silahsız bir şekilde kurtların arasında kalmış bir adamı beyazdan başka bir renk olmayan bu yalnızlık yuvasında bırakır.

Olay örgüsünü başlatılmasında tasvir içeren cümlelerin kullanıldığını görmekteyiz.

“Gün çoktan ağarmıştı. Doruklarına kara bulutların çöktüğü dağlar soğuk bir mavi altında ışıltıyor, sanki böylece günlerdir yağın karın gece boyunca verdiği molanın bitmek üzere olduğunu anlatıyordu.” (Tunç, 2008:127).

Hikaye hem trajik ve hem ucu açık olan bir durumla sonlandırılır.

“Kurtların çılgınca artan seslerini duydu. Az sonra arakasından onu çeken güç kayboldu. Fidan ardına baktığında, kurtların Eşber'in çevresini sardıklarını gördü. İlk kez tanıştığı bu oyunu kimin kazandığını düşünmek istemedi.” (Tunç, 2008:144).

#### 4.1.3.5. Mikail'in kalbi durdu

Bu hikâye adını bilmediğimiz fakat olayların tam ortasında olan bir kişi tarafından anlatılır. Hikâyede Mikail, Semiramis'i büyük bir tutkuyla sevmiştir. Fakat Semiramis ise öyküyü bize anlatan kişiye karşı derin duygular beslemesine karşın duygularına karşılık bulamaz. Semiramis'in sevdiği adam ortay çıkar ve Mikail terk edilir.

Diğer çoğu Ayfer Tunç hikâyesinde de olduğu gibi bu hikâyede de sevmeye/sevilme sorunsalı karşımıza çıkar. Ayrıca Semiramis'in geçmişinde sevmeye ve sevilme yoksunluğu önemli bir yer tutar. Mikail sevdiği kadının aşkına karşılık vermeyen bu adamdan intikam almaya çalışır ve her seferinde komik duruma düşer. Bir akşam sevdiği kadının karşılık vermediği bu adamla otururlar ve ona şu cümleyi sarf eder:

“Kızgın değil, düşman değil, öfkeli değil, müthiş acı veren bir sesle, keşke onu sevseydin, dedi. Sevmedin, beni mahvettin”(Tunç, 2008:124).

Bu cümle Klasik Türk Edebiyatında bir alegori olan bülbülün gül için hayatına son vermesinin harflere dökülmüş halidir. Bu cümleyi kurduktan sonra oturduğu yerden kalkar ve sessizce uzaklaşır o gecenin sonunda da Mikail'in kalbi durur.

Olay örgüsü başlatılırken sondan başlatma ve tasvir unsurundan faydalanılmıştır diyebiliriz.

“Mikail’in kalbi durdu. Soğuk ve yorgun bir hesaplaşma gecesinin sonunda, bakımsızlıktan eksilmiş dişleri bir türlü tamamlanamayan iki küçük çocuğunun ve dudaklarından kahırlı beddualar karısının hazin bir sessizlik ve fakirlik içinde oturdukları, duvarlarından acı sular sızan evinde; ağladığını değil, yenilmişliğin acısıyla ağladığını saklamaya çalışırken, ansızın kalbi durdu”(Tunç 2008:145).

Hikayeyi sonlandırmak için trajik son kullanılmıştır. Hikâye kişisi karşılık bulamadığı aşkın çilesini çeker ve hikâyenin sonunda ölür. Bu durum trajik hikâye sonunun, en önemli özelliğidir.

#### 4.1.3.6. Kırmızı azap

Kitabın bu hikâyesi yeni bir kitap yazma hazırlığında olan yazarın zihninde yazılmayı bekleyen hikâyenin içerisinde kendilerine rol verilmesini bekleyen sabırsız kişilerinin kendileriyle ve yazarlarıyla arlarındaki ilişkilerin hikâyesidir.

Hikâye anlatıcısı yine bu hikâye kişilerinden biri olmayı bekleyen bir kadındır. Hikâyenin anlatıcısı olan kadın huzursuzluk içinde beklerken sonunda yazar kendisine hayat kadını olarak bir rol verir. Ama anlatıcı bu rolden pek de memnun kalmışa benzememektedir. Anlatıcımıza biçilen bu rol onda bir hayal kırıklığına sebep olur. Aslında oluşumu yazarından değil de onun ortaya koymaya çalıştığı hikâye kişilerinden birinden dinlemek öyküye çok farklı bir hava katar ve okuyucunun kafasında bu hikâye kişilerinin neredeyse gerçekten yaşadığını düşündürür diyebiliriz. Yazar bu yolla bir hikâyenin kişileriyle yazarı arasındaki ilişkiyi, kopmaz bağı, yazarın hikâye kişilerini oluştururken tıpkı gerçek insan oluşturur gibi çabalamasını çok etkileyici bir şekilde anlatır.

Olay örgüsünün başlatılmasında geriye dönüş tekniğiyle anlatıcımız ve arkadaşlarının durumu hakkında bilgi vererek başlar.

“Yazarımızın kafasında kaderimizin bir an önce yazılmasının bekleyen, üç hikâye kişisiydik. Noter, Delikanlı ve ben. Henüz yazılmadığımız halde aynı hikâyenin kişileri olacağımızı belli belirsiz hissediyor, yazarımızın aramızda kuracağı nasıl bir şey olacağını tahmin etmeye çalışıyorduk. Ama ortada üçümüzü bir araya getirecek, yazılmış tek bir cümle yoktu. Bu yüzden bir türlü yaklaşamıyor, birbirimizi uzaktan izlemekle yetiniyorduk”(Tunç, 2008:161)

Hikâyenin sona erdirilmesinde trajik son kullanılmıştır.

“Çıldırılmış gibiydi. Demiryoluna çöktü. Neredesin? Diye bağırdı birkaç kez. Korkmuştu, perişandı. Karşı yönden gelen tren birdenbire çıktı. Dödüğünün keskin sesi denize doğru dağıldı. Fırları ortalığı aydınlattı. Gencin çığığının yankılandığı, vücudunun parçalandığının duydum. O anda kalbime bir acı saplandı. Kıpırmızı bir azapla tanıştım”(Tunç, 2008:172).

#### 4.1.4. Taş-Kağıt-Makas

##### 4.1.4.1. Kaybetme korkusu

Kitabın ilk öyküsü *Kaybetme Korkusu*'nda yine yalnız ve yazar olan bir anlatıcı vardır. Yaşadığı apartman ve onun avlusuna bakan daireleri, insanları ve yaşantıları anlatılır. Bu avlunun sakinleri kocalarını yazar-anlatıcımızla aldatırlar.

Hikâyenin birinci derece kahramanlarından Süsen daha iki yaşındayken bir kış gecesi annesinin feryatlarına şahit olur ve onu bir anda kaybeder. O, yaşadığı bu tramvayı atlatmakta oldukça güçlük çeker fakat hayatı boyunca silemeyeceği kalıcı hasarlar bırakacağını ilk günlerde gösterir. Hayatta sadece babasının kaldığını fark eden bu kız babasına öyle bir güçle bağlanır ki onun yanından hiç ayrılmak istemez. Hatta yanındayken bile kucağından inmez. İlk başlarda aşılacak bir sorun gibi görülen bu mevzu ardından bir problem halini alacaktır. Süsen büyümekte ancak bu korkusunu aşamamaktadır. Her gece babasıyla uyuması, bir an elini bırakmaması, hatta banyoya bile tek girememesi toplum tarafında yadırganmaktaydı. Birinci sınıfı bitirdiğinde bu durum az da olsa hafifler. Artık Süsen babasına ihtiyaç duyamayacağını fark eder.

Süsen'in babasında gidermeye çalıştığı yalnızlık duygusunu daha sonra ziraat mühendisi olan Safir'de gidermeye çalışır. Onunla evlenmiş fakat babasına duyduğu bağlılığı bu defa da kocasına duymaya başlar, bir an olsun yanından ayrılmak istemez hale gelir.

Safir istemedi de olsa karısının intiharına sebebiyet verir. Bir gün eşi bir iş görüşmesi için evden çıkmak ister, Süsen her ne kadar buna karşı çıkmışsa da bu duruma engel olamaz. Safir'in gitmesiyle Süsen'in çocukluğunda yaşamış olduğu korku onu intiharın eşiğine sürükler ve kendini balkondan aşağı atar.

Olay örgüsünü başlatılmasında geriye dönüş yaparak anlatım önemli bir yer tutmaktadır. Ayrıca olay örgüsüne Süsen'in intihar ettiği balkona atıf yaparak başlatması da sondan başlatma tekniğinin kullanılması da okuyucu da bir merak uyandırır.

“Adını sormadan öğrendim, hikâyesini de. O korkunç olay gözlerimin önünde cereyan ettikten aylar sonra. Balkonda derin derin soluk alırken, her soluk alışımın aslında küs olduğum tanrıya gönderilen kırgın bir dua olduğunu içimden geçirirken, -ya bir an önce bahar gelsin ya da bu isli soluklar beni büsbütün zehirlesin, böylece bu ağır, bulanık, içimde kabarıp duran ve artık dizginlemekte zorlandığım garip hal sona ersin diye- kapı çaldı”(Tunç, 2010:11).

Hikâyenin sonlandırılması hazin sona bağlanır. Kaybetme korkusu yaşayan Süsen eşinin kısa süreli de olsa evden ayrı kalmasına dayanamaz kendi canına son verir. Safir ise istemeden de olsa karısının intiharına sebebiyet verir.

#### 4.1.4.2. Taş-kağıt-makas

Kitaba adını veren hikâye ise Emir ile karısı, aynı zamanda hikâyenin de anlatıcısı olan, Karagül arasında geçen bir sevgi problemi anlatılır. Emir'in babası eski bir askerdir ve kışladaki yaşantısını çevresine de yansıtır, çevresindekilerin mutsuz olmalarına sebep olur. Ayrıca bu adam birden fazla evlilik yapar ama mutluluğu hiçbirinde bulamaz. Çocukluğunu böyle bir ailede geçirmiş olan Emir'in bu evrede yaşadıkları tüm hayatına etki etmiş o da mutluluğu bir türlü yakalayamaz.

Önce aşık olduğunu zannettiği Karagül ile evlenir fakat zamanla sıkılır. Aslında ona aşık olmadığını duygusunun sadece bir heves olduğunu anlar. Evlilikleri zamanla bir oyuna dönüşür. Belki de çocukları olmadığından bu durum da Emir'i sıkır ve o başka bir kadınla beraber olmaya başlar. Bu durumu bir kavgalarında Emir dile getirir ve evi terk eder. Karagül ihanete uğramıştır. Bir akşam elektrikler kesilir bunun üzerine mum yakan Karagül bu mumun sebep olduğu yangında hayatını kaybeder.

Emir ile Karagül'ün hikâyesi iç konuşmalarla ortadan başlar.

“Yüzüne baktım. Yan yana oturuyorduk iskelede, sigara içiyorduk, ayaklarımız suya değiyordu, deniz soğumuştur, ürperiyorduk. Solgun bir güneş bulutların arasından batmaya çabalıyordum, ben onu anlamaya çalışıyordum”(Tunç, 2010:43).

Olay örgüsünün sonlandırılmasında ise trajik son kullanılmıştır. Karagül'ün ihanete uğraması ve ölümü Ayfer Tunç'un hikâyelerinde yabancı olmadığımız, genelde hikâye kişileri için kurtuluş olarak gördüğü bir son olur diyebiliriz.

#### 4.1.4.3. Fehime

Kitabın diğer bir öyküsü olan *Fehime* ise Ayfer Tunç'un diğer tüm hikâyelerinden farklı bir üslupla yazılmıştır diyebiliriz. Bunun en önemli sebeplerinden biri, hikâyenin noktalamasız bir üslupla küçük bir kız çocuğunun ağzından yazılmasıdır. Bu hikâyenin farklı olmasındaki diğer önemli bir sebepte diğer hikâyelerdeki gibi sevgisizlik teminin değil cinsel haz ve nefret teminin ağır basmasıdır.

Fehime küçük bir kız çocuğudur. Oyun oynarken teyzesi gelip Kuşadası'na birlikte kitap satmaya gideceklerini söyler. Tahir ise Fehime'den daha küçük olan

kardeşidir. Fehime'nin gideceğini duyunca peşine takılır. Birlikte Kuşadası'na giderler. Kitap satmaya başlarlar. Bu satış istedikleri gibi gitmez ve karınları acıkınca para kazanmak için gemilere binmeye başlarlar. Bindikleri gemide zengin bir adama kitap satmaya çalışırlar. Ancak bu zengin adamın düşüncesi kitap almak çocuklara yardım etmek değildir. Onun niyeti kendi cinsel arzularını bu çocuklar üzerinde gidermeye çalışmaktır. Nitekim bu düşüncesini de acımasız bir şekilde hayata geçirir. Fehime kendisine yapılanlardan ziyade Tahir'in acı çektiğini gördükçe kendi ruh dünyasında derin izler bırakacak olan duygular yaşamaya başlar. Tahir'e baktıkça daha çok üzülmemektedir.

Teyzesi ve babası çocukların kaybolduklarını polise bildirirler. Polis her yerde çocukları aramaktadır. Fehime birkaç defa garsonun telefonundan babasını aramaya çalışır ancak babasına ulaşamaz. Polisler çocukları bulur ve onları o gemiden kurtarır. Artık yaşananlar bir ömür boyu hayatlarında iz olarak kalacaktır.

Hikâye baştan başlatılmıştır ve olaylar kronolojik bir şekilde anlatılır. Hikâyenin sonlandırılması da başlangıcına uygun olarak çocukların gemiden kurtarılması şeklinde mutlu sonla hikâye sona erdirilir diyebiliriz.

#### 4.1.4.4. Suzan defter

Kitabın hacim olarak önemli bir kısmını kapsayan *Suzan Defter*, biçim olarak alışıla gelmişin dışında Tunç'un yine farklı diyebileceğimiz bir öyküsüdür.

İki farklı yalnız ve sevgisiz kalmış kişi tarafından aynı tarihlerde iki defter tutulmaktadır ve bu defterler kitap içerisinde paralel olarak devam ederler. Kitabın çift sayfalarında Ekmel Bey'in, tek sayfalar Derya hanımın yaşadıkları ve düşüncelerine yer verilir. Aynı günleri, günlük olarak yazan bu iki kişinin yolları gerçek yaşamda da kesişecektir. Hikâyenin Ekmel Bey'e ait sayfalarında ev, ölüm, hayat gibi kavramların yanında Ekmel Bey'in yaşamıyla alakalı bilgiler ediniriz.

Derya Hanım ait kısımlarda yani kitabın tek sayfalarında hüznü bir aşk hikâyesi anlatılır. Derya Hanıma ait kısımlarda ayrıca Türkiye siyasi ve sosyal hayatın çalkantılı olduğu 70'li yıllarda siyasi olarak sol hareketlerin düşünce yapısını benimsemiş, yaşadıkça bu düşüncesinden uzaklaşanlara da abisi üzerinden bir eleştiri yöneltilmektedir. Ayrıca hikâyede çok önemli ve hayatta yer kendisine yer tutan vecizeler geçer. Kendilerine has yaşam süren Ekmel Bey ve Derya'nın ortak noktaları olan yalnızlık onları birbirine yaklaştıran temel sebep haline gelir. Daha önce boşanmış olan Derya tüm sevgisini abisine vermiş yaşamını ona odaklamış



biridir. Abisinin hayata karşı duruşu ve Derya ya olan ilgisi, Derya'nın yaşantısını değiştirir. Derya kendi hayatını abisinin hayatına bağlı olarak yaşar. Kendi hayatının yöneticisi abisidir. Ona bu derece bağlıyken abisinin Suzan isimli güzel bir kızını sevmesine katlanamaz. Bu durum onu hep olumsuz yönde etkiler. Bu katlanılmaz durum onun kişiliğine yansır ve zamanla sessiz bir çılgına dönüşür. Abisinin Türkmenistan'a gidişi, Suzan'dan ayrılışı, Tülay ile evlenmesi, işlerini çok önemsemesi Derya'yı kıskançlığa, yalnızlığa sürükler. O artık hayatının merkezine abisini almış ancak ondan ayrı bir hayat sürer olmuştur. Yalnızlığın vermiş olduğu sıkıntıya Suzan kimliğinde son vermeye çalışır.

Evini satmak gerekçesiyle yalnızlığına son vermek isteyen Ekmel Bey bu vesileyle Derya ile tanışır. Ekmel Bey de karısı vefat etmiş bir başına yaşayan bir iş yeri olan ancak işine bağlı olmayan biri olarak karşımıza çıkar. Derya ile ortak noktada birleşip arkadaş olurlar. Her ikisi de farkında olmadan garip duyguların tesirinde birbirlerine ihtiyaç duyarlar. Sevgi ya da aşk olarak nitelenemeyen bu garip duygu onların hayatında renk aramalarından ileri gelmiştir. Fakat bu duygular filizlenmeden kuruyup gidecektir.

Hikâye yukarıda da belirttiğimiz gibi birbirine paralel, aynı tarihleri kapsayan günlükler üzerinden anlatılmıştır. Hikâyenin başlangıcı da 16 Kasım Cuma günü yazılmış olan günlükle ve Ekmel Bey' in ölüm hakkındaki düşünceleriyle başlar.

“Ölüm, seninle bir anlaşma yapalım. Şu lanet olası defter dolduğunda bana gel. Bak kalan ömrüme ömür biçerek kafa tutuyorum sana, - sen ki en tabii korkusun”(Tunç, 2010:74). Hikâyenin sonlandırılması da 10 Aralık Pazartesi günü yazılmış olan ve Derya Hanım'ın ilişkisinin bitişini anlatmasıyla ucu açık diyebileceğimiz bir sonla bitirilir.

#### **4.1.5. Evvelotel**

##### **4.1.5.1. Evvelotel**

Kitabın ilk hikâyesi olan *Evvelotel*'de küresel dünyanın getirdikleriyle yok olmaya yüz tutmuş olan fanilik düşüncesi işlenir. Hikâye bir taşra kasabasında geçmektedir. Olay birinci ağızdan hikâye kişisi tarafından anlatılır.

Sevgisiz kalmış bir adamın doğduğu köye gelişi ve çocukluk buhranlarını adeta tekrar yaşamasını anlatan bir hikâyedir. O, bu köye yakın bir yerde olan Evvel Otel isimli yere gelerek yıllar önce kaybettiği babasını arar. Onu buraya getiren

hafızasında geniş yer tutan aldatılış duygusudur. O, babasının annesini aldattığını görmüş biridir. Çocukluğunda ailesinde yaşanan sıkıntılar onun hayatının tamamına etki eder. Hikâye kişisi bahsi geçen köye gelirken kendi evini terk eder. Kendisi de karısını aldatmış ve hayatına nasıl yön vermesi gerektiğini bilmeyen, sıkıntılı geçen çocukluğu tüm hayatına sirayet etmiş birinin iç çatışmaları anlatılır.

Hikâyenin başlangıcı için anlatıcı dışında birinin kasaba hakkındaki düşünceleri kullanılır.

“Sinirli eder bizim buralar adamı. Öyle tuhaf bir yerdir ki, kaderi hızlandırır. Üç ayda olacak olan üç günde olur, yaran varsa kanar, durduramazsın. Sabrım var sanırsın tükenir. Öleceğin yoksa bile ölürsün. Ölemezsen eksilirsin. Hala burada yaşıyorsan bil ki, son sen, ilk sen değilsin. Kendimden biliyorum, eksildim”(Tunç, 2006:9).

Sonlandırılmasında ise babasını aramaktan vazgeçmiş olan hikâye kişisinin son durumundan bahsederek, arama macerasının hüsrarla bitirildiği hikâyeye son olur.

#### 4.1.5.2. Kibir

Kitabın ikinci hikâyesi olan *Kibir*'de bir *Habil ile Kabil* hikâyesi göze çarpmaktadır. Hikâye anlatıcısı aynı zamanda hikâye konu olmuş ailenin küçük oğludur. Bu hikâyede bir iki çocuklu bir ailenin ihanet ile sarsılması, çocukların sevgisiz kalıp hayatta bocalamaları ve ailenin bir daha toparlanamayışı anlatılır.

Babanın karısını aldatışı, evin büyük çocuğu için kabul edilemez bir durumdur. Babasıyla tam anlamıyla yumruklarla konuşan bu çocuk sevdiği kişiyi de alıp o evi terk eder. Geride annesiyle bir kardeşi kalır. Zaman aile ilişkilerini öldürür. Abinin terk edip gidişi aile hayatın seyrini tamamen değiştirir. Artık üç kişi kalırlar Umman, kendisi ve annesi. Anne yaşadıklarının tesiriyle aklını kaybeder. Kendisi, abisinden çaldığı Umman ile bir hayat kurar bir kızı olur. Hem her şeyin düğümü olan hem her şeyin çözümü olan abi ise bilinmeyen günlerin ardında cansız bedenini terk ettiği evin bahçesine bırakır.

Hikâyenin başlangıcı için geriye dönüş tekniği kullanılmış cesedin bulunması hikâyeye başlangıç olmuştur. Bundan sonra da hikâye başlamış olur.

“Ölüsünü onu bizi terk etmesinden uzun yıllar sonra terk ettiğimiz; hikâyesinde de sözünü ettiği panjurları kırık dökük, bahçesindeki süs havuzu yapraklar ve kurbağa ölülerıyla dolu evimizde, gerektiğinde alıcılara evi göstereceğini diye anahtarları verdiğimiz emlakçı buldu; arka odada, bahçedeki aylandız ağacının kırık camlardan odaya girip büyümüş dallarının altında”(Tunç, 2006:15).

Sonlandırılması ise morgda abisinin cesediyle karşılaşmış ondan geriye kalan eşyaları alan hikâye kişisi bir taksiye biner bir müddet şehri dolaştıktan sonra bir otel odasına yerleşir. İçine düştüğü durumun iç konuşmalarla anlatılması ve anlatıcının normal hayatına dönüp ailesinin yanına gitmesiyle hikâyeye sonlandırılır.

#### 4.1.5.3. Halas

Kitabın bu öyküsünde yalnız, ajanslara fotoğraf çeken ve adı belirtilmemiş bir anlatıcı vardır. Annesi vefat etmiş babası bakım evinde kalan ailesiyle pek de sıkı bağları olmayan bir adamın kendisiyle aynı apartmanda oturan Halas adındaki bir bayanla tesadüfen tanışması ve zamanla samimiyet derecelerinin artması anlatılır.

Halas annesiyle beraber yaşayan biridir ve ismi belirtilmeyen bu komşusuyla gizli aşk yaşar. Halas'ın annesi baskıcı bir tiptir. Halas ise annesine baş kaldıran bir kızdır. Bu yaşantı onları birbirine katlanamaz hale getirir ve bu durum Halas'ın hayatının seyrini hapisane devam edecek şekilde değiştirir. Adam yine de Halas'tan vazgeçmez.

Hikâyenin başlatılması için anlatıcının hapisaneye Halas'ı ziyarete gitmesiyle geriye doğru başlar. Hikâye yine hapisane müdürünün odasında Halas'ın hamile kaldığının bildirilmesiyle ucu açık diyebileceğimiz bir şekilde biter.

#### 4.1.5.4. Acılezzet

Kitabın dördüncü öyküsü olan Acılezzet'te Ayfer Tunç'un diğer öykülerinde de olduğu gibi yine yalnızlık ön plandadır. Bu yalnızlık beraberinde hayattan zevk alamamayı getirir. Zamanla farklılık arayışı içine sokar. Hikâyenin anlatıcısı yalnız, komşusunun ısrarıyla yazarlık yapan bir adamdır.

Hayatında değişiklik yapmak isteyen hikâye kişisi yeni bir eve taşınır, bu taşınma hayatında yaptığı önemli bir değişikliktir fakat bu son değildir. Başka yeniliklere de imza atan bu adam ilk Madam ile yani ev sahibiyle tanışır. Bu tanışıklık Madam'ın adama, kendisini televizyonda gördüğünü, bir yazar olduğunu söylemesiyle adamın da bunun aksini ifade etmesiyle, tanışma boyut değiştirir. Kadın kendi hayatının öyküsünü yazar bu vesileyle bu adamdan yardım ister neticede isteği karşılıksız kalmaz. Her ne kadar kendi bir yazar olmasa da kendini bu kadının hayatını işlerken bulur. Günler böyle geçer ve bir gün adam yurtdışından gelen abisiyle tatile çıkar. Tatil dönüşü kendini çok tatsız bir sürpriz bulur. Madam ölmüştür. Madam'ın ölmesi onun hayatını kişiliğini değiştirir. Madam ile değişen hayatı Madam'ın ölmesiyle tekrar farklı bir yönde değişir.

Hikâyenin başlangıcı için geriye dönüş tekniği kullanılmış olay örgüsü anlatıcının ölen komşusundan bahsetmesiyle başlamış ve geriye doğru devam eder.

“Dalıp gittiğimi fark ediyor eniştem, hadi yemeğe çıkalım da sohbet edelim biraz diyor her zamanki sevecenliğiyle. Sessiz huzurlu lokantalara götürüyor beni, ağzımı arıyor: bu durgunluğun sebebi ne? Madamın ölümü çok dokundu bana diyorum. Unut evladım artık diyor. Ev sahibimin ölümünün bana niye bu kadar dokunduğunu anlamıyor bir türlü. Oysa unutamadığım şey ev sahibimin ölümü değil, Madamın kendisi.” (Tunç, 2006:49).

Sonlandırılması ise anlatıcının ev sahibinin ölmesi ve hikâye kişinin kendisini bir buhranın içinde bulması şeklinde olur.

#### **4.1.5.5. Hiçbir hikâye görüldüğü kadar temiz değildir**

Kitabın bu hikâyesinde yine düzeni bozulmuş bir aileden bahsedilir. Hikâyenin anlatıcısı hayatından zevk alamayan ve bir arayış içerisini girmiş olan bir adamdır.

Hikâyede, düzenli bir aile hayatı yaşayamayan adamın karısından ayrılıp yeni bir hayata, yeni bir evde başlaması ve yeni yüzlerle tanışması anlatılır. Bu adamın ilerde hayatında önemli bir yer tutacak olan kadınla tanışması bir akşam sıcak bir çorba teklifiyle başlar. Tanıştıktan sonra kadının eşini kaybettiğini ardından oğlunun gölde boğulduğunu öğrenir. Kadının bu üzüntüsü onda bir merak uyandırır ve bir gün kadının yaşadığı köye gider. Belgeselci kimliğiyle kadının eşi Ada Bey ve oğlu hakkında bir şeyler öğrenmeye çalışır. Görüştüğü kişiler pek iç açıcı şeyler söylemez. Ada Bey’in aslında dört ešli ve karanlık bir kimliğe sahip olduğunu, ölümünün de yine bu karanlık yönünden kaynaklandığını öğrenir. Oğlunun da yüzme için girdiği gölde boğularak değil de mafyaların işi neticesinde öldürüldüğünü öğrenir. Bu gerçekler onu her ne kadar şaşırtsa da kadınla gelip yüzleşemez. Bu olayların hangisi doğru hangisi yalan bu muammanın içinde kaybolup gider.

Hikâyenin başlaması; anlatıcının kendi hayatı hakkında düşünceleri kendi ağzından dile getirmesi ve hikâyede önemli bir yer tutan Selva Hanım hakkında ki düşünceleriyle başlar. Hikâyenin sonlandırılmasında, anlatıcı tanıştığı kadının iç yüzünü öğrenir ve burada hikâye biter. Yani hikâyede ucu açık diyebileceğimiz bir sonlandırma yapılır.

#### **4.1.5.6.Doğru**

Kitabın hacim olarak en küçüğü olan bu hikâyesinde anlatıcı hikâye baş kişinin eşidir. Hikâyede yalanın bir adamın hayatını nasıl değiştirdiği anlatılır.

Dürüstlüğe gönül vermiş bir adamın iş yerindeki asansörde hasta olduğunu söyleyip ağlayan bir kıza rastlayıp bu kızla ilgilenmesi, onun için bir şeyler yapmak istemesiyle hikâye başlar. Adam bu kıza ilgi gösterirken kendi ailesine olan ilgisi zayıflar. Aradan çok geçmeden kızın aslında yalan söylediği ortaya çıkar. Tavırları ve anlattığı her şey sahtedir, adama kurulmuş bir tuzaktır. Adam bunları öğrendikten sonra hem kızıdan hem ailesinden uzaklaşır. Yalan bir dünyada yaşamak istemediğini söyleyerek evi terk eder.

Hikâyenin başlangıcı, olayların en sonu olan adamın evinin terk etmesiyle başlar ve geriye doğru devam eder.

“Yalanlarıyla hayatımı güzelleştirdi dedi, evet yalan söylüyor, ama doğruyu yaşamaktan bıktım artık. Eşyalarını topluyor kocam, en yeni giysilerini koyuyordu valize”(Tunç, 2006:110). Hikâyenin sonlandırılması ise adamın yalan yüzünden hem tanıştığı kız hem eşinden ayrılmasıyla ucu açık diyebileceğimiz bir şekilde bitirilir.

#### 4.1.5.7. Yanık taşlar

Hikâye güneydoğuda geçer. Hikâye anlatıcısı yalnız biridir ve babasının izlerini aramak için uzun yollar kat etmesi anlatılır.

Hikâye kişisi, babasının içinde bulunduğu fotoğraftaki bölgeye gider. Yollar, yanık taşlar, harabe şeklindeki binalar, kavrulmuş topraklarla doludur. Yine harabe şeklinde olan bir binaya girip dinlenmeye karar verir. Burada karşısına o yörenin halkından biri çıkar. Adam ona su, çay ikramında bulunur. Kahraman ise bu sırada çevreyi gözlemlemektedir. Bulduğu yere bir araba gelir, içinden kır saçlı bir adam çıkar ve içeri girer. Hikâye baş kişisi korku ve endişeyle rahatsız olup oturduğu yerden kalkar. Arabasına binip yoluna devam eder.

Hikâyenin başlatılması Bertold Brecht Max Frisch’in bir sözüyle olur.

“Belki siz de günün birin de böyle ilginç bir duruma düşersiniz; biri size ülkenizden bahsederken sanki size Afrika’da bir yerden bahsediyormuş gibi dinlediğiniz duruma.”(Tunç, 2006:113). Hikâyenin sonlandırılması; hikâye baş kişisinin yolda bir mola vermesi sonra orada başka birini görüp arabaya binip devam etmesiyle ucu açık diyebileceğimiz bir şekilde bitirilir.

#### 4.1.5.8. Tevekkül

Hikâye bir adada geçmektedir ve anlatıcı aynı zamanda hikâye kişisidir. Hikâyede bir adamın gençlik aşkını hiç unutamaması ve yıllar sonra onunla karşılaşmasıyla hayatını, aşık olduğu kadına göre şekillendirilmesi anlatılır.

Hikâye kişisi beş kişilik bir arkadaş grubuyla gençliğini çok güzel geçirir. Ancak yıllar geçer her biri bir yana dağılır. Onun akli ise sadece Hilal'de kalır. Hilal'e aşiktir ancak bunu dile getiremez. Hilal bir başkasıyla evlenir bunun üzerine kendisi de hayatını başka biri ile birleştirir. Bu evlilikten bir çocuğu olur. Ancak ne eşi ne bu çocuk onu aile denile kurumun içine sokamaz. Hilal'le yıllar sonra bir otelde karşılaşır ama Hilal'in kocası da yanındadır. Bu durum ona acıdan başka bir şey yaşatmaz. Hilal'in büyüüne öyle kapılmıştır ki oğlunun çok önemli sınavları olmasına rağmen Hilal'i bırakıp gidemez. Bu durum onu çok etkiler ve otelin bulunduğu adaya yerleşir, tek başına yaşamaya başlar. Fakat tek yaşamak zor olduğu için yanına Cafer isimli bir yardımcı alır. Cafer sağır ve dilsiz olan karısını on yıl önce kaybetmiş bir adamdır. Az konuşur, çok çalışır. Önceleri günlük gelirken zamanla kendine ait bir odası olur. Hikâye kişisiyle birlikte kalmaktadır. Hikâye kişisi bir gün Hilal'i adada görür. Otelde bir cenaze vardır ve Hilal onun için gelmiştir. Karşılaşıp iki eski dost gibi sohbet ederler. Hilal üç gün misafir olur. Misafirligi iki dostluk şeklinde geçer. Hikâye kişisi yine bir şey söyleyemez ona açılmak oldukça zordur. Hilal üç gün sonunda gemiye binip gider. O ise sadece arkasından el sallayabilecek durumdadır. Pişmanlıklar, çaresizlikler az da olsa azalmış artık tefekkür değil tevekkül demeyi öğrenir.

Hikâyenin başlangıcı hikâye kişisinin yanına aldığı yardımcının evine yerleşmesinin anlatılmasıyla başlar. Yani bu olay hikâye içerisinde sonlarda gerçekleşen bir olaydır. Bu yüzden hikâye geriye dönüş şeklinde başlatılır diyebiliriz. Hikâyenin sonlandırılması ise hikâye kişisinin yaşamında var olan pişmanlıkların onda ne gibi bir değişikliğe neden olduğundan bahsetmesiyle son bulur. Bu son trajik bir son diyebileceğimiz bir sonudur.

#### 4.1.5.9. Serim-düğüm-çözüm

Öyküdede bir yazarın nasıl yazmaya başladığı ve bu fikirden tekrar nasıl uzaklaştığı anlatılır. Hikâye anlatıcısı aynı zamanda hikâye kişisidir.

Yazma fikrinden ilk ilaç prospektüsünü okuyarak vazgeçer. Anlamadığı bu prospektüste astımın ömrünü nasıl kısalttığını görüp kendini o noktada hisseder.

Yazdığı hikâyelerde düğümü çözüm şeklinde sunar. Belki çözüm denilen bu bölümü yazabilecek olsaydı yazarlığından bir sıçrama yapabilecekti. Ardından ilk hikâye denemesi hikâye içerisinde verilir. Bu hikâye ise şöyledir: Bir genç adam Asude isimli bir bayana ilgi duyar ve onun daveti üzerine eve gider, oysa evde yalnız değıllerdir tüm akrabalar oradadır. Hikâye bu şekilde biter.

Hikâyenin başlaması, yazarın bir hikâye hakkındaki düşünceleriyle ve ona karşı olan eleştiri şeklinde olur.

“Söz konusu hikâye, çözümü düğüme gömülmüş; serimi, ancak genç, coşkulu ve fakat başarısız bir yazarın kaleminden çıkabilecek tarzda, masumiyet kokan aşk beklentisiyle ağdalanmış; klişeye meyleden söyleyişlerle dolu, zayıf bir hikâyedir.” (Tunç,2006:135).

Sonlandırılması ise hikâyenin içerisinde geçen bir başka hikâyedeki aşık adamın sevdiği kadına bir daha görüşmek dileğiyle yanından ayrılmasıyla biter. Sanki hikâyenin devamı gelecek hissi verdiği için ucu açık şekilde sonlandırılmıştır diyebiliriz.

#### **4.1.6. Ömür Diyorlar Buna**

Ayfer Tunç’un *Ömür Diyorlar Buna* adlı bu kitabında, beş ayrı başlık altında toplanmış yirmi iki farklı hayatı, hikâye tadında kaleme alır. Kitaba öykü değil de yaşantı denilir. Bunun sebebi değışik hayat hikâyelerini kendi üslubu çerçevesinde kurgulayıp okuyucuya sunmasıdır.

##### **4.1.6.1. Yedi kadın**

###### **4.1.6.1.1. Biliyor musun ki iyi yaşanmış hayat bir hazinedir**

Hikâyede, göçmen bir kadının başından geçenler öznel tutumlu gözlemci anlatıcı tekniğiyle okuyucuya sunulur. Yazarın gözlemlediği bir hikâye olduğu göze çarpmaktadır. Hikâye zaman olarak cumhuriyet’in ilk yıllarına tekabül eder. Mekân olarak da Ankara’da geçmektedir.

1905 Yılında Litvanya Türklerinden Bayreşevski ailesinin altıncı çocuğu 7 aylık olarak dünyaya gelir. Adını Fatma koyarlar. Fatma bu evin en küçüğüdür. Bundan dolayı el üstünde tutulur. Bir noter olan babası çocuklarını çok sever ve onların mutlu olmasını ister. Fatma çocukluğunda iyi eğitim görmüş ve hemen hemen hiçbir şeyden mahrum kalmamış mutlu bir çocukluk geçirir. Tüm bunların yanında birden fazla dil öğrenmiştir ve sürekli gazete, mecmua okuyarak bu dilleri geliştirir. Hayatı bu kadar güzel iken bir gün Almanların Birinci Dünya Savaşı’nı başlattığını duyarlar. İki abisi askere çağrılır ve Bayreşevski ailesi için endişeli bir

bekleyiş başlar. Fatma'nın iki ablası, Azeri Türkleriyle evlidirler ve savaşın başlamasıyla onların yanına giderler. Fatma'nın Türkçe ile ilk tanışması böyle olur.

Fatma'nın Türkçe namına ilk öğrendiği kelimeler “ men ölüm “ olur ki bu onun hayatında bir ömür boyu silemeyeceği adeta taşta yazılmış bir kelime halini alır. Fakat bunların da ötesinde Fatma hayatı boyunca konuşacağı dil olan Türkçe ile tanışır. Daha sonra savaş biter ve Fatma ile ailesi tekrar evlerine dönerler. Zaman içerisinde Fatma, Kafkas kökenli bir Türk olan Cemalettin ile tanışır ve ona âşık olur. Kısa zaman sonra Cemalettin ile evlenirler. Her şey çok giderken Almanların tekrar saldırdığı duyulur. Bunun üzerine savaşın çok zor olacağını ve büyük kayıplara sebebiyet vereceğini hisseden Cemalettin, Fatma'ya Türkiye ye gitmeyi önerir ve bu öneriyi kabul eden Fatma ile birlikte kısa süre sonra Türkiye ye giderler. Cemalettin'in işinden dolayı Ankara'ya yerleşir. Fatma dilini geliştirmeye devam eder özellikle “Ulus” gazetesi onun dilinin gelişmesinde büyük rol oynar. Bununla da yetinmeyen Fatma daktilo kursuna gider ve daha kurs bitmeden ileri derecede Türkçe yazar hale gelir. İlerleyen zamanlarda Fatma'nın kocası vefat eder ve kocasının ölümünün ertesi günü Nafa Vekili'nin müsteşarı Fatma'ya başsağlığına gelir. Biraz oturduktan sonra ona bir kâğıt uzatarak kendisinin daktilosu olarak işe başlamasını ister. Fatma içinde bulunduğu psikolojik durumu da gözeterik kendisine gelen teklifi kabul etmez. Müsteşar'ın ısrarı üzerine teklifi kabul eder Fatma ama eşinin ölümü ve memuriyetin verdiği monotonlukla eski güzel günlerinden farklı ve sıkıcı bir hayata adım atar. Yine böyle sıkıcı bir günde çalışırken birkaç kişi gelip anket yapmak istediklerini söylerler ve ona bir kâğıt uzatırlar. Bu kâğıttaki sorulardan biri “kaç dil biliyorsunuz ?” idi. Fatma bildiği dilleri sıralamaya başlar; Lehçe, Rusça, Almanca, Fransızca, Türkçe, İngilizce. Satır dolmuş Fatma kâğıdın kenarına devam etmiştir. Aradan birkaç ay geçtikten sonra mesai saatinin bitmesine az kalmıştı ki bir otomobilin kendisini almaya geldiğini söylerler. Kendisini almaya gelen adamla bir süre konuşan Fatma arabaya biner ve Paşa'ya gitmek üzere yola çıkar. Paşa ile uzun uzun konuşurlar. İki ay sonra Fatma MİT 'in yeni kurulan bürosunda çalışmaya başlar. Tam 22 yıl MİT'te çalışır. Bu süre zarfında çocuklarını büyütür. Ama aradan geçen zaman onu daha büyük parçalanmışlıklarla tanıştıracaktır. Küçük oğlu da Amerika'ya gider ve orada bir Japon kadınla evlenir ülkesine 25 yıl ayak basmaz ta ki dış hekimi olan büyük oğlu ölünceye dek. Küçük oğlu abisinin cenazesi için geldiğin de Fatma'yı Amerika'ya götürmek ister ama Fatma hayatının son demlerini



ömrünü geçirdiği topraklarda geçirmek ister, oğlunun teklifini kabul etmez. Bir huzur evine yerleşir ve orada yaşamına devam eder.

Hikâye başlangıcını, 1900'lü yılların başlarında Rusya'nın siyasi ve sosyal durumundan bahsederek yapmıştır. Bu başlangıç içerisinde tasvirler önemli yer tutar. Hikâyenin sonlandırılması ise hikâye kişisi olan kadının çalkantılı bir yaşamdan sonra ömrünün geri kalanını bir huzurevinde geçirecek olması dramatik bir son olarak hikâyenin sonunda karşımıza çıkar.

#### 4.1.6.1.2. Şapkacı arlet

*Şapkacı Arlet*'te birinci şahıs anlatıcı eşliğinde göçmen bir ailenin hayatı anlatılır. Hikâye zaman olarak, Cumhuriyet sonrası dönem, mekân olarak ise Beyoğlu seçilir.

Hikâye Doktor Manuk birinin anlatılmasıyla başlar. Zaman geçtikçe bu kişi o kadar çok anlatılır ki Doktor Manuk bir efsaneye dönüşür. Kahvelerde, öğrenci evlerinde, üniversite kantinlerinde sürekli anlatılan, nasıl doğduğu bilinmeyen bir efsane. Anlatılana göre Doktor Manuk' un çoğu eski yazı, bir bölümü Fransızca, İngilizce, Latince ve Ermenice yazılmış hepsi birbirinden değerli bir sürü kitabı vardır ve bu değerli kitapları para karşılığı tek tek elden çıkarıyormuş. Ama öyle herkese kitap satmıyor, önce “neden?” diye soruyormuş. Verilen cevabı beğenmez ise kitabı asla vermez, kapısına dayanıp neredeyse bir servet teklif eden sahafları eli boş gönderir. Eğer verilen cevabı beğenirse bu çok değerli kitapları değerinden çok hoş hatta sembolik bir fiyata satar. Fakat tüm bu anlatılanlara rağmen şimdiye kadar ne Doktor Manuk'u gören ne de ondan bir kitap alan vardır. Ortada sadece Doktor Manuk efsanesi ve muğlak bir adres; Beyoğlu Mis sokak'ta, sağ kolda geniş cepheli bir abartmanın en üst katı. Bilinenin hepsi bu kadardır.

Yazar bir kış günü Doktor Manuk'a gitmeye karar verir. Mis sokağa vardığında “ geniş cephe”den kastın ne olduğu biraz karıştıdır. Çünkü bu sokakta geniş cepheli bir apartman yoktur. Bütün apartmanlar dar cephelidir. Yazar bütün apartmanların üst katlarına bakmaya karar verir. Neredeyse sokağın bütün apartmanlarına bakar ama Doktor Manuk'u bulamaz. Apartmandaki insanlara onu sorduğunda “bilmiyoruz” cevabını alır.

Sokağın bitmesine iki apartman kala bir apartmanın üst katına çıkar. Çok yorulur, merdivenlere oturup dinlenmek ister. Artık vazgeçmiştir. Ama oturduğu merdivenin yanındaki korkunç demir kapı dikkatini çeker. Gri, büyük ortasında

küçük bir penceresi olan demir kapı sırf bu korkunç kapının arkasındakileri merak ettiğinden kapıyı çalar. Kapı açılırken öyle bir gürültü duyulur ki yazar korkarak kendini dışarı atmak ister ve merdivenlere yönelir. Ama o kapının arkasından ince ve tatlı bir ses gelince dönüp, Doktor Manuk’u sorar kapıdaki zayıf ve yaşlı kadın tarafından çaya davet edilir. Yazar yaşlı kadını kırmamak için bu daveti kabul eder ve içeriye girer. Korkunç kapının tersine içerisi muhteşemdir. Ev mükemmel antikalarla doludur yazar yaşlı kadının gösterdiği yere oturur. Az sonra çaylar gelir ve konuşmaya başlarlar. Yaşlı kadının adı Argiro’dur. Bu yaşlı kadın önce Doktor Manuk ‘u anlatmaya başlar. Ama ondan hiç de iyi bahsetmez. Birkaç dakika sonra yazarın gözüne duvardaki bir resim takılır. Resim yakışıklı, elinde sigara, başında fötr şapka olan bir adamın resmidir. Madam Argiro yazarın resme baktığını fark eder ve o resmin kocası Kalef’e ait olduğunu söyler. Yazarın anlatmasını istemesi üzerine anlatmaya başlar:

Madam Argiro 1920 yılında fakir bir ailenin çocuğu olarak Kurtuluş’ta doğar. Gerçi babasının bir meyhanesi varmış, iyi de kazanıyormuş ama babası paranın kıymetini bilmez, her gün içer ve parayı boş yere harcar. Annesi özel günlerde para yok yakacak yok diye ağlar. Annesi babasıyla kaçarak evlenir. Babası onu hiç affetmemiş ve bir yangında ölür. Bunun üzerine Madam Argiro’nun ananesi Atina’ya oğlunun yanına gider. Madam Argiro’nun annesi yalnız kalmış. Bunarın sonunda kaçıp bu sarhoşla evlendiğine çok pişman olur. Madam Argiro on yedi yaşında çalışmaya başlar. Bir şapkacıda şapka satar. Argiro’nun çalıştığı dükkanın karşısında bir mefruşat mağazası vardır. Bu mağazanın sahibi Yahudi büyük bir ailedir. Dükkan sahiplerinin yakışıklı bir oğlu vardır. Bu delikanlının adı Kalef’ dir. Madam Argiro bu genç birbirlerine aşık olurlar ve evlenmeye karar verirler. Fakat aileler bu durumu öğrenince hoş olmayan olaylar ortaya meydana gelir. Aileler onları engelleyemezler ve bu gençler kaçıp evlenirler. Evlendikten sonra geçim sıkıntısı baş gösterir. Kendilerine çıkış yolu ararlar ve Ankara’ya gidip orada bir şapkacı dükkanı açmaya karar verirler. Bu iş tutar ve kısa sürede zengin olurlar. Bu arada ilk çocuk olan David de doğar. Doğan bu çocuğun hatırına Argiro’nun babası onları affeder. Her şey yolunda iken Varlık Vergisi gelir ve elde avuçta ve varsa kaybederler. Tekrar İstanbul’a gidip Argiro’nun babasının evinde yaşamaya başlarlar çünkü onun durumu daha iyidir. Bu arada Kalef ailesiyle barışmak ister ama ailesi bunu kabul etmez. Bu duruma dayanamayan Kalef, babasına bir haber gönderir: “Ya benim dedemden kalan payımı verirler ya da mahkemeye gider her şeye ortak olurum”.der.

Bunun üzerine Kalef'in babası ve Mösyö Hayim korkarlar ve Kalef 'e epeyce para gönderirler. Bu parayla Argiro ve Kalef tekrar bir şapkacı dükkanı açarlar. Kısa sürede durumları düzelir yazarın gördüğü evi alırlar ve her şeyini Avrupa'dan getirirler. Daha sonra Kalef, bir mefruşat dükkanı açmaya karar verir ve tam babasınınkinin karşısına bir mağaza açar. Bu sefer aile üyeleri onu takdir ederler ve affetmeye karar verirler. Aile üyeleri David'i çok severler ama Argiro'yu aile içerisinde David kadar sevilmez. Bu arda Argiro'nun dükkanının ismi “ Şapkacı Arlet” tir. Bir gün istiklâl caddesi savaş alanına döner. Her yer şey cehennem gibidir. Argiro ve Kalef'in dükkanlarının camları kırılmış, malları talan olur. Argiro koşarak babasının meyhanesine gider. Bir de bakar ki babası bir fiçini üstüne oturur ağlar. Bütün fiçiler delinmiş, sokaktan kan gibi şarap akıyor. Bu kötü olaylardan sonra Argiro'nun babası çok değişmiştir. Yemez, içmez, konuşmaz, o, artık İstanbul' a küsmüştür. Koca adam mum gibi erir. Sonunda da bu acıya dayanamaz ve ölür. Argiro ve Kalef işleri tekrar düzeltirler fakat hayat onlardan çok şey alıp götürür. Argiro'nun da artık eski heyecanı kalmaz o da çalışmayı bırakır. Kalef ise David ile çalışmaya devam eder. Argiro ona artık çalışmamasını söyler ama Kalef dinlemez. Kalef'te de içten içe bir değişim olur ve bir gün otururken Amerika'yı gezmekten bahseder. Argiro buna inanamaz fakat Kalef kafasına koyar. Pazartesi işten gelen Kalef masanın üzerine iki tane Amerika bileti koyar. Amerika'ya gidip, orada bir ay kalacaklarını söyler. Ama bu niyet sadece hayalde kalır. Amerika 'ya gitmeye sadece bir gün kala Kalef hastalanır ve daha hastaneye gitmeden ölür. Argiro mezarının başında “ yine sözünü tutmadın Kalef” der.

Hikâyenin başlangıcı olarak, Doktor Manuk adında bir adam hakkında ki söylentiler hikâye anlatıcısının dikkatini çekmesi ve onu araması şeklindedir. Hikâyenin sonlandırılması, hikâye kişinin Doktor Manuk'a değil de onu tanıyan bir kadına rastlayıp Doktor Manuk'un hikâyesini bu kadından dinlemesi ve arayışına son vermesi şeklinde bitirilir.

#### 4.1.6.1.3.“Gitme dur...” Aylin Işık

Hikâye, pavyonda çalışan bir kadını anlatmaktadır. Hikâye anlatıcısı aynı zamanda hikâyede, bu kadının hayat hikâyesine merak salan bir adamdır. Mekân olarak muhtemelen İstanbul kullanılır. Hikâyenin zamanı ise 1970'lerdir.

Yazar her gün evine giderken yolun sağı ile solu arasındaki fark dikkatini çekmektedir. Yolun solunda lüks, bakımlı, gösterişli binalar varken; sağ tarafı bir

harabeyi andırır. Bir akşam yazarın gözüne bir tabela takılır. Bu tabelada “Aydın Taverna” yazar. Yazar bu müesseseyi görmek ister ve sahibine oraya geleceğini bildirir. Gece saat on ikiye doğru hikâye kişisi ve yanındakiler tavernaya gider ve kendileri için ayrılmış olan masaya otururlar. Saat bire doğru sahneye Aylin Işık çıkar. Patron Mehmet Bey, Aylin Işık’ın eskiden ilkokul öğretmeni olduğunu söyler. Yazar bu ilkokul öğretmeniyle konuşmak ister ve onun yanına gider. Birlikte bir masaya otururlar ve Aylin Işık ona hikâyesini anlatır. Yazar bu hikâyenin bazı yerlerini gerçekçi bulur. Az sonra sahneye büyük bir gürültüyle Nafiz Çiçek çıkar. O, sahneye çıkınca yer yerinden oynar. Herkes onu alkışlar ve onun için şaraplar açılır. Nafiz Çiçek ile patronu Mehmet Bey sürekli birbirlerine iltifatlar ederler. Burada yazarın dikkatini patronun sağır ve dilsiz oğluna duyduğu sevgi çeker. Patron sürekli oğlunun başını okşamakta ve onun ne kadar akıllı olduğunu anlatır. Yazar ve arkadaşları sabaha karşı tavernadan ayrılır. Aradan birkaç gün geçer. Yazar gazetede bir haber görür. Haberde Aydın Taverna’da çatışma çıktığı ve bu çatışmada üç kişinin öldüğü yazar. Yazar bu çatışmanın neden çıktığını düşünmeye başlar. Böyle bir yerde namus ya da aşk cinayetine ihtimal vermez. Birden aklına tavernanın girişine yazılan yazı gelir. Burada siyaset yapmak kesinlikle yasaktır.

Hikâyenin başlangıcı için hikâye anlatıcısının yaşadığı siteyi ve her gün evine gelip giderken gördüğü pavyonları tasvir etmesiyle başlamıştır. Hikâyenin sonunda ölüm vardır ama trajik olmayan bir son vardır. Çünkü “burada siyaset yapmak yasaktır” sözü hikâyenin mesaj verici bir şekilde bitmesini sağlar.

#### **4.1.6.1.4. Bir aktris-artık değil**

Bu hikâyede bir kızın meşhur olmak için sarf ettiği çabası anlatılır. Hikâye anlatıcısı olarak gözlemci anlatıcı kullanılır. Hikâyenin mekânı İstanbul zamanı ise 1970’lerdir diyebiliriz.

Efsun’un anne ve babası ayrılırlar. Bu durumun sonucu olarak o, hafta içi babası ve kız kuruşu halasıyla, hafta sonu annesi, onun yeni kocası ve iki erkek kardeşiyle birlikte kalır. Onun iki odası, iki yatağı, iki dolabı vardı ama o çok yalnızdı. Babası iyi bir işi olan, zengin ama baskıcı, eski geleneklere bağlı, geri kafalı bir adamdır. Evde kalmış halası da babasından farksız aynı kafa yapısına sahiptir.

O gün babasıyla incir çekirdeğini doldurmayacak bir sebepten dolayı tartışırlar, babası yatana kadar ona bağırır, halası da her seferinde babasını destekler. Efsun o gün bir karar verir. Sabah uzaktan akrabası olan Cihan Abla’ya gidecektir.

Ama oraya gitmeden önce bir işi vardır. Okulda arkadaşlarının elinde gördüğü dergide güzellik yarışması olduğunu okur ve bu yarışmaya kayıt yaptırır. İşte Cihan Abla'ya gitmeden önce bu yarışmaya gidecektir. Sabah babasının şoförünü atlatır. İlk iş olarak Beyoğlu'ndaki kuaföre gider. Saçını anjelik topuzu yaptırır. Bu haliyle o bile kendini tanıyamaz. Kuaförde bir ara yarışmaya katılacağını ağzından geçirir. Bunu duyan kuaför kız onunla alay eder. Efsun saçını yaptırdıktan sonra yarışmaya katılmak üzere Vitaş Sineması'na gitmek üzere kuaförden çıkar. Bu sırada müthiş bir yağmur yağmaktadır. Efsun dışarı çıkınca yağmurdan saçı bozulur, makyajı akar. Bir vitrin camında bu halini gören Efsun, direkt Cihan Ablası'na gider. Cihan Ablası evdedir ve Efsun'u görünce çok şaşırır. Oturup konuşmaya başlarlar. Cihan Abla, Efsun'u dinleyip, onu yarışmaya katılmaya ikna edemeyeceğini anlayınca Efsun'a yardım etmeye karar verir. Aslında Efsun bu yarışmayı kazanmayı sırf babasını sınırlendirmek için ister. Cihan Abla Efsun'un zaten bozuk olan saçını iyice bozar ve saçlarını dümdüz yapar. Ona sade ama hoş bir elbise giydirir. Efsun bu haliyle kendini çok sade bulur. Nihayet Cihan Abla ile birlikte yarışmanın yapıldığı sinemaya gelirler. Efsun buradaki kızları görünce önce biraz umutsuzluğa düşer ama sonra kendisinin onlardan farklı olduğunu anlayınca sakinleşir. Sahneye çıkıp başarılı bir şekilde yürür. O yürürken jürideki prodüktörlerden birinin gözüne çarpar. Diğer jüri üyelerine Efsun'u ilk üçe almamalarını, onu sinema güzeli seçmelerini söyler. Bu arada Efsun'un babası meraktan çıldırır. Telefonun başına oturmuş Efsun'dan gelecek haberi beklemektedir. Belki fidye için kaçırılmıştır diye düşünüyordu. Efsun ise heyecandan tırnaklarını yiyordu. Seçilememekten korkar. Cihan Abla'ya ikide bir "Gidelim" der. Nihayet sonuçlar açıklandı ve Efsun, Sinema Güzeli seçilir ve bunun üzerine Efsun büyük alkış alır. Gece prodüktörle anlaşma imzaladıktan sonra Cihan Abla ona uzun uzun telkinlerde bulunur, ondan kendine dikkat etmesini ister. Sabah olunca Efsun'un fotoğrafları bütün gazetelere basılır. Babası Efsun'un bu fotoğraflarını görünce çıldırır. Rezil olduğunu düşünür. Amcası ise Efsun'u takdir eder. Efsun Cihan Abla'nın sözlerini hiç unutmaz, kimseye yaklaşılamaz, herkesten korkar. Efsun'un filmleri çekilir Efsun çok para kazanır. Efsun kabul ettiği filmlerden birinin çekimi için bir kasabaya gider. Sette bir tane kadın bile yoktur, Efsun çok tedirgin olur. Bir sahne için ata binerken yaralanır ve hastaneye kaldırılır. Hastaneden otele dönerken set arkadaşları onunla konuşurlar ve asla kötü niyetlerinin olmadığını söylerler. Efsun bunun üzerine biraz rahatlar.

Aradan zaman geçer ve sinema sektörü duraksar. Herkes gibi Efsun da işsiz güçsüz evde oturur.

Bir gün amcası Efsun'a babasıyla barışmak isteyip istemediğini sorar. Efsun biraz düşündükten sonra barışmak istediğini söyler. Bir sabah Efsun'un babası onu aradı ve barışmak istiyorsa uslu bir kız olması gerektiğini söyler ve Efsun bunu kabul eder. Kabataş iskelesine gider ve babasını beklemeye başlar. Beklerken bir valizin içine doldurduğu resimleri, fotoğrafları, kartpostalları hepsini denize atar. Geride kalan dört yılın hepsini geride, denizde bırakır.

Hikâyeyi başlangıcı için hikâye kişinin ailesini kullanılır ailenin genel durumundan bahsederek hikâyeyi başlatılır. Hikâyenin sonlandırılması ise trajik diyebileceğimiz bir şekilde olur. Hikâye kişinin içinde bulunduğu son durum düşünüldüğünde adeta emeklerini Marmara Denizine atar.

#### **4.1.6.1. 5. “Bir kara derin kuyu”**

Nil Göncü, “Bir Sevda Masalı”nda oynarken, çekimler sırasında hastaneye gittiği haberi gelir. Daha yirmi ikisinde hayata gözlerini yumar. Zorluklarla dolu bir hayatın ardından tam rahata kavuşmuşken son nefesini verir.

Onun hikâyesi şöyledir: Necip Sarıcı gözü yapımcılıkta olan bir adamdır. Bir senaryo aramaya başlar. Çok geçmeden aradığı senaryo Metin Erksan tarafından yazılır. Filmin çekimlerine başlamak için başrol oyuncularını aranır. İlk önce Türkan Şoray seçilir, fakat onun bazı kuralları olduğu için onunla anlaşamaz. Daha sonra Ağâh Özgüç vahşi ve etkileyici bir güzelliği olan Nil Göncü'yü bulur. O çok deneyimsizdir ama çok kararlıdır.

Çok geçmeden film Afyon Dinar'da çekilmeye başlar. Filmin çekimlerinin üç ay süreceği planlanmıştır. Fakat planlar tutmaz ve film altı ayda tamamlanır. Sette birçok sorun yaşanır. Nil Göncü bu filmin çekimleri sırasında çok eziyet çekmiş hiç şikayet etmez. Film tamamlanınca Necip Bey 1969 yılında Adana Altın Koza Film Festivali'ne katılma kararı alır. Bu sırada festival için Adana'ya giden Nil Göncü, orada tekstil imparatoru Ahmet Sapmaz ile tanışır ve seviyeli bir ilişki yaşamaya başlarlar. “Kuyu” filmi en iyi film, en iyi yönetmen ödülleri alır. En iyi kadın oyuncu ödülünü ise Fatma Girik alır. Necip Sarıcı ve Ahmet Sapmaz, Nil Göncü üzülmesin diye ona da bir ödül verirler. Artık film tanınır ve çeşitli sinemalarda gösterime girer.

Nil Göncü İstanbul'a gittiğinde onu yepyeni, güzel ışıltılı, rahat ve parlak bir hayatın beklediğini görür. Fakat o bu hayatın tadını bile çıkaramadan, daha ikinci filminin çekimleri sırasında hastalanır ve çok geçmeden hayata gözlerini yumar. Belki yaşasa daha birçok güzel filme imzasını atacaktır ama olmaz. O hayatının en güzel çağını yaşayamaz.

Hikâyenin başlangıcı için Nil Göncü'nün hastanedeki durumu anlatılır. Hikâyenin sonlandırılması için ise ölüm kullanılmıştır. Hikâye kişisi olan kadın trajik bir şekilde ölür.

#### **4.1.6.1.6. Nur Hanım'ın piyanoları**

Hikâye memur çocuğu olan ve piyano çalmayı kendisine bir yaşam biçimi kabul etmiş olan bir kadını anlatır. Hikâyenin mekânı taşrada geçmektedir zamanı Cumhuriyet sonrasıdır. Hikâye anlatıcısı bizim görmediğimiz fakat olayı bilen biri tarafından anlatıldığı için gözlemci anlatıcıdır.

Nur Hanım daha beş yaşında piyano çalmaya başlar. Evlerinde piyano yoktur. O, piyanonun tuşlarıyla babasının görev yaptığı bir okulda tanışır. Daha sonra babasının tayini Güneydoğu'nun en ucundaki bir şehre çıkar. Nur Hanım burada da çalacak bir piyano bulur. Aradan birkaç yıl geçer ve Nur Hanım'ın babası vefat edince Nur Hanım ve ailesi tekrar geldikleri şehre dönmeye karar verir. Nur Hanım liseyi Karadeniz'de bir okulda okur, bu okuldaki öğretmenleri müzik ile çok ilgilidir ve Nur Hanım'ı fark eder ona çok destek verirler. Ancak Nur Hanım müzikle ilgilenmek yerine ilkokul öğretmeni olmaya karar verir. Nur Hanım'ın tayini Batı şehirlerinden birine çıkar. Gittiği hemen her yerde gözleri piyano arar fakat bu olağanüstü müzik aletine her yerde ulaşmak mümkün değildir. Aradan yıllar geçer evlenir çocuğu olur piyano ile arasına baya bir mesafe girer. Evlerine gelen misafirler onun piyano yeteneğinden bahsederler kendileri için bir şeyler çalmasını isterler. Evde piyano olmadığı için ondan mandolin vardır. Nur Hanım onların isteğini kırmaz ve çok zor parçaları çok güzel bir şekilde çalarak onları şaşırtır. Yıllar geçmesine rağmen Nur Hanım piyano geçmişini mutlulukla anmış olur. Sonra medeniyeti içine alan idealin eşitliği vaat ettiğini ama sözünü tutmadığını düşünür. Çünkü ideal herkesin eşit olacağını söylemiştir ama piyano seçkin insanların malı olmuştur. O, kızına piyano çalması için ısrar etmez. Biliyordu ki piyano kaybolmuş ideali, canlandıramayacaktır.

Hikâyenin başlangıcı; hikâye kişisini çocukluğundan itibaren var olan yeteneğinden bahsedilerek hikâye başlatılır. Sonlandırılmasında ise hikâye kişinin kaybolan ideali trajik bir şekilde anlatılarak hikâye sonlandırılır.

#### 4.1.6.1.7.To/Bedri-From/Joan

Kitabın bu hikâyesinde yadigar olan bir sandık içerisinden çıkan bir kartpostaldaki ismin hikâyesi anlatılır. Hikâye anlatıcısı aynı zamanda hikâye kişisidir. Hikâye zamanı olarak 1970'lerin sonu, mekân da İstanbul'dur.

Babasının ölümünün ardından adet olduğu üzere bütün eşyalarını dağıtırlar. Babasına ait evlerinde sadece küçük bir sandık ve bu sandığın içindeki evraklar, bir çakmak, gözlük ve kartpostallar kalır. Bir gün onları bulur incelemeye başlar. Annesi bunu görünce sessizce bu eşyaları toplayıp tekrar saklar.

Yıllar sonra bu eşyalar ortaya çıkarılır, çoğu zaman kalabalık olan evde misafirlerle birlikte kartpostallar, aile fotoğrafları incelenip hatıralar yad edilir. Bu fotoğrafın arasında “ Ta/ Bedri- From/ Joan” yazan bir kartpostal dikkati çeker. O annesine dönerek “Joan kim”? diye sorar. Annesi birkaç saniye duraksadıktan sonra anlatmaya başlar: Yıllar önce babası İngilizcesini ilerletmek için İngilizlerle mektuplaşmaya başlar. Bu mektup arkadaşlığının en uzun olanı, Joan diye bir kız ile olur. Joan ile babası sürekli mektuplaşırlar. Joan'ın mektuplarına cevabı annesi ile babası birlikte yazarlar. Gün geçtikçe Joan kendinden daha çok bahsetmeye başlarlar. Çok zengin bir ailenin kızı olduğunu yazar. Onun annesi ile babası da altta kalmamak için bir zenginlik yalanı uydurur. Her mektupta bu yalanı daha da ilerletip mektuplara işler. Bir mektubunda Joan artık bu mektup arkadaşlıklarını ilerletmek istediğini, üç gün sonra babasıyla oraya geleceklerini, kendilerini karşılamalarını yazar. Bu haberle telaşlanan babası, babasının çok hasta olduğunu, onları karşılayamayacağını hatta artık bu mektuplaşmaya ara vermeleri gerektiğini yazar. Tüm bu olanlara sinirlenen annesi bundan sonra Joan' dan gelen bütün mektupları, kartpostalları yakar. Sadece iki kartpostal yanmaktan kurtulur.

Joan' ın kim olduğu, yazdıklarının gerçek olup olmadığı, yaşayıp yaşamadığı hep muamma olarak kalmış işte bir kartpostalın arkasında ismi yazan Joan'ın kısa hikâyesi böyledir.

Hikâyenin başlangıcı için; hikâye kişinin babasının öldüğünde kendi durumu ve hissettiklerinden bahsederek olay örgüsü bahsedilir.



“Babamın ölümünün ardından, adet olduğu bütün eşyalarını dağıtmışlar. Neyi vardı, kime verildi, bilmiyorum. Ancak ölümü kavradıktan, daha doğrusu annemin yokluğunu tahayyül edip ürpererek ne olduğunu hissettikten sonra, ondan kalan birkaç şeyin sırrını ve o günün ayrıntılarını merak ettim.”(Tunç,2007:87).

Hikâyenin sonlandırılması ise kartpostalın arkasındaki ismin hikâyesini dinledikten sonra, bu kişinin kim olduğu hakkındaki sorular tam yanıt bulmadan hikâye bitirilir. Yani hikâye ucu açık bir sona sahiptir.

#### 4.1.6.2. Şehirden sesler

##### 4.1.6.2.1.Geveze pazar

Kitabın bu hikâyesinde bilim kurgu unsurlarının işlenmiştir. Hikâye anlatıcısı aynı zamanda hikâye kişileri olan iki arkadaştan biridir. Hikâye mekânı olarak bir resmin içi seçilir.

İki arkadaş gece çok içerler. Sabah kalkınca kahvaltı yapmak için dışarı çıkarlar. Kar yağar, her taraf bembeyaz olur. Yürümeye başlarlar sanki şehir uyuyordur. Az sonra pencereden sepet sarkıtan bir kadın ve onun içine ekmek, gazete gibi şeyler koyan bir adam görürler. Ama hiç ses yoktur. Yürürler, yürürken bir ses işitmek isterler sırf bunun için tanımadıkları kişilere “Günaydın” derler. Ama bir cevap alamazlar. Bu işte bir gariplik olduğunu anlarlar ve telaşlanırlardı. İçlerinden biri “ya biz öldük ya şehir “ der. Bir diğeri ona inanmak istemezler, sürekli yaşadıklarına dair bir iz ararlar. Az sonra vapuru görürler. Vapurdan dumanlar çıkar, insanlar yerleşir, gazete, poğaçaya alıyor, para üstleri verilir ama tek ses duyulmaz. Yine içlerinden biri bu durumdan çok korkup kendini bir arabanın önüne atmaya kalkar diğeri hemen onu tutup kızarak ne yaptığını sorar. O yaşayıp yaşamadığını anlamak ister. Çok geçmeden arkadaşlardan biri olup bitenin farkına varır. Fotoğrafın içine girmişlerdi hemen arkasına dönüp bunu yanındakilere söyler. Arkadaşı ilk önce buna inanmaz ama daha sonra gökyüzüne denize ve apartmana bakar. Hepsinin çizgi halinde kesik kesik olduğunu fark edince arkadaşına hak verir. İçlerinden biri hemen eve gidip fotoğraftan çıkmak ister. Diğeri ise bu maceranın tadını biraz daha çıkarmak ister ama arkadaşını ikna edemeyince o da eve gidip fotoğraftan çıkıp normale dönmek için yola koyulur.

Hikâyenin başlangıcı için; hikâye kişisi ve arkadaşlarının önceki gece yaptıkları kullanılır.

“Çok içmiş olabiliriz. Gece boyunca bu şehre yakışmayan şarkılar dinlediğimizi de inkar edecek değilim. Öyle bir an geldi ki, hepimiz bir köşeye kıvrılıp içimize döndük. Galiba şarkıların ruhuna kaptırmıştık kendimizi, berbat Amerikan filmlerinin nispeten iyi şarkılarına.(Tunç,2007:95).

Hikâyenin sonlandırılması ise hikâye kişilerinin birbirleriyle konuşmalarıyla ucu açık bir şekildedir.

#### 4.1.6.2.2.Hisli bir apartman toplantısı

Kitabın bu hikâyesinde bir apartman toplantısı hikâye edilir. Hikâye anlatıcısı aynı zamanda hikâye kişisidir. Hikâyede mekân olarak apartmandaki on altı numaralı daire kullanılır.

Apartmentta bir toplantı yapılır. O, kötü, gürültülü geçeceğini, düşünerek ağırdan alır. En sonunda toplantının yapıldığı dairenin kapısına gelir ve zili çalar. Çok sıcak bir şekilde karşılanır. Hemen hemen bütün komşularının orada olduğunu görür. İki komşusu onu aralarına alarak ellerini tuttular. Bir yandan apartman sorunları konuşuluyor bir yandan da ikramlar yapılır. Ortam çok iyi komşular birbirlerine karşı çok sıcaktır. Apartman sorunları bitince anılar anlatılmaya başlanır. Herkes güler, eğlenir. Saat on ikiyi gösterdiğinde artık kalkmaya karar verilir. Tanıdık tanımadık, seven sevmeyen herkes birbirine sarılır. Ortamda gerçek bir sevgi ve saygı havası oluşur. Toplantının bu şekilde geçeceğini o da tahmin etmez. O gece herkes huzurlu uyur.

Hikâyenin başlangıcı için hikâye anlatıcısının yapılacak olan toplantı hakkındaki düşünceleri kullanılır. Daha kişinin içinde bulunduğu durumun tahlili yapılır.

“Toplantı on altı numaradaymış. Ağırdan aldım. Kavgayla gürültüyle geçecekti nasılsa, niye acele edecektim ki? Kapıyı otuz beş kırk yaşlarında, güleç bir adam açtı; esmer zayıf, saçları hafif kırışmış.”(Tunç,2007:105).Hikâyenin sonlandırılması ise hikâye kişisinin toplantı hakkındaki düşüncelerinin aksine huzurlu bir şekilde gerçekleşir. Bu yüzden hikâyenin sonlandırılması için beklenmedik sonla bitirilmiştir diyebiliriz.

#### 4.1.6.2.3.Koku

Kitabın bu hikâyesinde ise yalnız bir kadının içine düştüğü ruhsal durumun çevresini nasıl etkilediği anlatılmıştır. Hikâye anlatıcısı hikâye kişisinin komşusudur ve gözlemci anlatıcı tekniği kullanılmıştır. Hikâyede mekân olarak bir apartman kullanılır.

Yeni evine taşınalı çok olmaz. Kirli perde ve panjurlar dikkatini çeker ama bu evin bir çöp ev olabileceğini hiç düşünmez. Dışarı çıktığı bir gün bakkaldakilerin

konuşmalarını işitir. Artık karşı komşusunu düzenli olarak izlemeye başlar. Kadın perdeleri hiç kapatmaz, bütün gün televizyon izler. Dikkatini çeken tek şey akşam olunca insanın sese en ihtiyaç duyduğu zamanlarda bu yaşlı kadının televizyonu kapatıp on beş dakika ortadan kayıp olması on beş dakikanın ardından tekrar gelip televizyonu açmasıdır. Yani bu evin çöp ev olduğuna dair tek bir belirti yoktur. Bazen insanların televizyondaki çöp ev haberlerinden etkilenip kendi evi hakkında da benzer düşüncelere sahip olabileceklerini düşünür. Olay olduğunda evde değildir. Eve geldiğinde apartmanın kapısında bir ambulans görür. Apartmanın altındaki kuaförün çırağına olup biteni sorar. Olay şöyle olmuş:

Kendini yönetici diye vasıflandıran adam olaydan iki gün evvel yaşlı teyzenin kapısını çalıp onu evdeki çöpleri atması konusunda uyarılmış fakat koku kesilmeyince belediyeye haber verip kadının evine baskın yaptırır. Evde çöp yoktur ama yıllardır biriktirilen çok eski deste deste, kirli, tükürüklü, buruş buruş, pis pis kokan bir sürü para vardır. Zavallı kadın yıllardır biriktirdiği paralarına hoyrat ellerin uzandığını görünce dayanamaz, kalp krizi geçirir ve ölür. O geldiğin de zavallı kadını ambulansa taşımaktadırlar. Onu en çok bu olay etkiler. Her gün izlediği evin ışığı o gün yanmaz. Daha sonra bu eve başkaları taşınır. Akşam olup ışıklar yanınca perdeler çekilir.

Haber gazetelere çıkınca yaşlı kadının çocukları yöneticiyi mahkemeye verirler. Yöneticinin avukatı onu savunurken paranın kötü koktuğunu apartman sakinlerini rahatsız ettiğini söyler. Avukatın hakkı var: para çabuk kirlenir, kötü kokar.

Hikâyenin başlangıcı, hikâye anlatıcısının, komşusunun evini tasvir etmesiyle başlar ve geriye doğru anlatmasıyla devam eder. Hikâyenin sonlandırılması ise yaşlı kadının evinin belediye ekiplerinin boşaltılmasıyla kendisi kalp krizi geçirip ölmüştür, bu yönüyle baktığımızda hikâye hazin diyebileceğimiz bir sonla bitirilir.

#### **4.1.6.2.4.İki kedi**

Hikâye bir adamın başında geçen olayı konu almaktadır ve anlatıcısı hikâyeyi, hikâye kişinin ağzından duyduğu gibi, miş'li geçmiş zaman kullanarak anlatmaktadır. Hikâyenin mekânı bir apartman dairesidir.

Feridun Bey bir gün kapısının önünde mırıldayan bir kedi görür. Kedi açlıktan ölmek üzeredir. Feridun Bey ona yemek ve su verir. Kediye bir süre böyle

bakmaya devam eder. Fakat dışarıda kalmasına dayanamaz ve bu erkek kediyi evine alır. Erkek kedi gayet asil, haddini bilen, yapmaması gerekeni yapmayan bir yaratılışa sahiptir. Aradan biraz zaman geçer. Feridun Bey bir gün yine kapısının önünde mırıldayan bir kedi sesi işitir. Dişi olduğunu anladığı bu kediyi hemen evine alır, bakımını yapar. Dişi kedi başlarda çok iyi iken zamanla erkek kediye rahat vermez olur. Evdeki iktidarın tek sahibi olmak ister. Erkek kedinin yemeğini yiyip, suyunu döker. Dişi kedi sadece erkek kediye karşı böyle hareket ediyor, eve bir misafir gelince şirinleşiyor, herkesin sevgisini kazanır.

Bir gün Feridun Bey işten gelince dişi kediyi çok mutlu bulur. Fakat erkek kedi ortalarda yoktur kedinin evde olmadığını anlayınca hemen onu aramaya çıkar. Meğer erkek kedi, dişi kedinin yüzünden evden kaçar. Dişi kedinin mutluluğu bundandır. Feridun Bey erkek kediyi bulamayınca çok üzülür ve sabah işe giderken erkek kedi karşısına çıkar. Hikaye kişisi onu hemen eve götürmek ister ama kedi kucağından atlacağı gibi kaçar. Feridun Bey iş dönüşü kedi tekrar karşısına çıkar. O, bu kez kediyi sımsıkı tutar eve götürür. Kedi eve götürüleceğini anlayınca Feridun Beyi tırmalayarak kucağından kaçar. Bu arada dişi kedi evdeki iktidarı tamamen ele geçirir. Erkek kedi her gün hikaye kişisini karşısına çıkar. Uzun uzun ona bakıp tekrar yerine döner. Feridun Bey ise ona her gün yemek götürür. Bu, yıllarca böyle devam edip gider.

Hikâyenin başlangıcı hikâye kişinin evinin önünde bir kedi bulmasıyla başlayıp, devam eden olaylar şeklinde olur. Kronolojik olarak hikâye devam eder. Hikâyenin sonlandırılması ise hikâye kişinin kedileriyle yaşadıklarından sonra ucu açık diyebileceğimiz şekilde olur.

“Feridun Bey her gün kırık camın önüne yiyecek bırakıyormuş.”(Tunç,2007:123).

#### **4.1.6.3.İki çocuk**

##### **4.1.6.3.1.Nazım Sever Küçük Komünistin Hikâyesi**

Bu hikâyede Nazım Hikmet’ aşırı sempati duymuş olan bir çocuğun hikâyesi gözlemci anlatıcı tarafından anlatılır. Hikâyenin zamanı Nazım Hikmet’in yasak olduğu zamanlardır.

O daha ilkokul öğrencisiyken annesi ona Nazım Hikmet ile ilgili bir çocukluk anısını anlatır. Aradan zaman geçer ve bu çocuk son sınıfa gelir. Annesi çocuğunun okuluna gelip sınıfa girdiğinde siyah tahtanın üzerine beyaz tebeşirle yazılar Nazım Hikmet’e ait mısraları ve onun ismini görür. O günlerde Nazım

Hikmet'ten ve onun eserlerinden bahsetmenin yasak olduğu günlerdir. Hemen bütün öğretmenler tahtanın önünde etten bir duvar örüp tahtadaki yazıyı korumaya çalışırlar. Çünkü suçluyu el yazısından bulmaya çalışacaklardır. Ama o Nazımsever Küçük'ü bulamazlar. Çünkü küçük Nazımsever onların kendisini aradığı sırada adeta kasabayı terk eder. Annesi hemen anlar bu yazıyı kimin yazdığını. Okul hayatı boyunca bir tek ondan duyar Nazım Hikmet'in ismini. Az sonra öğretmenler arasında da aynı ismin konuşulduğunu işitir. Ama bir daha o arkadaşını ne görür ne de bir haber alır. O günden sonra hem arkadaşının ona verdiği Nazım sevgisiyle hem küçük arkadaşına rastlamak ümidiyle Nazım Hikmet ile ilgili bütün haberleri takip eder, bütün kitaplarını okur. Belki de bu küçük Nazımsever annesinin çocukluk aşkıydı. O bunu sormaya hiç cesaret edememiş. Ama Nazım Hikmet'in adına yakışanın bu olduğunu düşünmüş.

Hikâyenin başlangıcı hikâye kişinin Nazım Hikmet' sempatisinin nasıl başladığının anlatımı şeklinde olur. Hikâyenin sonlandırılması ise, şiiri okuyan çocuğun hiç bulunamamasıyla sonlandırır, bu yönüyle ucu açık diyebileceğimiz bir sona sahiptir.

#### 4.1.6.3.2.Çarli

Kitabın bu hikâyesinde gurbetçi bir babanın pişmanlıklarının hikâyesi anlatılır. Hikâye anlatıcısı gözlemci anlatıcıdır. Hikâye mekânı Almanya ve Anadolu topraklarıdır.

Olay Behçet Bey'in başından geçmiştir. Behçet Bey çok tatlı, neşeli bir adamdır. Yıllar önce beş çocuğundan dördünü yanına alarak Almanya'ya yerleşmiştir. Çocuklarından birini; Çarli'yi Almanya'ya götürmez. Bunun nedeni ise Çarli'nin kemik hastası olması ve çok küçük sarsıntıda bile kolunun, bacağına kırılmasıdır. Aile üyeleri birbirlerine lakap takmaya çok sever. Çarli'ye de bir film karakterini çok iyi taklit ettiği için ona bu karakterin adını verirler. Ardından zaman geçince Behçet Bey, Çarli'nin Almanya'ya götürülmesi için artık çabalamaz, doktorlarla konuşmaz olur. Çarli küçük halıyla birlikte kalır. Artık otuz yaşına gelmiş işsiz güçsüz biri olur. Zaten hastalığı yüzünden okula bile gidemez. Diğer kardeşleri ise eğitimlerini tamamlarlar. İyi birer meslekleri vardır. Behçet Bey bundan dolayı hep vicdan azabı çeker.

Bir sabah karısı torununa bakmak için kızına gider. Döndüğünde Behçet Bey'i evde bulamaz. Behçet Bey iki kez kalp krizi geçirir ve doktorlar onun için

üçüncüyü atlatamayacağını söylerler. Akşama doğru Behçet Bey'in ikiz çocukları gelir. Yüzleri bembeyazdır.

Behçet Bey kapıyı çaldığında Çarli müzik dinlemektedir. Kapıyı açıp babasını görünce çok sevinir ve ona sarılır. Behçet Bey birden onun kucağından yere yuvarlanır. Evet Behçet Bey Almanya'dan sadece gidiş bileti alarak Çarli'nin yanına gelir. Onu görünce öleceğinden o kadar emindir ki yanına para bile almaz. Bir tek uçağa binmeden evvel ikizlerin işyerine giderek onlara Çarli'yi emanet ettiğini yazdığı bir mektup bırakır. Öldüğünde yüzünde bir huzur vardır.

Hikâyenin başlangıcı, Behçet Bey'in kişilik tasvirleriyle ve başından geçen olaydan bahsederek olur. Hikâyenin sonlandırılmasıysa, Behçet Bey'in götüremediği oğlunun yanına dönmesi ve oğlunun yanında ölmesiyle trajik diyebileceğimiz bir şekilde bitirilir.

#### **4.1.6.4. Kitaplardan doğanlar**

##### **4.1.6.4.1. Narlı bahçe**

O, kuzeyde mi, güneyde mi nerede olduğu bilmediği Narlı Bahçe'yi arar. Onu bulmak ümidiyle kütüphanelerin yolunu tutar. Aylardır bütün zamanını kütüphanelerde geçirir, birçok kitap okur ama bir türlü Narlı Bahçe'yi bulamaz. Bazen ümidini kaybeder ve aramaktan vazgeçecek gibi olur. Tam bu sırada bir rüya görür ve heyecanla tekrar aramaya başlar. Kütüphanelerde birçok arkadaş edinir. Bazen onlar da Narlı Bahçe'yi arıyor, değişik değişik Narlı Bahçe'ler buluyor ve her seferinde “ Bu mu ?” diye soruyorlardı. O, artık “ Hayır, değil.” demekten utanıyordu.

Bir gün arkadaşlarıyla otururken arkadaşları Doktor Manuk diye birinden bahsederler. Doktor Manuk ismini ilk kez o gün duyar. Doktor Manuk'un Türkçe, Fransızca Latince Ermenice ve büyük çoğunluğu eskiydi yazı olduğu bilenen çok büyük bir kütüphanesi olduğun ve bu kütüphanedeki kitapları tek tek elden çıkarıldığı konuşulur. Ama Doktor Manuk herkese kitap satmaz, kitaba dokunuşa, bakışa, kapağını açışa bile dikkat eder. Kitabı isteyen kişiye “ neden?” diye sorar. Eğer cevabı beğenirse kitabı sembolik bir fiyata satmaktadır. O ve arkadaşları Doktor Manuk'un kitaplarını görmek için heyecanlanıyorlardı. Arkadaşları ona “ Önce sen git” dediler. Önce kabul etmedi ama sonra razı olur.

Doktor Manuk'u görünce biraz konuşurlar. Doktor Manuk'a Narlı Bahçe'yi anlatır. Doktor Manuk ona bir soru sorar. Verdiği cevabı beğenmiş olacak elinde

kaybolan küçücük bir kitabı ona uzatır. O, tam kitabı alacakken elini geri çeker. “Narlı Bahçe” okuduğu son kitap olmalıdır.

#### 4.1.6.4. 2. “İde Ağacı”

İncir ağacının altında oturmuş eski bir hikâyeyi okumaktadır. Bir ara uyuya kalır, uykusundan uyanırken iğde kokusu gelir burnuna. O, bu kokudan dolayı uyandığını zanneder. Ama gözlerini iyice açtığında karşısında bir yaşlı amca görür. Yaşlı amca ona bakar, uyanınca daha çok kızına benzediğini söyler ve kızının fotoğrafını ona doğru uzatır. Yaşlı amca hareket ettikçe iğde kokusu etrafa yayılır, o bu kokuyu hissettikçe kokunun ihtiyardan geldiğini anlar. Adam ona birkaç dakika sonra kızından bahsetmeye başlar.

Kızı çok genç bir yaşta denizde boğularak ölür. Elindeki fotoğraf ise ölümünden kısa süre önce çekilir. Nişanlısı çeker o fotoğrafı. O zamanlar çok mutludurlar. Karısına kızını öldüğünü söylerler ama o, buna inanmaz, kızının nişanlısı ile gittiğini zanneder. Yıllardır onun gelmesini bekler.

Yaşlı adam ondan karısının yanına giderek geldiğini söylemesini ister. O, önce kabul etmez fakat daha sonra garip bir şekilde “olur” der. Yolun sonundaki evin bahçesine vardıklarında büyük bir iğde ağacı görür. Daha sonra duvarları beyaz bir odaya girerler. Yaşlı adam karısını uyandırmak için bir odaya girer. Daha sonra gelerek karısının kör olduğunu söyler ve ortalıklardan kaybolur. Birkaç dakika sonra tekrar döner ve bu kez karısının sağır olduğunu söyleyerek ortalıklardan tekrar kaybolur. O korkmaya başlamıştır ki yaşlı adamın sesini duyar. Yaşlı adam karısının yıllar önce öldüğünü söyler. Kapı kapanır, o, korkuyla bahçeye doğru koşar. Bahçede bir kapı arar ve bir an önce buradan kurtulmak ister. Çok geçmeden bahçede yaşlı adamı görür. Yaşlı adam ondan tulumbayla su çıkarmak için yardım ister. O ise bahçeden kurtulmak için bir kapı arar. Bahçe duvarını tahtalarına sırtını dayayıp, kapının nerede olduğuna baktırıyordu ki sırtını dayandığı tahta kırılır ve o bahçeden kurtulur. Hemen koşarak incir ağacının altına oturup kitabı tekrar eline alır.

#### 4.1.6.4.3. Kitabının adını göstermeyen yolcu

Ara istasyonun birinde trene liseli bir kız biner. Garsondan bir çay isteyerek çantasından yaşına göre ağır kültür-sanat dergisi çıkararak gururla okumaya başlar. Sanki elindeki dergiyi etraftakilere göstermek ister gibi bir hali vardır. Az sonra trene üniversiteli bir kız biner ve liseli kızın karşısına oturur ve önce liseli kızın okuduğu

dergiye göz atar. Ardından çantasından bir kitap çıkararak masaya dayayıp okumaya başlar. Liseli kız üniversiteli bu kızı fark eder ve elindeki kitabın adını okumaya çalışır. Ama olmuyor üniversiteli kız bir türlü kitabın ismini okutmaz, bunu gören liseli kız kitabın ismini daha da merak eder. Derken liseli kız kitabın kapağını kapatır ve gözlerini yummaya başlar. Böylece üniversiteli kız onu umursamadığını düşünerek, kitabı masanın üzerine bırakır. Kitap masanın üzerine bırakılınca liseli kız kitabın ismini öğrenecektir. Beklediği oldu üniversiteli kız kitabı masanın üzerine bırakır. Ama bu seferde elini kapağın üzerine koyar. Olmuyordu liseli kız ne yaptıysa kitabın adını göremez. Üstelik kitabın adını öğrenmek için inmesi gereken istasyonda inmez. Bu istasyonda da inmezse eve dönmesi iyice zorlaşacaktır o yüzden küskün bir edayla eşyalarını toplar. Tam incekken üniversiteli kız kitabın kapağını açar. Liseli kız kitabın adını ve yazarını okur. Merakı diner, rahatlar ve çok mutlu olur. İstasyonda indi. İndiği şehri biliyordu. Kitabı almak için hemen pastanenin yanındaki kitapçıya gider ve kitabı alır. Sonra ailesinin onu merak ettiğini düşünerek postaneden onları arar.

Kızını merak eden annesi sesini duyunca rahatlar. Liseli kız istasyona gider. Trenin gelmesine daha çok vardır. Kitabı okumak için çıkarır. Ama kitaba dalıp treni kaçırmaktan da korkar. Yanındaki amcaya tren geldiğinde onu uyarmasını söyler. Fakat amca kendi trenini bile kaçırarak durumdadır. Allahtan kitap zorlu bir kitaptır da onun dalmasına izin vermez. Yine de kitabı kapatır ve trenin gelmesini beklemeye başlar. Ama akli hep kitaptadır.

#### **4.1.6.4.4.Yaratıcımız Yusuf**

Zebercet bir roman kahramanıdır. Yusuf Atılğan'ın bir otel katibi olarak yarattığı roman kahramanı otuz üç yaşında, On Kasım sabahı hem de saat dokuzu beş geçe intihar ederek ölür. Yani yazarı öyle ister.

O bütün hayatı boyunca gecikmeli bir trenle gelen güzel kadını bekler. Onun kaldığı odayı kimseye vermez. Yazarı güzel kadın gelene kadar ona bir ortalıkçı kadın bulur. Ortalıkçı kadın hep uyur. Zebercet bir gün onu boğarak öldürür. Ortalıkçı kadını öldürdüğünü gören kediyi de öldürür.

9 Ekim 1989 sabahı Zebercet' in boynundaki ip tekrar çatırdar. Onu yaratan yazarı ölür. O raftan iner, otelini kilitler ve yazarının cenazenin olduğu Meda'daki camiye doğru yola çıkar. Yolda ortalıkçı kadını ve kediyi görür. Onlar da yazarlarının cenazesine giderler. Onları öldürdüğü aklına gelir. Anlaşılan onlar da ölümsüzdür. Yazarları onları ölümsüz olarak yaratır. Birlikte camiye giderler. Orada



yazarın birçok dostunu ve arkadaşını görürler. Tabi diğer roman kahramanları da oradadır. Roman kahramanlarından biri bağırmaya başlar. Ama onu roman kahramanlarından başka kimse görmez.

#### 4.1.6.4.5. İki akademili

Yıllar önce akademide heykel bölümünde okuyan iki öğrencinin parasızlık canlarına tak eder. Ne yapalım da biraz para kazanalım diye düşünürken birinin aklına bir fikir gelir. Bir heykel yapıp satmak... Diğeri de kabul eder. Hemen borç para bulup malzeme almışlar sonra nasıl bir heykel yapacaklarına karar vermeye çalışırlar. Derken güzel bir kadın heykeli yaparlar. Bir de onu kız arkadaşlarından bulduğu elbiseleri giydirip boyarlar ama alçıdan heykelleri çok ağırdır hiçbir otobüs onları almaz. Ne yaptılarsa ne ettilerse olmaz. En sonunda heykeli kucaklarında Beyoğlu'na götürürler. Girdikleri ilk dükkandan olumsuz cevap alırlar ama ümitlerini yitirmeyip diğer dükkanlara gitmeye başlarlar ama sonuç değişmez. Hiçbir dükkan sahibi bu alçıdan heykeli almak istemez. Onlar bin bir güçlkle getirdikleri bu heykeli tekrar eve götürmemek için bedava vermeyi teklif ederler. En azından gidip geldikçe vitrindeki heykellerini göreceklendir ama olmaz. Dükkan sahibi kabul etmez. Durum böyle olunca başlamışlar yine heykeli sırtlamaya yolda giderken bu fikri kimin çıkardığı konusunda tartışmaya başlarlar. Atatürk köprüsüne geldiklerinde tartışma alevlenir ve heykeli köprüden denize atarlar. Bunu gören bir kadın çığlık atmaya başlar. Yetişin! kadını attılar. Yetişin! Katiller katiller! diye bağırıyormuş. Bunu gören halk etrafını sarar iki akademilinin. Onlar bir türlü dertlerini anlatamazlar. Derken halktan biri polisi arar. Polis gelip bu iki akademiliyi götürür. Karakola gidince olup biteni komisere anlatırlar. Denizde arama yapılır ve heykel çıkar ortaya. İki akademili aklanır. Komiser de onlara uzun uzun telkinlerde bulunup salıverir bu iki akademiliyi.

Derken bu iki akademilinin başlarından geçen bu komik olay yazarlar, sanatçılar, heykeltıraşlar arasında yayılır. Şair Arif Damar da duyar bu olayı. O da Demirtaş Ceyhun'a anlatır. Demirtaş Ceyhun sadece dinlemekle yetinmemiş oturup hikâye eder olayı.

Aradan uzun yıllar geçer. Bu satırların yazarı bir gün televizyon seyrederken bir film görür. Filmde bu hikâye anlatılır. Hikâyeyi Demirtaş Ceyhun'dan okuduğunu hatırlar. Filmin sonunu bekler. Ama filmin sonunda Demirtaş Ceyhun'a dair bir ibare yoktur. Acaba kaçırdım mı diye öbür hafta yine filmi izler. Ama yine

Demirtaş Ceyhun'a ait bir ibareye rastlayamaz. Derken iz sürmeye karar verir ve Arif Damar'a ulaşır. Arif Damar bu hikâyeyi Demirtaş Ceyhun'a anlattığını söyler. Bunun üzerine filmin senaristi ve yönetmeni ile konuşur. Onlar böyle bir şeyden haberdar olmadıklarını ve haberleri olsa teliften kaçmayacaklarını söylerler. Söyledikleri doğrudur. Telifleri zaten TRT ödemektedir.

#### **4.1.6.5.Üç portre denemesi**

##### **4.1.6.5.1.O tatlî dinazor**

Mînâ Urgan; sevimli, zeki, etkileyici bir yazardır. Kendiyle dalga geçen, ruhu genç, bakışı genç, tavrı genç bir olmasına rağmen kendini bir dinazor olarak tanımlar. '*Bir Dinazorun Anıları*' adlı eserinde güvenilir bir öğretmenin samimi tavrı anlatılır. Mînâ Urgan'ın bu eserdeki tavrı onu bile şaşırtır. Mînâ Urgan, eserinde kendiyle dalga geçer, kendi hatalarını cesurca yazar. O kadar cesurdur ki Yahya Kemal gibi büyük bir şairi hiç korkmadan, açık açık sert bir şekilde eleştirir. İkinci kitabını yayına hazırlamak ona kısmet olur. O, bu durum karşısında çok memnun olur, dilini bu kadar iyi kullanan bir profesör ile tanışmak için heyecanlandığını açıkça söyler. Mînâ Urgan yazdıklarını ona gönderir o da bunları yayına hazır hale getirir. İkinci kitabın adı hala belli değildir. O, kitaptaki birkaç cümleyi bahane ederek Mînâ Urgan'ı ziyaret etmek ister. Ziyaret teklifi büyük bir memnuniyetle karşılanır. O, Mina Urgan'ı görünce, çok şaşırır. Mînâ Hanım'ın minicik bir kadın olduğunu biliyordu ama bu kadarını tahmin edemez. Konuşmaya başlarlar. Mînâ Urgan onun önerilerini dinler ve her seferinde kızacağına çocuk gibi sevinir.

İkinci kitabı yayınlanır ve bu kitap çok beğenilir. Yayın evi bir imza günü düzenlemek ister aslında çok hastadır ama bu teklifi geri çeviremez. İmza günü Mînâ Urgan'ın geleceği standın önü saatler öncesinden dolar. Mine Urgan sevenlerinin kitaplarını imzalamaya başlar, hastadır, yorgundur ve imza saati dolmuştur ama o hala devam etmektedir. Biraz sonra stand görevlilerinin ısrarıyla imza günü biter. Mekândan ayrılırken büyük bir alkış kopar.

Birkaç gün sonra hastaneye yattığı haberi gelir. O, ziyaretine gittiğinde Mînâ Urgan'ın yaşama sevincinden hiçbir şey kaybetmediğini görür. Mînâ'nın bu hastaneden çıkacağından emindir ama olmaz, cenazesi çıkar o hastaneden. Cenaze töreninde dostları ve sevenleri onu yalnız bırakmazlar. Mînâ Urgan'ın kitapları o dönemde Türkiye şartlarına göre rekor kıran kitaplardır. İki kitap toplam üç yüz bin

nüşandan fazla satar ve satmaya devam eder. Aslında satan samimiyet, dürüstlük ve erdemdir.

#### **4.1.6.5.2.Kedilerimi iyi doyurunuz**

Bu öykü adını Hüseyin Rahmi Gürpınar'ın ölürken söylediği son cümleden alır. 'Kedilerimi İyi Doyurunuz.' Ayfer Tunç eserinin bu bölümünde Hüseyin Rahmi Gürpınar'ın, eserlerini, kişiliğini, kişisel özelliklerini ve en önemlisi bilinmeyenlerini ele alır.

Hüseyin Rahmi Gürpınar'ın çok şaşırtan alışkanlıklarını uzun uzun anlatır. Bunun yanında onun merakı ve eserlerinde cinsellikten bahsetmesini de unutmaz. Eserin ilk başlarında ise H. Rahmi Gürpınar'ın bir fotoğrafından yola çıkarak onun fiziksel özelliklerini onda hangi duygular uyandırdığından bahseder. Diyebiliriz ki bu bölümde Hüseyin Rahmi'nin hayatından bahsedilir, onun hayatından bir kesit sunulur. Zaman tam olarak belli değildir. Çünkü yazar eline aldığı bir fotoğraftan bahsederken bunları anlatır. Fotoğrafın ona yaptığı çağrışımları bizimle paylaşır.

#### **4.1.6.5.3.Mesut bahtiyar'dan şarkılar dinlediniz**

Ayfer Tunç eserinin son bölümünü Zeki Müren'e ayrılır. Bu bölüme küçük bir biyografi gözüyle bakılabilir. Ayfer Tunç, bu bölümde Zeki Müren'i çok yönlü olarak ele alır.

Zeki Müren orta sınıfın temsilcisidir. O yaptığı her işle, söyleyebildiği her sözle dikkat çeker. Müzik dünyasında birçok yeniliğin öncüsü olur. Sahnede ilk kez renkli ışığı o kullanır. İlk vokalist onun sahnesinde yer alır. Yine ayaklı mikrofonu bırakıp kordonu uzayan mikrofonu ilk kez o kullanır.

Türkçede "imaj" diye bir sözcüğün olmadığı dönemlerde onun bir "imajı" vardır. Sahneye göz alıcı, farklı kostümlerle çıkar. Her kostümünün bir adı vardır. Birçok kostümün arasında ayrı bir yerde olan ve görenlerin asla unutmadığı bir kostümü vardır "Uzay Yolu". Apartman topuklu lame çizmeli, uzay giysilerine benzeyen o mini şortlu, pırıl pırıl yanan gümüş lame kostümü.

Halk onu olduğu gibi bağrına basmıştır. Cinsel kimliğini bir kenara koyup onu delice sever. Mutfakta Zeki Müren Göbeği, dantellere Zeki Müren motifi girer. Zeki Müren ailesine çok büyük değer verir. Yaşarlarken onların hep yanındadır. Öldüklerinde ise yıldönümlerini asla unutmaz. Bunları yaparken yanında hep gazeteciler vardır. Babasının ve annesinin söylediği sözler, ettiği telkinler cümlelerini süsler. Zeki Müren'in atlanmaması gereken bir özelliği de konuşmasıdır. O güzel

kelimeler seçerek kurduğu fazla edebi rayihalı cümlelerle hep manşetlerde, kamuoyunun gündemindedir. Onun doğru, pırıl Türkçesi, anneannelerimizin deyişyle “her bir lafi tek tek işittirdiği” diksiyonu takdire şayandır.

Tüm bunlara rağmen o belli bir zamandan sonra Bodrum’daki evine inzivaya çekilir ve ortalıklarda pek görülmez. Ara sıra, kendi istediği zaman, sadece istediği kadar manşetleri süsler. Birçok kişi onu tekrar dönmesi için ikna etmeye çalışır ama başarılı olamaz. Bu inzivanın sebebini aslında tam olarak kimse öğrenememiştir. Bu bölüm ismini Zeki Müren’in final bölümünü hıçkırıklar içinde seslendirdiği bir şarkıdan alır: “Adım Mesut göbek adım Bahtiyar / Yıllarca böyle bildiniz siz / Mesut Bahtiyar’dan şarkılar dinlediniz.”

## 4.2. TEMALAR

Öykü ve romanın vazgeçilmez unsurlarından olan tema, olay ve şahıslar arasındaki bağı güçlendiren, konunun işleniş tarzını çeşitlendiren ve eserin başarılı bir şekilde vücuda gelmesini sağlayan en önemli faktörlerden biridir.

Nurullah Çetin’e göre tema, tem, ana düşünce ya da izlek;

“Romancının romanında söz konusu ettiği gerçek ya da kurgusal ama özel, tekil bir olaydan genel için geçerli olduğunu iddia ettiği bir hükümdür”. Tema, romanın asıl hedefi, romancının asıl amacıdır. Romanı ve öyküyü oluşturan temel taşlardan biri olan tema, nesnel bir konunun yazarların öznel bakış açılarıyla ele alınıp yorumlanmasıdır. İzlek, “romancının romanında sergilediği kurgusal dünya iletişimi yoluyla gerçek dünyanın insanı olan okuyucuya sunduğu bir iletidir”. Yazar, öykü ya da romanın tamamında belirli görüşlerini okuyucuya kabul ettirmeye çalışır. Bunu açıkça yapmak yerine, ima eder, dolaylı yollardan hissettirir. Okuyucunun romanı ya da öyküyü okuduktan sonra muhayyilesinde kalan öz, romancının anlatmak istediği asıl şeydir. Yani izlektir (Çetin,2005:121).

Temalar, daha çok kişinin iç dünyası üzerine yoğunlaşan, olaylardan çok durumları öne çıkartan eserlerde daha fazla görülür. Yani tema sayısının fazlalığı eserde işlenen konuyla ve işleniş tarzıyla ilişkilendirilebilir.

### 4.2.1. Din

Ayfer Tunç’un öykülerinde dini temaların kullanımı yok denecek kadar azdır. Yaşamın anlamını sorguladığı *Mağara Arkadaşları* adlı kitabındaki *Rüstem Efendi*’nin durumu dini tema olarak değerlendirilebilir. Öyküde *Rüstem Efendi* ahiret kaygısı çekmektedir. Bunun dışında Ayfer Tunç’un öykülerinde dinle alakalı bir tema yoktur. Yazar bu durumu Abdullah Harmancı ile yaptığı bir söyleşide şu şekilde açıklar:

“Özellikle Suzan Defter’de yaşamın anlamını sorguluyorsunuz. Mağara Arkadaşları’ndaki Rüstem Efendi’yi saymazsak kahramanlarımızın içinde “öte dünya” kaygısı çeken ya da hayata dinin bize söyledikleri zaviyesinden bakan kişiler yok...”

Olmalıdır, anlamında söylemiyorum. Hayata nasıl bir anlam verdiğinizi öğrenmek istiyorum. Dünyayı, zamanı, tarihi, hayatı, insanı, insanlığı hangi bakış açısına dayanarak “okuyorsunuz”, değerlendiriyorsunuz? Çeşitli tanımlar, kavramlarla çetrefilleştirilmiş bir yol çizmeden, çok açık bir cevap vermek isterim, ben solcu “doğdum”. Solculuğun içini istediğiniz gibi doldurmanızı istemem ama sosyalizm, komünizm gibi kavramlarla kendim doldurmak da istemem. Bu türden ansiklopedik maddelerin dışında kalarak tarif edecek olursam, benim için “solcu doğmak” demek, daha bilinç sahibi olunmadığı zamanlarda bile haksızlığa uğramış insanların varlığının acıyla farkında olmak ve adalet duygusunun bundan zedelenmesi demektir. Hayat karşısında içimdeki “bir şeyi” harekete geçiren en temel unsur oldu bu. Genel anlamda sol kavramının bu temele dayandığını ilk bilinçle hissettim. Hayatın anlamı bununla sınırlı değildir elbette. Ama çeşitli toplumsal ve bireysel erdemlerden geçen, bence çok temel olan bu yol, yine bu erdemler aracılığıyla hayatı anlamlandırmaya çok sık yaklaşır.” (Harmanlı,2004:3).

Görüldüğü gibi Ayfer Tunç eserlerinde dini temalara yer vermeyişini ailesine ve yetiştiği çevreye bağlar.

#### 4.2.2.Aşk

Aşk temi hemen hemen tüm yazın türlerinde olduğu gibi öykünün de vazgeçilmezlerinden olup Ayfer Tunç’un öykü mutfağının başköşesinde yerini almıştır. Onun öykülerinde aşk bazen karşılıklı bazen karşılıksız bazen de imkansızdır. Ama o, aşkı işlemekle kalmaz aynı zamanda aşkın sonucunda oluşan acıyı, korkuyu, yalnızlığı, sevgisizliği ve trajediyi ön plana çıkarır. Ayfer Tunç’un öykülerindeki aşklar genellikle uzun solukludur, öykü kişinin tüm hayatına malolur. Öykü kişisi aşk yüzünden tüm hayatı boyunca acı çeker ve bu acının tek ilacı ölüm olarak gösterilmektedir. Genellikle öykü bu karşılıksız aşklar üzerine kuruludur. Ayrıca Ayfer Tunç’un işlediği aşk, tensellikle açıklanacak kadar basit değil, daha çok toplumsal bir mesele mahiyeti kazanır. Öykülerindeki aşk şu şekilde işlenmiştir:

İlk öyküsü olan *Saklı*’da Süslü yengenin karşılıksız aşkı ve o aşkın Süslü Yenge’nin tüm hayatını nasıl etkilediği anlatılır. Süslü Yenge bir adama aşık olur ama ondan karşılık bulamaz ve Zembilli Göçmenle evlenir. Ama Süslü Yenge’nin akli ve gönlü ilk aşkını unutamaz. Günleri hep o ilk aşkını anlatmakla geçmektedir. Ama bu bekleyişinin nafiye olduğunu ölürken anlar.

*İhtilaller Neye Benzer* adlı öyküde yine bir aşk vardır. Öykü kişisi Beyazıt Kulesinde yalnız yaşayan, şehrin ışıklarını yakmakla ve söndürmekle görevlidir. Bu adam annesini ve sevgilisini kaybetmiş, toplumdan ve hayattan kendisini soyutlamıştır. Geçmişini hatırlayıp pişmanlıklar yaşamaktadır. Ayrıca terk ettiği Umman’ı mutlu bir şekilde tekrar görmeyi ümit etmektedir. Bunların tamamını bir

arada düşündükçe psikolojik olarak çıkmaza girmekte ve kurtuluşu intiharda bulmaktadır.

*Silentium* adlı öyküde fayans işçisi olan Cafer'in umutsuz aşkı anlatılmaktadır. Cafer'in çalıştığı adaya gelen bir kadın onun tüm hayatına yön verir. Kadınlara tanışır yemek yerler, sohbet ederler. Buraya kadar her şey normaldir. Sonra kadın adadan ayrılır. Cafer'in hayatındaki yıkım bundan sonra başlar. Adaya gelen her gemide aşkı tatmayı denediği o kadını arar. Nihayet bir gün o kadın gelir ama Cafer'i tanımaz.

*Yüreğin Mahallesi*'nde, terk edilmiş bir kadının içine düştüğü acı yalnızlıktan kurtulmak için yaşadığı aşk anlatılır. Bir pastanede terk edilmenin acısıyla oturan Asude'yi gören hikâye anlatıcısı yıllardır aradığı kadını bulur. Gider elinden tutar.

*Önemsizlik* öyküsü de imkânsız, sonu intiharla biten bir aşk öyküsüdür. Küçükken annesi tarafından terk edilen bir kız çocuğuna babasının arkadaşı olan Nesim sahip çıkar. Zamanla Nesim, Ester'e aşık olur. Ancak bir gün Nesim'in ağzından Estere karşı yaşlı kelimesi çıkar ve bu Nesim'in sonu olur.

*Aziz Bey Hadisesi*'nde Tamburi Aziz Bey'in Maryam'a karşı beslediği büyük ve karşılıksız aşkı anlatılır. Bu aşk ki; Aziz Bey'i kendisinden alır, adeta çarpar ve sevdiği kadının arkasından Beyrut'a kadar gitmesine sebep olur. Fakat Aziz Bey umduğunu bulamaz sevdiği kadının aslında onu sevmediğini anlar ve İstanbul'a tekrar döner. Bu aşk artık onun tüm hayatı boyunca vicdan azabı gibi peşini bırakmaz.

*Kar Yolcusu*'nda, demir yollarında makasçı olarak çalışan Eşber'in geç bulup çabuk kaybettiği karşılıksız aşkını anlatır. Dağ başında yalnız başına yaşayan Eşber'in bu yalnızlığı, ölümden kaçan bir kadının hayatını kurtarmasıyla adeta yırtılır. Belli bir süreliğine de olsa yalnızlığı gider yerine bir aşk gelir.

*Mikail'in Kalbi Durdu* hikâyesinde Mikail'in Şarkıcı Semiramis'e duyduğu marazi aşk anlatılır. Hayatta kimsesi olmayan bu adamın sevdiği kadın başkasıyla birlikte olmaya başlayınca gözü döner ve bu adamı öldürmek ister. Fakat bunu bir türlü gerçekleştiremez. Hikâyede ilginç olan ise Mikail, adamı Semiramis'e layık olmadığı için öldürmek ister. Burada aslında çok farklı bir aşk teması görmekteyiz.

*Mağara Arkadaşları*'ndaki *Siz ve Şakalarınız* adlı öyküde hayatında taviz vermediği kuralları olan ve aşka ön yargıyla bakan bir kadının hayatının son

döneminde huzurevinde Samim Bey’le tanışmasıyla aslında nasıl bir yanılığa yaşadığının farkına varması anlatılır. Fakat her şey için artık çok geçtir.

*Evvelotel*’deki *Kibir* adlı öyküde çok farklı bir aşk temi vardır. Aslında bu öykü ile “İhtilaller Neye Benzer” adlı öykü iki kardeşin öyküsüdür. Bu hikâyenin başkişisi ağabeyinin sevgilisine âşık olur ve onunla evlenir. Bunu öğrenen ağabeyi ortadan kaybolur ve on yedi yıl sonra intihar eder. Bunun üzerine aile tamamen dağılır. Yıllar sonra ağabey eşinin de yaşlanmasıyla küçük kardeş pişmanlık duyar. Fakat bu pişmanlığından kurtulmak için aşka sığınır.

Görüldüğü gibi Ayfer Tunç’un öykülerinde aşk temi tensellikten uzak bir boyut kazanmıştır ve genellikle tek tiptir. Âşıklar genellikle karşılıksız aşklar yaşamakta, tarifi mümkün olmayan acılar yaşamakta ve kurtuluşu ölümden bulurlar. Zaten Ayfer Tunç da bu aşkı değil aşkın, hikâye kişinin ilerleyen yaşamındaki etkilerini ön plana çıkarıp bunları anlatır.

#### 4.2.2.1. Aşk ve kıskançlık bağı

*Mikail’in Kalbi Durdu* hikâyesinde aşk ve kıskançlık bağı söz konusudur. Hikâyede Mikail sevdiği kadının başka bir erkekle birlikte olduğunu öğrenince damarlarında kıskançlık kanı hızlanır. Bu durum neredeyse onun cinayet işlemesine sebep olacaktır.

#### 4.2.2.2. İhanetle biten aşk

Ayfer Tunç hikâyelerinde bu tem sık sık kullanılır. Evliliklerde ya da aşklarda genellikle ihanet ve sadakatsizlik başgöstermekte bunun sonucu olarak da aileler dağılmakta ve çocuklar bu çarpık ailelerin ürünleri olarak yaşamlarını sürdürmektedirler. Fakat bu geçmişlerinde yaşadıkları bu çarpıklıklar onların hayatları boyunca peşlerini bırakmayacak benzer hadiseler onların yaşamında da vuku bulacaktır. Zaten Ayfer Tunç da bu kişilerin geçmişlerine ve geçmişlerinden geleceklerine sirayet eden sıkıntılarına mercek tutmaktadır.

*Saklı* adlı öyküde Süslü Yenge’nin sevdiği adam tarafından ihanete uğraması ve bu durumun bütün hayatına sirayet etmesi en iyi örnektir. *Silentium*’da Cafer’in tanıştığı kadının kendisini bir daha tanımaması. *Yüreğin Mahallesi*’nde ihanete uğramış bir kadın söz konusudur. *Kar Yolcusu*’nda Eşber’in yalnızlığını bölen kadın bununla yetinmemiş Eşber’in yanında kalmak istemeyerek ona ihanet etmiştir. *Mikail’in Kalbi Durdu* hikâyesinde Semiramis başka bir erkekle beraber

olarak Mikail'e ihanet etmiştir. *Evvelotel'deki Kibir* adlı öyküde farklı bir ihanet söz konusudur. Küçük kardeş abisinin sevdiği kızla evlenerek abisine ihanet etmiştir. Bu ihanetin diyetini ise tüm aile ödemiştir.

Bu ihanetlerin sonucunda ise ortaya her hikâyede farklı şekilde vücut bulan bir sürü incinmiş ruh çıkmıştır. İşte Ayfer Tunç bu incinmiş ruhların hikâyelerini kaleme alır.

#### 4.2.3. Sevgi Yokluğu

Sevgi yoksunluğu, sevgiden mahrum kalma ya da sevgisizlik Ayfer Tunç'un öykülerinin en önemli çıkış noktalarından biridir. Çarpık bir ailenin mahsulü olan birey çocukluğunda şefkatten, ilgiden, sevgiden yoksun yetiştiği için ileriki yaşamında da bu eksikliğin devamı olarak çevresindekilerden bir şekilde uzak durur ya çevresindekiler tarafından sevgisizliğe uğratılırlar. *Saklı* öyküsünde Süslü Yenge sevdiği adam tarafından terk edilir ve bu şekilde bir sevgi yoksunluğa uğratılır. *İhtilaller Neye Benzer*'de aynı zamanda hikâyenin anlatıcısı olan hikâye baş kişisi toplum tarafından dışlanan ve toplum tarafından sevgisiz bırakılır bir adamdır. *Yaşadığımız Yerler* adlı öyküde yer alan anne de hayat tarafından sevgisizliğe uğratılır. *Önemsizlik* öyküsünde sevgisizliğin insanı nasıl değiştirdiğinin en örneği niteliğindedir. Nesim Bey, Madam Ester tarafından karşılık bulamayınca lise çağındaki kızlara sarkar ve onurunu iki paralık eder. *Ay Bakıyor*' da ise hayatta kimsesi kalmayan bir kadının oğluna doyamaması ayrıca oğlunun cesedinin ortada olmaması, bu kadının adeta Ayfer Tunç tarafından cezalandırılması niteliğindedir. *Mozart'ın Son Zartı*'nda aile sevgisinden yoksun büyüyen bir kızın hayatındaki bu eksiklik önemli bir tem olarak verilir. *Silentium*' da yine sevgisizlik teminin en önemli örneklerinden biri verilmiştir diyebiliriz. Fayans ustası olan bir adamın yaşadığı sevgisizlik trajik bir şekilde anlatılır. Kitabın son öyküsü olan *Yüreğin Mahallesi*'nde iki türlü sevgisizlik söz konusudur. Hem terk edilen bir kadın açısından hem hayatından bir sürü kadın geçmiş olan belki de çoğunda terk eden rolünde olan bir erkek açısından sevgi yoksunluğu tem olarak verilir.

*Mağara Arkadaşları* adlı öykü kitabına ismini veren ilk öyküsünde yaşlı, yalnız ve sevgisiz kalan insanların ve bir apartmanın öyküsünde en önemli temlerden biri sevgisizliktir. Kitabın ikinci öyküsü olan *Ses Tutsağı*'nda yalnız bir adamın komşusu olan bir kadın tarafından sevgisiz bırakılması öykünün temel çıkması olarak verilir. *Cinnet Bahçesi* adlı öykü üslup yönüyle Ayfer Tunç'un diğer öykülerinden ayrılır. Rapor şeklinde yazılmış olan bir öyküdür. Söz konusu hikâyede



bir cinayet sonucunda tutulan ifadeler anlatılır. Bu cinayetin temel sebebi sevgi yoksunluğu ya da var olan sevgi hakkından duyulan şüphedir. *Gençlik Sabah Çiyidir* adlı öyküde sevgisizlikle yıllarca hemhal olmuş ve artık dünya değiştirme isteğiyle yanıp tutuşan iki yaşlı insan anlatılır. Bu insanların temel problemi yine sevgisizliktir. *Siz ve Şakalarınız'* da ise huzurevinde ikamet eden yalnız iki insanın sevme ya da sevilme ihtiyacı doğrultusunda yaşadıkları anlatılmaktadır. Bu öyküde de yine temel problem sevgisizliktir. *Küçük Kuyu'* öyküsünde ise sevgisizlikten duyulan şüphe karşımıza çıkmaktadır. Beraber olduğu kadının sevgisinden emin olamayan bir adam söz konusudur. *Ara Renkler Grubu'*nda üç farklı erkek kendi ağızlarından kendi hayat hikâyelerini ya da hayatlarından belli kesitleri anlattığı hikâyedir. Bu hikâyede en önemli tem sevgiden mahrum kalmadır. Söz konusu mahrum kalış hikâye kişilerinde derin yaralara sebep olur. *Alafranga İhtiyar* öyküsünde apartman görevlisi olan yaşlı bir adamın hayatının farklı dönemlerinde farklı kadınlar tarafından maruz kaldığı ihanet ya da karşılık bulamama anlatılır. Bu hikâyede de en önemli tem olarak karşımıza sevgi yoksunluğu ya da sevgisizlik öne çıkmaktadır.

*Aziz Bey Hadisesi*, Ayfer Tunç'un üçüncü öykü kitabıdır. Kitaba ismini veren ilk öyküsünde Tamburi Aziz Bey'in hayatındaki karşılıksız aşkın nelere mal olduğu ve bunun temel sebebinin de sevgisizlik temi olduğu öyküde açıkça görülmektedir. Aslında bu öykü sevgisizlik teminin zirve yaptığı bir hikâyedir. *Kadın Hikâyeleri Yüzünden* öyküsünde aslında sevgi yoksunluğu tam olarak yoktur. Bu hikâyede kişinin kendini beğenmemesi asıl tem olarak verilir. *Soğuk Geçen Bir Kış* adlı hikâyede yaşlı ve yalnız olan bir adamın hayatını çıkmaza sokan olaylar anlatılır. Fakat bu hikâyede de sevgisizlik asıl tem olarak verilmemiş ama hikâyenin tamamına baktığımızda bu temin varlığını görmekteyiz.

"Karlı bir kış günü bir hamamda tek başınaydı. Hayatı boyunca olduğu gibi. Oysa ne yaptıysa sevilme için yapmıştı." (Tunç,2008:95).

"Öylesine yalnızdı ve öyle çok sevmek istiyordu ki karısını, onun yanında olmadığı zamanlar geçmek bilmiyordu." (Tunç,2008:95).

*Kar Yolcusu*, demir yolu hattında çalışan, neredeyse bütün yılını karlar altında bir bölgede yalnız başına geçiren bir adamın hiç sevgi görmemesi ve bu durumun insan hayatı için ne derece önemli olduğunu görmekteyiz. *Mikail'in Kalbi Durdu* adlı öyküde iki bir sevgisizlik söz konusudur. Mikail, Semiramis tarafından bir sevgisizliğe maruz kalmıştır. Semiramis ise hikâyenin anlatıcısı olan kişi

tarafından sevgisizliğe maruz bırakılmıştır. Görüldüğü gibi hikâye aslında sevgisizlik teması üzerine kurulmuştur. *Kırmızı Azap* ise Ayfer Tunç'un çok farklı olan hikâyelerinden biridir. Öyküde bir yazarın kafasında yazılmayı bekleyen öykünün kahramanları arasındaki olaylar anlatılmıştır. Hikâyenin anlatıcısı olan kadın anlatıcı sevgisizliği iliklerine kadar yaşamıştır. Yazarın düşünce dünyasından kağıda hayat kadını olarak düşer ve sevgisiz bir ortamda bir çok erkekle beraber olur. Bu hikâye Ayfer Tunç'un sevgisizlik noktasında zirve yapmış hikâyelerinden biridir.

Taş Kağıt Makas adlı kitabın ilk öyküsü olan *Kaybetme Korkusu*' unda hikâye kişisi bir yazardır. Bu durum Ayfer Tunç'un sıkça kullandığı bir metottur. Bu yazar yaşadığı apartmanda sevmeyen ya da sevilmeyen insanları anlatır. Yine bu hikâyede de temel tema sevgisizlik üzerine kurulur. Kitaba adını veren ikinci öyküde ise Emir'le karısı Karagül arasında sevgisizlik söz konusudur ve bu temel sorun bu tema üzerinden yükselir. Burada Emir ön plana çıkmaktadır. Kendisi sevgisizlik probleminin hem kendisi yaşar hem etrafındakilere bu problemi dayanılmayacak şekilde yaşatır. *Fehime* öyküsü Ayfer Tunç hikâyesinin sevgisizlik noktasında insanlık dersi verdiği mükemmel bir hikâyedir. Küçük bir kız çocuğunun kardeşiyle birlikte kaçırılması ve ömrünün sonlarına kadar unutamayacakları tecavüze uğramaları anlatılır. *Suzan Defter* ise bir çok yönden farklı bir öyküdür. Aslında biçim olarak tam da öykü diyebileceğimiz bir eser değildir. Aynı tarihlerde iki farklı kişinin yazdığı defterler karşılıklı olarak okuyucuya sunulur. Çift sayfaların E Bey'e tek sayfaların Derya Hanım'a ait olduğu öyküde, öyküyü yazarların çevresindeki insanların yaşadıkları sevgisizlik anlatılır.

Evvelotel adlı öykü kitabı ise Ayfer Tunç' un beşinci öykü kitabıdır. Kitaba adını veren ilk öyküde de yine temel tema sevgi yoksunluğudur. Öykü anlatıcısının sevgisizlik yönünden yaşamış olduğu ikilem söz konusudur. Anlatıcı, karısını başka bir kadınla aldattır ama aldattığı kadını da tam olarak sevmemektedir. Kitabın *Kibir* adlı öyküsünde sevgisizlikten kaynaklanan tam bir aile dramı vuku bulmuştur. Hikâye anlatıcısının kendi eşini, eşinin kardeşiyle aldatmasıyla başlayıp ve başka erkeklerle devam eden ve temelinde sevgisizlik temasının yattığı bir hikâyedir. *Halas* adlı hikâyede sevgisizlik teması ise hikâye anlatıcısının tanıştığı Halas adlı kadın ve annesi arasında yaşanmaktadır. Bu durum o kadar ileriye gider ki sonucu ölüm olur. *Acilezzet* öyküsünde de hâkim temalardan biri sevgisizliktir. bebekken terk edilmiş olan birinin hayatının devamında yaşamış olduğu sevgisizliğin tüm hayatına sirayet ettiği görmekteyiz. Kitabın beşinci öyküsü olan *Hiçbir Hikâye Görüldüğü Kadar*

*Temiz Değildir* adlı öyküde anlatıcı olan erkek bir akademisyenin yaşadığı sevgisizlik şaşırtıcı bir şekilde ortaya konur.

“Kapıma sarı bir köpek dadandı. Sevdim hayvanı. Kebapların altındaki kalın pideleri ona vermeye başladım. Paspasın üstünde yatıyordu. Her sabah kapıyı çatığımda kuyruğunu pat pat yere vuruyordu. Bir gün paspasımı çaldılar. Bir baktım, başka bir evin kapısındaki paspasta yatıyor. ‘Nasıl dünya ulan bu?’ diye söylendim o gün, ‘bütün canlılar mı adı?’” (Tunç,2006:86).

*Doğru* öyküsünde iki taraflı sevgisizlik söz konusudur. Karısını aldatan adamın aslında yıllar önce kendisinin de aldatıldığını öğrenmesi ve çocuğunun başka bir adamda olduğunu öğrenmesi sevgisizlik temasının en dikkat çekici örneklerinden biridir. Kitabın *Tevekkül* adlı öyküsünde ise birden fazla kişinin yaşadığı sevgisizlik söz konusudur. Hikâye anlatıcısı eşinden ve çocuğundan ayrı yaşar. Burada bir sevgisizlik vardır. Bunun yanı sıra hikâye anlatıcısı eski sevgilisiyle karşılaşır fakat o, da aynı durumdadır. Sevgisizlik, eski sevgilinin de hayatında ağır bir yüküdür.

Ayfer Tunç öykülerinin temel problemi aslından sevgisizliktir diyebiliriz. Onun hikâyelerindeki kişiler ya çocukluklarında ya hayatlarının önemli dönüm noktalarında sevgisiz kalmışlar ve bu durum onların bütün hayatları boyunca bir vicdan azabı gibi peşlerini bırakmaz. Diğer temalar da aslında sevgisizlik temasının sonucu olarak ortaya çıkmıştır diyebiliriz. Çünkü sevgisiz kalan insan kendine olan güvenini yitirir, çevresi tarafından sevilmediğini düşünür ve kendi kendini yalnız bırakmaya başlar. Zamanla yalnızlık bu kişilerin yaşam biçimi olmaya başlar ve tüm insanlardan kaçan, kendi içinde aşılması çok zor problemlerle boğuşan insanlar oluverirler. İşte Ayfer Tunç bu duruma gelmiş olan insanların hikâyelerini ele alır ve zaman zaman geriye dönüşler yaparak bunları okuyucuya anlatır.

#### 4.2.4. Aile Yokluğu

Aile, Ayfer Tunç hikâyelerinde yokluğu hemen fark edilen, yokluğuyla hikâyenin oluşmasında önemli yer tutan bir kurumdur. Hikâye kişileri adeta yarım insanlardır bunun en önemli sebeplerinden biri de sağlıklı bir aile ortamında yetişmemektir. Anne şefkatinden, baba ilgisinden uzakta yetişen ve hayatının daha ilk dönemlerinde bir ailenin yıkılmasına şahit olan bireyler toplum içerisinde uyum sorunu yaşayan silik tipler haline gelirler. Diğer insanlardan kendilerini soyutlayarak yalnızlaşırlar ve kendileriyle kavga eden ezik insan tipi olurlar.

Bu durum öne çıktığı hikâyelerin başında *Saklı*'nın ikinci hikâyesi olan *İhtilaller Neye Benzer* gelmektedir. Bu hikâyede anne yokluğu iliklerine kadar işlemiş olan yaşlanmış olsa da bu acıyı içinden atamamış olan bir adamın hikâyesi

anlatılır. Kitabın ikinci öyküsünde ölümüyle ailesini babasız bırakan adamın hikâyesi anlatılmaktadır. Baba kavramının bir çocuk için ne kadar önemli olduğuna dikkat çekilmiştir. *Mozart'ın Son Zartı* adlı öyküde ailesi tamamen dağılmış olan bu durumdan kaynaklanan hayal kırıklıklarını kapatmak için neler yaptığını, kendini nasıl küçük düşürdüğünü anlatmaktadır. *Ay Bakıyor* adlı hikâyede ise ailesini kaybeden bir kadının dramı gözler önüne serilmiştir. Görüldüğü aile Ayfer Tunç'un hikâye kişilerinin sorunlu tipler olmasında aile yokluğu teması önemli bir yer tutmaktadır.

#### 4.2.5. Yalnızlık

Yalnızlık, kimi insanın korktuğu beraber olmak istemediği, kimi insanın bazı durumlarda sığındığı önemli bir insani durumdur. Bazı insanlar da vardır ki yalnızlığı yaşam biçimi olarak benimsemişlerdir. Ayfer Tunç yalnızlığı yaşam biçimi haline getirmiş insanlarla ilgilenir. Bu insanların mevcut durumlarını irdeler ve onların bu durumda olmalarının altlarında yatan dramı çıkarır. Bu insanlar kalabalıklar içerisinde kendilerini yalnızlaştırmış insanlardır. Ayfer Tunç'un hemen hemen bütün hikâye kişileri yalnız ya da kendilerini yalnızlaştırmış insanlardır.

*Saklı*' dan başlayacak olursak karşımıza ilk, Süslü Yenge çıkmaktadır. Geçmişte yaşadığı aşkını etrafındaki insanlara anlatarak bu insanları kendisinden uzaklaştırmıştır. *İhtilaller Neye Benzer*'de şehrin ışıklarını yakıp söndürmekle görevli olan hikâye kişisi geçmişte yaşadığı olaylar yüzünden kendisini yalnızlaştırmış toplumdan kopmuştur. Bunu şu sözlerinden anlayabiliriz:

"Hiç kimseye yakın değilim."(Tunç,1989:16).

*Yaşadığımız Yerler* adlı öyküde yalnızlık teması direk olarak hikâye kişisi üzerinden verilmemiş anlatıcının annesi üzerinden verilmiştir. *Ay Bakıyor*' da ailesini kaybetmiş bir kadının bu acıyla yaşaması ve kendisini yalnızlaştırması tema olarak verilmiştir. *Mozart'ın Son Zartı* adlı öyküde aile şefkatinden mahrum büyüyen bir kızın arkadaşları arasında kendisini yalnızlaştırması tema olarak ortaya çıkmaktadır. *Mağara Arkadaşları*' nin öykülerinden olan *Ayyıldız Apartmanı*' nındaki tüm sakinler yalnızdır. Buna apartmanın kendisi de dahildir. *Ses Tutsağı* adlı öyküde yalnızlık temel temalardan biri olarak işlenmiştir. Anlatıcı yalnızlıktan kurtulabilmek için komşusunun seslerini dinlemektedir. *Gençlik Sabah Çiyidir* adlı öyküde de yalnızlık tema olarak işlenmiştir. Öykü iki yalnız insanın hayatlarının son dönemini anlatmaktadır. *Siz ve Şakalarınız* 'da bir önceki hikâyede olduğu gibi yalnız iki

insanın hikâyeleri anlatılmış ama burada yalnızlık temasının üzerine önemle durulmuştur. *Küçük Kuyu* da da anlatıcı yalnız bir erkektir. *Soğuk Geçen Bir Kış* adlı öyküde de yalnızlık temel temalardan biri olarak verilmiştir. Hikâye anlatıcısı yalnız yaşlı bir adamdır. *Kar Yolcusu*' unda demir yolu işçisi olan Eşber 'in yalnızlığı hikâyenin merkezine konulmuştur. *Taş Kağıt Makas* adlı öykü kitabının ilk öyküsü olan *Kaybetme Korkusu*' unda yalnızlık teması Ayfer Tunç'un sıkça başvurduğu yalnız yazar şeklinde verilmiştir. *Evveotel* adlı kitabın öykülerinden olan *Kibir* adlı öyküde yalnızlık teması derin bir şekilde işlenmiştir. Hikâye anlatıcısı kadının şu sözleri dikkat çekicidir:

“Hiç sevgili kahrı çekmiyorum. Sıkıldıkça bırakıyorum. Yenisini bulmak öyle kolay ki, herkes yalnız.”(Tunç,2005:22).

#### 4.2.6. Ölüm/İntihar

Ölüm, insanoğlunun hayatındaki üç önemli evrenin sonuncusudur. Kimine göre korkulacak bir olay kimine göre kurtuluş kimine göre ise sevgiliye duyulan hasretin bitimi vuslatın başlangıcıdır. Ayfer Tunç, öykülerinde ölüm temasını daha çok kurtuluş olarak görmüş, ölümü, karanlıklar içinde kalmış olan hikâye kişilerine bir çıkış noktası olarak göstermiştir. Onun hikâyelerindeki tipler genellikle sorunlu aileleri olan, sevgisiz kalmış, melankolik, dibe vurmuş, kişilik olarak sıkıntılı olan, toplumla olan ilişkileri zayıf, hayatla bağları kopma seviyesine gelmiş kişilerdir. Haliyle bu tip insanlar kendilerini toplumdan soyutlarlar ve yalnızlığı yaşam tarzı haline getirirler. Bu durumun sonucu olarak ölüm bu insanlar için en büyük ödül olur. İntihar da bu ödüle ulaşmanın en kısa yoludur. Bu yüzden öykülerin sonunda genellikle ölüm olmaktadır. Kendisi ise bu durumu “Bitiş'siz hikâyeler yazmak bende eksiklik duygusu yaratıyor. Tek ve kesin bitiş'in ölüm olduğunu düşündüğümden olsa gerek, sonunda ölüme varıyor yazdıklarım.” (Sönmez,2003:4) şekilde açıklamaktadır:

*Saklı* öyküsünde ölüm teması Süslü Yenge üzerinden verilmiştir. *İhtilaller Neye Benzer* öyküsünde ölüm teması hikâye anlatıcısının intiharı kurtuluş olarak düşünmesi ve bu düşünce üzerinde gün geçtikçe yoğunlaşmasıyla tema verilmiştir. *Ay Bakıyor* adlı öyküde ölüm teması bir annenin oğlu ve kocası üzerinden verilmiştir. *Mağara Arkadaşları* adlı öyküde Ayyıldız Apartmanı içinde bulunduğu buhrandan kurtulmak için intiharı düşünmektedir. *Siz ve Şakalarınız* adlı öyküde yıllarca sevgi özlemi çekmiş iki insan söz konusudur. Bu insanlar tam istediklerini bulmuşken ölüm kapılarını çalar. *Cinnet Bahçesi* adlı öykü ise bizzat ölüm olayı üzerine

kurulmuş bir öyküdür. *Kadın Hikâyeleri Yüzünden* öyküsünde ölüm tam bir vicdan azabı olmuştur. Kocasının kendisine karşı oynadığı aldatma oyununa dayanamayan kadın yaşadığı evini yakarak intihar etmiştir. *Soğuk Geçen Bir Kış* adlı öyküde ölüm tam anlamıyla bir kurtuluş olmuştur. Hikâyede öyle bir hava oluşturulmuştur ki adeta dünyada herkes gitmiş sadece hikâye kişisi kalmıştır ve ölüm onun içinde bulunduğu havayı kırıp onu huzura ulaştıracaktır. *Mikail'in Kalbi Durdu* isimli öykü ise gül ile bülbül hikâyesinin şekil değiştirmiş halidir diyebiliriz. Seven bir insanın sevgisi karşılıksız da olsa sevdiği için neler yapabileceğini göstermiştir. Ölüm aşkın ispatında en büyük delil olarak kullanılmıştır.

Sonuç olarak; Ayfer Tunç, hayata negatif bakan, sosyal çevreye küsmüş insan tipinin bu bakışında gördüklerini tema olarak hikayelerine yansıtmıştır diyebiliriz. Bahsi geçen temaların hemen hepsi olumsuz dairede değerlendirilebilecek temalardır. Bunun sebebinin de Tunç'un hayata bakışı ve geçmişiyile alakalıdır diyebiliriz.

### 4.3. KİŞİLER

Roman ve öykünün temel unsurlarından olan kişiler (şahıs kadrosu), öykünün kurgulanmasında önemli yer tutar. Gerek olayların anlatılması gerekse de şahıslar arasındaki iletişim, kişiler aracılığıyla sağlanır. Mehmet Tekin kişiler kadrosunun önemini şu şekilde açıklarken:

“Gerek dünyada, gündelik hayatta, iletişim ve etkileşim ağı nasıl insan etrafında kurulmuşsa, gerçek dünyayı yansıtmak iddiasında olan romanın kurmaca dünyasında da insan, veya insanî nitelik kazandırılmış herhangi bir figür, aynı konumdadır.”  
(Tekin,2008:70)

Öykünün veya romanın vazgeçilmez unsurlarından olan şahıs kadrosunun bir diğer önemli yönü ise mekân ve zaman unsurlarıyla bütünleşerek anlatılanları anlamlı ve bir bütün haline getirmesidir.

#### 4.3.1.Tipleri Bakımından Öykü Kişileri

##### 4.3.1.1. Erkek tipi

Ayfer Tunç hikâyelerinin çoğunda ana karakter erkektir ve genellikle de bu erkeklerin içinde buldukları durumların çözümlemesi ya da başından geçenler anlatılır. Ayfer Tunç'un erkek karakterler üzerinde bu kadar durmasının illaki özel sebepleri vardır. bunlardan ilki, feminel aykırılıklar içerisinde bulunmamıştır. Ayrıca

yazarlığın gereği olarak toplumsal gerçekçiliğe göz kırpmış ve erkeği biraz daha ön plana çıkarmıştır.

#### 4.3.1.1.1. Hayattan kopmuş erkek tipi

Bunlar Ayfer Tunç'un en çok tercih ettiği tiplerdir ve bu tipler çocukluğundan itibaren hayatın sillesini hep ensesinde hissetmiş, hayatın kahrını çekmekten usanmış, toplum içinde kendisine yer bulamayacağına kendisini inandırmış ve bunların hepsinin sonucu olarak yalnız kalmayı ya da yalnız yaşamayı, insanlardan kaçmayı yaşam tarzı haline getirmiş olan kişilerdir. Çevremizde de görebileğimiz bu insanlar toplum için bir tehlike teşkil etmez.

*İhtilaller Neye Benzer*'deki hikâye kişisi bu tiplerin en öne çıkanlarından biridir. Yalnızdır, umutsuzdur, insanlardan kaçmaktadır, yer yer pişmanlıkları vardır ve bunların hepsinin sonucu olarak ölümü düşünmektedir. *Kaybetme Korkusu* adlı öyküde Ayfer Tunç'un çokça tercih ettiği yalnız yazar ön plana çıkmaktadır. *Yüreğin Mahallesi*'nde ise yalnız ve bu yalnızlığını gidermek için arayış içinde olan mutsuz bir erkek vardır.

#### 4.3.1.1.2. Sorumsuz baba tipi

Sorunlu erkek tipler arasında özellikle sorunlu babalar ya da eşine ve çocuklarına iyi davranmayan sorumluluklarının farkında olmayan babalar Ayfer Tunç öykülerinde kendilerine yer bulan önemli tiplerdir. Aslında mutlu ya da her şeyi normal olan insanların hikâyeleştirilmesi çok sıradan olacağı için toplumdan farklı olan insanlar daha dikkat çekici ve okunası olacağı için öykülerde sıkça yer bulmaktadır. Hele de bu tipler çevresindeki canından parça olan insanlara acımadan eziyet ediyorsa albenisi daha çok yüksek olur. *Aziz Bey Hadisesi* adlı öyküde yukarıda bahsi geçen tip için çok önemli bir örnek mevcuttur. Aziz Bey'in babası adeta eşine ve çocuğuna dünyayı zindan etmek için Allah tarafından ilahi bir mesajla görevlendirilmiş gibi üzerine düşeni fazlasıyla yerine getiren bir ölüm melegi gibi davranmaktadır. Kavga etmek için her şeyi bahane eden, suratında hiç şefkat esamisi bulunmayan bir insandır.

“Aziz Bey'in babası hırçın tabiatlı bir adamdı, ince işler ruhunu derin derin oysa da kimselere göstermezdi. Karısı çok çekti elinden. Devamlı çatık kaşlar, yemek tuzlu diye, gömlek ütüsüz diye, ekme bayat diye durmadan masaya inen bir yumruk, her vesileyle azarlayan davudi bir ses...”(Tunç,2008:11)

*Soğuk Geçen Kış*'da da yine benzer bir tablo çizilmiş babasının kendisine ve annesine yaptıklarını o öldükten sonra ondan geriye kalan eşyalarını satarak intikamını aldığını düşünen bir adamın hikâyesi anlatılır. Fakat hikâyenin sonunda babanın ahi tutmuş gibi hikâye kişisi bir hamam köşesinde hazin bir şekilde ölür.

“... babasının yeteri kadar sevmediği annesi çekip gitmiş. Babası tarafından her vesileyle azarlandıkça, bu sert ve zalim adamın bir kadını sevmeyeceğini düşünür ve gün gelip bir kadını tanıdığına onu çok, ama çok fazla seveceğine, onun çekip gitmesine izin vermeyeceğine dair kendine tekrar tekrar söz verdi.” (Tunç,2005:95).

Suzan Defter adlı öyküde de yine benzer bir baba tarifi yapılmış bu durumun kuşakları nasıl etkilediği anlatılmaya çalışılmıştır.

“Bana kalırsa babamın babası vaktiyle hayat nedir? diye sormuştu kendine, hâlâ cevabını arıyordu.Babam ise karşı kutbunu bulamamış hayatının hiç olduğunu, hiç kalacağını çok erken anlamıştı, bu yüzden öfkeliydi.Ben babamla babamın babası arasında gittim geldim.”(Tunç,2010:112)

Öykü kişileri aslında baba baskısının etkisinden ömür boyu kurtulamazlar ve bir gün kendilerinin de tıpkı babaları gibi sorunlu bir tip olduklarını anlarlar. Bu noktada bir insanın hayatında ailenin ne kadar önemli olduğunun da ispatı mahiyetindedir.

“(…) Kalkmak için koltuğun kollarını kavramış elleri gözüne ilişti. Kendi elleri... bu eller tıpkı babasının elleriydi.(...)Hiç farkına varmadan babası olmuştu. Kalbini karısına açmayan, evinin dışındaki hayatı evinin içindekinden daha önemli bulan, evdeki yürek sızılarını anlamayan, anlasa da umursamayan, çehresi daima asık, sesi daima gür ve azarlamaya hazır babası.”(Tunç,2008:53).

#### **4.3.1.1.3. Yalnız ve terk edilmiş erkek tipi**

Hayatı boyunca annesinden başka hiçbir kadından ilgi görmemiş, kalbinde boşluk umman olmuş erkek tipidir. Bu durum onların adeta yaşam tarzı olmuştur. Aslında içinde buldukları durumdan pek de şikayetçi değillerdir ta ki aşk kapılarını çalana kadar. Hiç beklenmedik bir anda hayatlarına bir kadın girer ve her şeyi alt üst eder, hayatın anlamını hatırlatır ve yine hiç beklenmedik bir anda hiç gelememişler gibi çekip giderler. Onlar gider fakat hiçbir şey artık eskisi gibi değildir.

*Kar Yolcusu* tam olarak yukarıda bahsettiğimiz bahse örnek olabilecek niteliktedir. Dağ başında bir yerde demir yolu makasçısı olarak çalışan bir adamın hayatına ölümden kaçan bir kadın girer ve her şeyi değiştirir. Hayatı yalnızlık üzerine kurulu olan Eşber için bu kadın sonun başlangıcı olur. Bu ıssız yerde vaktini doldurduğuna inanan kadının gitmek ister fakat yalnızlık içine işlemiş olan adam onu bırakmak istemez ve bunu canı ile öder.

*Silentium*'daki Cafer de yalnızlığı kabullenmiş, bu konuda elinden pek de bir şey gelmeyen, kendisini işine vermiş bir adamdır. Cafer'in de hayatına hiç



beklemediği bir anda bir kadın girer ve hiç beklemediği anda bir daha geri dönmek hatta tanımamak üzere bu hayattan tek taraflı olarak çıkar gider. Oysa Cafer onu hayatı boyunca bir daha unutamayacaktır.

#### 4.3.1.1.4. Kıskanç erkek tipi

*Mikail'in Kalbi Durdu* adlı hikâyede seven bir erkeğin neler yapacağı gözler önüne serilmiştir. Mikail, Semiramis adlı bir kadına aşık olur fakat Semiramis aynı duyguları Mikail'e karşı değil de hikâyeyi anlatan adama karşı duymaktadır. Sevdiği kadını kendini o kadar adamıştır ki onun durumu kıskanmaktan da öteye geçer. Hikâye anlatıcısının Semiramis'e layık olmadığını düşündüğü için onu öldürmek ister.

#### 4.3.1.2. Kadın tipleri

##### 4.3.1.2.1. Çilekeş kadın tipi

*İhtilaller Neye Benzer*'de hikâye kişinin annesi çile içinde yaşamış ve yine çile içinde ölmüştür. Belki de onun için en büyük acı oğullarının kadın yüzünden birbirlerine düşmeleri ve birinin ortadan kaybolması ve yıllar sonra cesedinin bulunmasıdır.

*Aziz Bey Hadisesi*'nde Aziz Bey'in eşi olan Vuslat belki de aşk anlamında hiçbir zaman vuslatı yaşayamamıştır. Çünkü eşi zamanında başka birini sevmiş ve ömrünün hiçbir döneminde bu kadının etkisinden kurtulamamıştır. Bu durum onun mutsuz olması için en büyük sebeptir ve onun artık kaderine boyun eğmekten başka yapabileceği hiçbir şey yoktur.

*Kadın Hikâyeleri Yüzünden* adlı öyküde ise okuyucuyu kahreden bir kadın vardır. Eşinin egosunu tatmin etmek için oynadığı oyuna inanan ve eşini bir türlü memnun edemeyen bir kadının sonunda intihar etmesi anlatılır ve bunu evini yakarak gerçekleştirmesi anlatılır.

*Soğuk Geçen Kış*'taki ise kocasının kendisine gösterdiği aşırı ilgiden bunalıp psikolojisi bozulan bir kadın anlatılır. Bu kadının da ölümü ateşle olur, kadın kendi de içindeyken evini yakar.

*Taş-Kâğıt-Makas*'ta da yine bir kadın evlilik kurumunda istediğini bulamaz ve bunalıma girer. Çıkışı da ölümdedir ve o da evini yakarak hayatına son verir.

*Kaybetme Korkusu*'ndaki kadın tipi de sorunlu insanlardan uzak kalmayı seven, psikolojik olarak çıkmazları yaşayan ve sonucu ölümdedir bulan bir kadın tipidir.

*Suzan Defter* adlı öyküde de mutsuz bir kadın tipi vardır ki bu kadın hayatını paylaşamadığı kocasından memnun değildir. Bu durum onun yaşamını alt üst etmektedir.

#### 4.3.1.2.2. Peşinden koşulan kadın tipi

Ayfer Tunç öykülerindeki bu tür kadın tipi genellikle hayatı umursamayan, bencil, peşinden koşulmasından hoşlanan ve misyonu olmayan kadın tipidir. Bu kadınlar peşinden koşturdukları erkeklerin belli bir zaman sonra hayatlarından çıkarlar fakat vicdan azabı gibi ömür boyu yakalarını bırakmazlar ve sonunda da bu adamların sonu olurlar.

*Aziz Bey Hadisesi*'nde Maryam Aziz Bey'i peşinden Beyrut'a kadar sürüklemiş ve orada yüzüstü bırakmıştır. Aziz Bey de bu kadının sızısını ömür boyu unutamamıştır. *Mikail'i Kalbi Durdu* adlı öyküde Semiramis, peşinden koşmasına rağmen Mikail'e yüz vermemiş ve onun hayatıyla oynamış bir kadındır. *Silentium*'un Cafer'i de ümitsiz bir aşka tutulmuştur. Oturup yemek yemelerine rağmen Cafer'i bir daha hatırlamayan bu zengin kadın da Ayfer Tunç hikâyeleri içerisinde peşinden koşulan kadın tipleri arasında yerini almıştır. *Önemsizlik* adlı hikâyenin Madam Ester'ini *Kar Yolcusu*'ndaki Fidan'ı da bu tip kadınlara örnek olarak verebiliriz.

#### 4.3.1.2.3. Cefakâr anne tipi

Ayfer Tunç öykülerinde yer alan her tip gibi anneler de mutsuz, ümitsiz insanlardır. Öykülerde bahsi geçen ailelerinin hemen hepsinde bir maraz söz konusudur. Ya anne terk etmiştir ya baba terk etmiştir ya da kocaları ölmüştür ama cefayı genelde sineye çeken hep kadın olmuştur. Bu anneler sevmemem/ sevilmeme çıkamazı içinde kaybolmaktadırlar. Bunların da ötesinde Ayfer Tunç öykülerinde annelerin birçoğu evlat acısı çekmektedir. Bunların hepsini bir araya getirdiğimizde hayatından memnun olmayan ve ölümü kurtuluş olarak göre kadınlar ortaya çıkmaktadır.

*“Acı duymaktan, yaşadıklarımı acıklı, hüzünlü bulmaktan korkmuyorum. Çünkü kuşku duyuyorum gerçekliklerinden. Annem hep ağlamaklı, sessiz, yalnız bir kadın mıydı gerçekte? Benim hülyalı çocukluğuma böyle bir anne yakışıyordu belki de. Geceleri hep yollara bakar mıydı? Oysa düşlediğim o kadın annemin anlattıklarına hiç uymuyor. Sakladığım yerde solmuş çocukluğum. (Tunç,2006:166).*

*“Öyle mutsuzmuş ki annesi, Emin iki yaşındayken evden kaçmış, babasının emir eriyle. Er terhis olduktan sonra askerliği yanmasın diye. Öyle mutsuz 'olmalı'yım ki annesi evliken, kaçtıktan sonra Emir'i görmeye hiç gelmemiş, belki de görmek istemiş de korkmuş, gelememiş, bilinmiyormuş bu, –Emir böyle düşünmeyi tercih ediyor.”(Tunç,2010:42).*

*“Benim annem yaşasaydı çok yaşlı bir kadın olacaktı sessiz annem, dilsiz annem, kunt, demir, çelik annem kalbinin kapılarını kapatmış, sadece üç çocuğuna arada bir hafifçe aralayan annem. Öldüğü gün sesini tümüyle unuttuğum, uzun süre hatırlamaya çalışıp sonunda vazgeçtiğim annem. Tunçtan dökülmüş melek heykeli annem.”* (Tunç,2010:42)  
Görüldüğü gibi annelerin yaşadıkları, mutsuzlukları ve hayata karşı

umutsuzca bakışları çocuklarına sirayet etmekte ve o çocuklar annelerinin yaşadıklarını hafızalarında hep taze tutmaktalar çünkü onlar annelerini diğer çocuklardan daha fazla severler.

#### 4.3.1.2.4. Düşmüş kadın tipi

*Kırmızı Azap* adlı öyküde düşmüş kadın tipine rastlamaktayız. Bu öyküde yazarın kafasında yazılmayı bekleyen bir öykünün kişileri anlatılmaktadır. Bu kişilerden biri de kadındır ve bu kadın yazılacak olan öyküde kendine yer bulur. Fakat bu kadın öyküde hayat kadınıdır ve içinde bulunduğu yaşamdan pek de memnun değildir. Belki bir kadın için en ağır rolü almıştır. Duygusal bağı olmadan bir sürü erkekle birlikte olmakta hayatı zindan olmaktadır. Sevmeyen, sevilmeyen bir kadın için ölüm belki de en iyi çözümdür. Hikâye kişisi de ölümü düşünmektedir.

#### 4.3.1.2.5. Genç kız tipi

*Mozart’ın Son Zartı’* nda dikkat çeken bir genç kız vardır ve bu kız ailesi olmadığını için yarım yetişmiştir. Bu eksikliği gidermek için arkadaş çevresine hemen hemen her konuda yalan söylemekte kendisini olduğundan farklı göstermektedir. Burada da yine mutsuz ve hayattan zevk alamayan bir tip söz konusudur.

Sonuç olarak; Ayfer Tunç eserlerinde daha çok hayatın sillesini yemiş, hayatın başında bile olsa hayata yenik başlamış, çevresinden hatta annesinden, babasından bile kopmuş sorunlu tipleri hikayelerinde yer vermiştir.

### 4.4. ZAMAN

Zaman, insana gerçek hayatta yaşadığını hatırlatan ve belli bir süreliğine dünyada bulunduğunu geriye dönüp baktığında anlamasına yardımcı olan önemli bir kavramdır. Gerçek hayatta olduğu gibi öyküde de kurgunun oluşmasına yardımcı olan en önemli unsurlardan biridir. “Öykü ve roman gibi anlatma esasına dayanan eserler sosyal (dış/aktüel/kronolojik) zaman ve ferdî (iç/psikolojik) zaman üzerine bina edilirler”. Kişiler arasında meydana gelen olay belli bir zaman çerçevesinde gelişir. Romanda anlatılan olaylar da insanoğlunun macerasıdır. “Anlatma esasına dayanan

edebî eserler”de kişi, her zaman önemlidir. Her edebî eserde, ferdî zaman, belli bir sosyal zaman içerisinde bulunur. “Ferdî zamanın belli bir sosyal zaman zeminine oturtulması, mesajın çok daha sağlıklı bir biçimde okuyucuya ulaştırılmasına hizmet edecektir”. (Özpay,2004:652).

Roman ve hikâyede zaman kavramının önemini Mehmet Tekin şu şekilde ifade eder:

“Anlatılan her şey zaman içinde vücut bulduğuna göre, romancı, anlatı dünyasındaki roman kategorilerini mantığa uygun olarak biçimlendirmelidir. En azından biçimlendirmek zorundadır. Çünkü zaman, olayları doğrulayan, olayların, okuyucu zihninde gerçekçi bir izle yerleşmesini sağlayan bir süreçtir.” (Tekin,2008:117).

Sosyal (tarihî) zaman ve ferdî zaman dışında vaka ve anlatma zamanı da öykü ve romanda incelemelerinde zaman unsuru içerisinde göz önünde bulundurulmalıdır.

#### 4.4.1. Sosyal (Tarihi) Zaman

Ayfer Tunç öykülerinde sosyal (tarihi) zaman, üzerinde önemle durulan, okuyucunun farkına varması gereken bir faktör değildir. Biz sosyal zamanı genellikle öyküdeki ipuçlarından ve hikâyenin sonuna atılan tarihlerden anlamaya çalışacağız. Ayrıca sosyal zaman adına açık ifadeler kullanılmamış sadece zaman kırıntıları bırakılmıştır. Bu kırıntılardan yola çıkarak tahminde bulunacağız.

*Saklı* öyküsündeki sosyal zamanı tahmin etmemiz için şu cümle ipucu olarak değerlendirilebilir:

“Arkasından bakardım. Bakardım da, o büyük yabancılığın böyle bir şehirde hüznü olup gülünç görünmesini anlayamazdım. Çocuktum o zamanlar, paytonların fayton olduğunu, çok sonra kitaplardan öğrendim”.(Tunç,2006:145).

Cümlede geçen fayton sosyal zamanı tespit etmemizde fayda sağlayacaktır. Faytonun ilk ortaya çıkış tarihinden itibaren düşünüldüğünde buradaki sosyal zaman 20. yüzyılın başlarına tekabül edebilir diyebiliriz.

Öykünün sonunda yazılış tarihi 1988 olarak verilmiştir. Bu tarih de bize öykünün sosyal zamanıyla ilgili ipucu verebilir.

*İhtilaller Neye Benzer*'de ömrünü bir ihtilale benzeten adamın yaptığı işten öykünün sosyal zamanını anlayabiliriz.

“Beyazıt Kulesi'nin tepesinde otururum. Böyle yükseklerde yaşamak bana iyi gelir. Işıkları yakıp söndürürüm, isim budur, isim yok sayılır, onu ben çoğaltırım, büyütürüm, önemserim.”(Tunç,2006:152).

Hikâye kişisi İstanbul'da Beyazıt Kulesinde şehrin ışıklarını yakmakla ve söndürmekle görevlidir. Bu durum bize öykünün sosyal zamanı hakkında bir ipucu olabilir.

*Yaşadığımız Yerler* adlı öykü 1984 yılında yazılmıştır ve öykü hikâye kişinin çocukluğunu anlatmaktadır. Bu durum bize hikâyenin sosyal zamanı hakkında bir fikir sağlayabilir.

*Önemsizlik* adlı öyküde sosyal zaman adına ipucu olarak değerlendirebileceğimiz en önemli unsurlar bugün de yabancı olmadığı pastaneler ve İstiklal Caddesi'nin durumu. Bu noktada hikâyenin yazılış tarihini de düşündüğümüzde hikâyenin sosyal zamanı hakkında bir fikir sahibi olmamıza yardımcı olabilir.

*Ay Bakıyor*'da hayatın sillesini yemiş bir kadının yaşadıklarına baktığımızda hikâyenin sosyal zamanı adına fikir sahibi olmamıza yardımcı olabilir. Trenler ve çocuğu aramak için gelen dalgıçlar ve hikâyenin yazılış tarihi bize hikâyenin sosyal zamanını verebilir.

*Mozart'ın Son Zartı'nda* yaşamadıklarını yaşamış gibi anlatan, hayal gücü yokluktan çok gelişmiş olan genç bir kızın hikâyesinin sosyal zamanı hakkında bize en büyük ipucunu Arabesk'in meşhur olduğu yıllardan bahsetmesidir. Buna bir de hikâyenin yazılış tarihini eklediğimiz de sosyal zaman hakkında fikir sahibi olabiliriz.

*Su* adlı öyküde Ege'den bir Güneydoğu kasabasına yerleşen ailenin susuzluk mücadelesi veren insanlara yardımcı olmasına şahit oluruz. Türkiye şartlarında bu durumu düşündüğümüz de hikâyenin sosyal zamanı hakkında bir fikir sahibi olabiliriz.

“Cennet adanın balkonlarından her sabah taşan radyo sesleri içinde ütülü pantolonuna bir şey dökülür korkusuyla dizlerine serdiği peçeteyi katlayıp masaya koyardı. Gözlerinde bir başka derinlik vardı.”(Tunç,2006:203).

Radyonun yaygın olduğu yıllarda bize sosyal zaman hakkında ipucu vermektedir.

*Silentium*' da sosyal zaman adına en dikkat çekici ipucu hikâye kişinin fayans ustası olmasıdır. Fayansların hayatımıza girdiği yılları düşündüğümüzde ve hikâyenin yazılış tarihini göz önüne aldığımızda sosyal zaman hakkında fikir sahibi olabiliriz.

*Yüreğin Mahallesi*' de hikâyenin sosyal zamanı, hazır ayakkabı boyalarının çıkmadığı insanların ayakkabılarını boyacılara boyattığı yıllardır.

“Bir Çingene lavanta satıyordu. Tırnak dipleri hep siyah kalacak bir çocuk ayakkabı boyuyordu.”(Tunç,2006:218).

Burada dikkat etmemiz gereken önemli bir unsur da hikâyenin yazılış tarihidir ki 1986 yılında yazılmış olan hikâyenin sosyal zamanı hakkında bilgi vermektedir.

*Halas*'ta sosyal zaman adına diğer hikâyelerde olduğu gibi açık bir ifade yoktur.

“Hani makinenizi getirecektiniz?, dedi müdür kahveleri içerken, arkadaşlarla toplu fotoğrafımızı çekecektiniz. Gene unuttum dedim, kusura bakmayın, bir dahakine söz.”(Tunç,2006:35).

Burada fotoğraf makinelerinin daha yaygın olmadığı yıllardan söz edilmektedir. Bu da bize hikâyenin sosyal zamanı hakkında bilgi sahibi olmamıza yardımcı olmaktadır.

Görüldüğü Ayfer Tunç, bir çok hikâyesinde sosyal zaman adına açık ifadeler koymamıştır. Hikâyelerdeki zaman kırıntılarından yola çıkarak sosyal zaman hakkında tahminde bulunabiliyoruz. Yukarıda bahsi geçen hikâyelerde zaman kırıntıları en dikkat çekici olanlardır. Gözden kaçan ipuçları olmuş olabilir.

#### 4.4.2. Ferdî Zaman

Bu zaman kavramı Ayfer Tunç hikâyelerinde genellikle hikâye kişinin yaşamı ile ölümü arasındaki zaman dilimini kapsar ki bu da çok uzun bir süredir. Ama bu zaman dilim içerisinde hikâye kişinin acı çektiği kısımları özellikle ön plana çıkarmaktadır. Bu kısımlar hikâyenin asıl kısımlarıdır diyebiliriz. Hikâyelerde genellikle bir ömür anlatılır dedik bunu ise geriye dönüşlerle yapmaktadır. Yani öne çıkardığı zaman diliminin yanında bütün bir hayatı vermektedir.

*Saklı , İhtilaller Neye Benzer, Yaşadığımız Yerler, Önemsizlik, Ay Bakıyor, Mozart'ın Son Zart'ı, Su, Silentium, Yüreğin Mahallesi Aziz Bey Hadisesi, Kadın Hikâyeleri Yüzünden, Soğuk Geçen Bir Kış, Kar Yolcusu, Mikail'in Kalbi Durdu, Kırmızı Azap, Kaybetme Korkusu, Taş Kağıt Makas, Fehime, Suzan Defter, Evvelotel, Kibir, Halas, Acilezzet, Hiçbir Hikâye Görüldüğü Kadar Temiz Değildir, Doğru, Şapkacı Arlet, Çarli* adlı hikâyelerin tamamında ferdi zaman olarak bir ömrü kapsayan hikâyelerdir bu yüzden bir bütün olarak verildi. Vaka zamanları ön plana çıkmakla birlikte, anlatma zamanlarıyla vaka zamanlarının uyduğu görülmektedir.

Ayfer Tunç hikâyelerinde zaman açısından bir önemli unsur da mevsimlerdir. Onun hikâyelerinde mevsimler hikâyenin genel yapısına uygun olarak genellikle sonbahar veya kıştır. Güneşin insana acı verdiği bu mevsimler hikâye

kişilerinin içinde buldukları marazı, acıyı, yıkılmışlığı, kasveti ve mutsuzluğu pekiştiren bir hava katmaktadır. Hikâyelerin başından sonuna kadar bu hava hiç bozulmamakta, anlatılan zaman içerisinde aradan yıllar geçse de bu mevsim algısı okunanların da etkisiyle hiç değişmemekte ve mevsim bahar ya da yaza hiç geçmemektedir.

Sonuç olarak; Ayfer Tunç'un eserlerinde zaman kavramı pek ön planda değildir. Daha çok olay örgüsünün ortaya çıkmasında yardımcı unsur olarak kullanılmıştır.

#### 4.5. MEKÂN

Bu kavram gerçek hayatta olduğu gibi edebi ürünlerde de çok önemlidir. Olay örgüsünün ortaya çıkmasında, kurgunun oluşturulmasında mekân vazgeçilmezdir. Roman ya da öyküde mekân unsuru edebi ürünün gerçeğe uygun olmasında, kişilerin kendilerine yer bulacağı, olayların diğer unsurlarla birlikte vuku bulacağı kısacası edebi ürünün olmazsa olmazlarından. Mekânın önemi Mehmet Tekin tarafından şu şekilde ifade edilir:

“Mekân unsurunun ‘gerçek’ veya ‘hayalî’ olması işin özünü değiştirmez: Mekân, anlatı sisteminde yer alan vak’anın somutlaşmasında önemli rol oynar. Okuyucuyu –masal ve destan için dinleyici- mekânın devreye sokulmasıyla anlatılanları daha iyi ve daha kolay anlar. Mekân, açıklamaya çalıştığımız üzere, sadece olayın değil, romanın diğer elemanlarının çizim ve tanıtımında rol oynayan önemli, hatta vazgeçilmez bir unsurdur.” (Tekin,2008:150)

Farklı yazarlar mekân unsurunu azlık ya da çokluk bakımından, açıklık ya da kapalılık bakımından farklı şekillerde ele alırlar. Bu durum mekân kavramının işlevselliği noktasında bir eksikliğe sebep olmaz.

##### 4.5.1. Geniş Mekânlar

Ayfer Tunç genellikle günümüz insanın kalabalık bir şehirde, yalnız mutsuz yaşamayı yaşam biçim haline getirmiş insanlarını ele alır ve bu kalabalık şehir genellikle İstanbuldur. Öykülerine bakıldığında Ayfer Tunç için İstanbul’un özel bir yeri ve anlamı vardır.

“Şehir imgesi benim hikâyelerimin çoğunun içinden çıktığı tek büyük imge. Farkındaysanız ev çok önemli bu hikâyelerde. Çünkü şehir dediğimiz şey evlerden oluşur. Büyük bir evdir şehir. Bütün evleri içine alan dev bir ev. Ben şehre bakarım hep, özellikle de İstanbul’a. İstanbul’un benim ruhumu besleyen bir tarafı var.”(Selçuk,2005:3)

Geniş mekân olarak İstanbul’un bu kadar öne çıkmasında, bu şehrin kendine ait ayrı bir havasının olması, sanatsal yönünün ağır basması ve sayamadığımız bir

sürü özelliği etkilidir. Tarihte yerli yabancı binlerce sanat adamı İstanbul'a aşık olmuş, onun hakkında binlerce sanat eseri ortaya koymuşlardır.

Ayfer Tunç öykülerinde az da olsa İstanbul dışında geniş mekân olarak başka şehirler de seçilmiştir. Bunlar: *Aziz Bey Hadisesi*'nde Beyrut'tur. Ölümüne bir aşka gark olan Aziz Bey sevdiği kadının peşinden Beyrut'a gider. *Saklı*'da ve Evveotel'de Adapazarı geniş mekân olarak kullanılmıştır. *Küçük Kuyu*'da ve *Silentium* öykülerinde de yazın dolup taşan kışın pek kimsenin gitmediği adalar geniş mekân olarak seçilmiştir. Bunun dışında *Yanık Taşlar* adlı öyküde de geniş mekân olarak Taşrada bir kasaba seçilmiştir. *Biliyor musun ki İyi Yaşanmış Hayat Bir Hazinedir* adlı öyküde de İstanbul dışında bir çok mekân kullanılmıştır.

#### 4.5.2. Ana Mekânlar

Bu mekânlar genellikle öykülerde önemli yer tutan mekânlardır. Çünkü yazar bu mekânların da yardımıyla olay örgülerinin çözümlenmesini sağlar. Bunların tasviriyle okuyucunun olayları kurgulanmasına yardımcı olur.

*Saklı*'da ana mekân olarak sokaklar kullanılmıştır diyebiliriz. Çünkü Süslü Yenge sokak sokak gezip insanlara sevdiği adamı anlatmaktadır. Öyküde olayların çözüldüğü yerdir sokaklar.

*İhtilaller Neye Benzer* ana mekân olarak Beyazıt Kulesi kullanılmıştır. Hikâye kişisi bu kulede insanlardan uzakta yalnız yaşamaktadır.

“O ruhunu bir türlü yatıştıramayan, hep aynı yerde oturup başka yerlerde olan adam benim. Beyazıt Kulesi'nin tepesinde otururum. Böyle yükseklerde yaşamak bana iyi gelir.”(Tunç,2006:152)

*Yaşadığımız Yerler*' de ana mekân olarak bir taşra kasabası kullanılmıştır. Hikâye kişisi özlem duyduğu çocukluğunu anlatır ve bu çocukluk bir küçük bir yerde geçmektedir.

*Önemsizlik* adlı öyküde ana mekân olarak İstanbul seçilmiştir. Çünkü öykü İstanbul'un çeşitli yerlerinde geçmektedir ve olayın çözümlenmesi bu şehrin yardımıyla olmaktadır.

*Ay Bakıyor*' da ana mekân olarak göl kenarında ve trenin sesinin duyulduğu bir ev seçilmiştir diyebiliriz. Bu mekânın özelliği hikâye kişisi olan kadının oğlunu ve kocasının hatıralarını canlı tutmasıdır.



*Mozart'ın Son Zartı'* nda ana mekân olarak hikâye kişisi olan genç kızın okuldan erkek arkadaşıyla karşılaşması neticesinde olay örgüsünün oluştuğu mekân diyebileceğimiz Cennet çay bahçesi seçilmiştir.

*Su* adlı öyküde ana mekân olarak bir Güneydoğu kasabası seçilmiştir. Bu kasaba ki olay örgüsünü oluştuğu mekândır.

*Silentium'* da ana mekân olarak Cafer'in ilk defa tanıştığı bir yer olan bir ada seçilmiştir diyebiliriz. Bu adanın tasviri ile Cafer'in özellikleri birbirine çok yakındır.

*Yüreğin Mahallesi'* de ana mekân olarak bir pastane seçilmiştir diyebiliriz. Çünkü hikâye kişisi hayran olduğu kadına bir pastanede rastlamıştır.

*Mağara Arkadaşları'*nda ana mekân olarak Ayyıldız apartmanı kullanılmıştır. Bu apartmanın içinde yaşayanlar ve apartmanın kendisi olay örgüsünü oluşturmaktadır.

*Ses Tutsağı'*nda ise ana mekân bir apartman dairesidir. Hikâye kişisi bir apartman dairesinde kalmakta ve her gün komşusunu dinlemektedir. *Cinnet Bahçesi* nde de olay örgüsü bir apartman dairesinde geçmektedir. Olay örgüsünün kurgulandığı mekân olarak düşündüğümüz de bu apartman dairesi ana mekân olmaktadır.

*Gençlik Sabah Çiyidir ve Siz ve Şakalarınız* adlı öykülerde ana mekân olarak huzur evi kullanılmıştır. Olay örgüleri ikisin de de huzur evinde geçmektedir.

*Alafranga İhtiyar'*da hikâye kişisi bir apartman görevlisidir. Çok farklı özellikleri olan bu adamın anlatıldığı hikâyenin olay örgüsünün de geçtiği yer apartmanın kapıcı dairesidir. Bu yüzden ana mekân olarak bu mekân kullanılmıştır.

*Aziz Bey Hadisesi'*nde ana mekân olarak Aziz Bey'in ömrünün son zamanlarının geçtiği ve öyküsünün son bulduğu bir taverna seçilmiştir diyebiliriz.

*Kadın Hikâyeleri Yüzünden* adlı öyküde ana mekân olarak birden fazla yer seçilmiştir diyebiliriz. Bunlardan ilki hikâye kişinin yapacaklarını kafasında kurguladığı kendi dükkanı diğeri ise karısına hava atmak için gittiği pavyondur.

*Soğuk Geçen Bir Kış'* da ana mekân olarak bir hamam seçilmiştir. Sıcağa hasret kalmış vücudunu ısıtmak için gittiği hamam seçilmiştir. Bu mekân hikâye kişinin sonu olmuştur. Bu hikâye dikkat çeken bir diğeri önemli mekân da hikâye kişinin kendi evidir.

*Kar Yolcusu*'nda dağ başında tek başına çalışan bir demir yolu işçisinden bahsedilir. Bu öyküsünün anlatıldığı tek bir mekân vardır o da Eşber'in kulübesidir. Dolayısıyla ana mekân olarak bu kulübe kullanılmıştır diyebiliriz.

*Kaybetme Korkusu*'nda yalnız ve yazar olan bir adamın bir apartmanda gözlemedikleri anlatılmıştır. Ana mekân olarak bu apartman ve kendi dairesi seçilmiştir diyebiliriz.

*Taş Kağıt Makas*'da ana mekân olarak Karagül'ün kendini yaktığı evi kullanılmıştır diyebiliriz. Bu ev hikâyede Karagül'ün acılarına son vermes bakımından büyük bir öneme sahiptir.

*Fehime*'de diğer mekânların hepsinden farklı olarak ana mekân için bir gemi seçilmiştir. Küçük bir kız çocuğunun ve erkek kardeşinin bu gemide başından geçenler anlatılmıştır.

*Evvelotel* adlı öyküde adında da anlaşılacağı gibi öykü bir taşra kasabasında anılarının peşine düşen hikâye kişinin bir otelde bu anılarına yaklaşmasını anlatır. Bu yüzden ana mekân olarak bahsi geçen otel kullanılmıştır. *Kibir*'de bir ailenin dağılmasına şahit olan ve adeta her duvarından ayrı bir acı fışkıran bir ev ana mekân olarak seçilmiştir diyebiliriz.

Halas adlı öyküde ana mekân olarak bir hapishane seçilmiştir. Halas'ın kaldığı bu hapishane yaşattıklarıyla öne çıkmaktadır.

*Acilezzet*' te ana mekân olarak hikâye kişinin hayatında değişiklik yapmak amacıyla taşındığı apartman verilmiştir diyebiliriz.

*Hiçbir Hikâye Görüldüğü Kadar Temiz Değildir* adlı öyküde hikâye kişinin yaşadığı şehir ana mekân olarak seçilmiştir diyebiliriz.

*Doğru*'da ana mekân olarak çok farklı bir yer seçilmiştir. Hikâye kişinin başından geçenlerin başlangıç yeri olan bir asansör ana mekân olmuştur.

*Yanık Taşlar*' da geçmişinin peşinden giden bir adamın mola vermek için durduğu harabe bir bina ana mekân olarak seçilmiştir.

*Tevekkül*'de hikâye kişinin gençlik aşkını tekrar gördüğü bir otel ana mekân olarak seçilmiştir.

*Serim-Düşüm-Çözüm*'de ana mekân olarak hikâye kişinin sevdiği kadının evi seçilmiştir diyebiliriz çünkü olay örgüsü bu evde sonuca ermektedir.

*Biliyor musun ki İyi Yaşanmış Hayat Bir Hazine Dir* adlı öyküde ana mekân olarak Ankara kullanılmıştır. Göçmen bir kadının hayatı Ankara'da düzene girmiştir.

*Şapkacı Arlet* adlı öyküde ana mekân olarak Madam Argiro'nun dairesi seçilmiştir. *Şapkacı Arlet* hikâyesi bu dairede açıklığa kavuşmuştur.

"*Gitme Dur...*" *Aylin Işık, Bir Aktris-Artık Değil, Bir Kara Derin Kuyu, Nur Hanım'ın Piyanoları, To/Bedri-From/Joan Yaraticımız Yusuf, İki Akademili* adlı öykülerde ana mekân olarak İstanbul kullanılmıştır.

*Geveze Pazar* adlı öyküde ise ana mekân olarak bir resmin içi kullanılmıştır.

*Nazım Sever Küçük Komünistin Hikâyesi* adlı hikâyede ana mekân olarak bir sınıf seçilmiştir.

*Hisli Bir Apartman Toplantısı* adlı hikâyede ana mekân olarak bir apartmanın on altı numaralı dairesi seçilmiştir. *Koku* ve *İki Kedi* adlı öykülerde ana mekân olarak bir apartman seçilmiştir.

*Çarli* adlı öyküde mekân olarak Anadolu seçilmiştir diyebiliriz. Çilekeş gurbetçi bir babanın memleketiyle gurbet arasında gidip gelmesi anlatılmıştır.

*Narlı Bahçe* adlı öyküde ana mekân olarak kütüphane seçilmiştir diyebiliriz.

*İde Ağacı* adlı öyküde ana mekân olarak bir rüyada geçen iğde ağacının altı seçilmiştir diyebiliriz.

*Kitabının Adını Göstermeyen Yolcu'* da olay örgüsü bir trende geçmektedir.

Burada ana mekân olarak tren kullanılmıştır diyebiliriz.

#### 4.5.3. Açık Mekân

Açık mekânlar adından da anlaşılacağı gibi açık, insanın içinde kaybolduğu değil de daha çok açıldığı, nefes aldığı mekânlara olarak kabul edebiliriz. Romanda ya da öyküde tepe, dağ, ova, deniz, gibi doğal alanlar ya da insan eliyle oluşmuş olan mezra, köy, kasaba, şehir, ülke gibi alanlarda açık mekân olarak kabul edilebilir. Bu mekânlar genellikle kapalı mekânlarda bunalan mizacına açık mekânların uyduğu hikâye kişileri için kullanılır.

"Bazı kişiler, kapalı mekânlarda bunalırlar, sıkılırlar, tedirgin olurlar, korkarlar, sanırlar görürler. Ancak açık mekânlarda ruhsal bir dinginliğe ve huzura sahip olurlar. Dolayısıyla mekânın, mekân tercihinin kişilikle, ruhsal durumla, mizaçla doğrudan bir bağlantısı vardır."(Çetin,2005:134)

Ayfer Tunç öykülerinde de genellikle hikâye kişileri yalnız yaşamayı yaşam biçimi haline getirmiş, toplumdan uzak kalan, mutsuz, kasvetli ve ümitsiz insanlardır bu yüzden kapalı mekânları tercih ederler. Bu hava hikâyelerin tamamına hakim olduğu için beraberinde kapalı mekânların fazlalığına da getirmiştir. Fakat açık

mekânlar da yok değildir. Bu mekânlara vereceğimiz en iyi örnek yine İstanbuldur. Bir çok hikâyede açık mekân olarak kullanılmıştır.

#### 4.5.4. Kapalı Mekânlar

Bu mekân Ayfer Tunç öykülerinin genel havasına uygun olarak devamlı kullanılan, öykü kişilerinin mizaçlarını yansıtan önemli bir kavramdır.

“Buna ‘dar mekân’, ‘iç mekân’ da denir. Ev, oda, iş yeri gibi kapalı yerler. Kapalı mekân terbihinin kişilikle olan bağlantısı da irdelenmelidir. Bazı insanlar içe dönük türler, yalnızlığı, kapalı mekânlara kapanmayı, inzivaya çekilmeyi severler. Bunlar, dışa dönük aktif değil, içe dönük pasif kişilklere. Bireysel, felsefi, metafizik anlamda zihinsel faaliyetlerle uğraşırlar. Bu tür kişiler, kendi varoluşlarını ancak kapalı mekânlarda gerçekleştirebilirler.”(Çetin, 2005: 135).

*İhtilaller Neye Benzer* adlı öyküde kapalı mekân tam olarak verilmiştir.

Hikâye kişisi İstanbul gibi kalabalık bir şehirde yalnız kalmayı başarabilen hatta öyle ki ailesinden bile uzak kalabileceği bir yer bulmuştur.

“O ruhunu bir türlü yatıştıramayan, hep aynı yerde oturup başka yerlerde olan adam benim. Beyazıt Kulesi’nin tepesinde otururum. Böyle yükseklerde yaşamak bana iyi gelir.” (Tunç,2006:152).

Görüldüğü gibi hikâye içine kapanmış olan bir adamdır ve insanlarla ilişki kurmamak için Beyazıt Kulesi’ne yerleşmiştir.

*Önemsizlik* adlı öyküde hikâye kişisinden olan Nesim karakterinin evi kendi kişiliğine uygun olarak bir tüneldir. Belkide yazar onu hikâye içerisindeki tavırlarından dolayı cezalandırmış bir fare gibi onun evini bir tünel olarak layık görmüştür.

*Kibir* adlı öyküde de Ayfer Tunç hikâyelerinde tam da bahsettiğimiz hikâye kişileirine uygun bir mekân söz konusudur.

“Ölüsünü onun bizi terketmesinden uzun yıllar sonra terkettiğimiz; hikâyesinde de sözünü ettiği gibi panjurları kırık dökük, bahçesindeki süs havuzu çürümüş yapraklar ve kurbağa ölülerıyla dolu evimizde, gerektiğinde alıcılara evi göstereceğini diye anahtarı verdiğimiz emlakçı buldu; arka odada, bahçedeki aylandık ağacının kırık camlardan odaya girip büyümüş dallarının altında.”(Tunç,2006:15).

*Halas*’ta hikâye kişinin mekân hakkındaki düşünceleri çok dikkat çekicidir.

“Açık kapılara hiç dayanışım yoktur benim, kapılar kapanmalıdır, dünya güvenilmez bir yerdir çünkü. Kapısını kapalı tutmayan kirliliğin bir suyun içeri sızmasına, kendini çürütmesine, yok etmesine razı demektir; ama belki de doğrusu budur, dünya yorucu bir yerdir çünkü.” (Tunç,2006:37).

Görüldüğü gibi burada hikâye kişinin dünya karşısında algısı ve bu algının yaşadığı yerlere etkisi ortaya konulmuştur.

Acılezzet adlı öyküde de kapalı mekân öyle anlatılmıştır ki içinde yaşayan insan hakkında hiçbir şey bilmesek bile anlatılan ev bize ev sahibi hakkında her şeyi öğretmektedir.

“Salona girdim. İçerisi neredeyse soğuktu, tül perde titreştiğine göre pencere aralıktı, ayaklı iki abajurdan yorgun buz beyazı ışık sızıyor, bu loşluk ve soğuk ölümü çağırıyordu. Büyük siyah-beyaz televizyonun sesi kapalıydı, yaşlı bir adam ağzını açıp kapatıyordu ekranda. Şöyle bir baktım da evdeki en yeni ‘şey’ bendim.”(Tunç,2006:55).

Burada müthiş bir tasvir söz konusudur. Yalnız başına yaşayan yaşlı bir kadının ölümü bekleyen tavrı eşya ile ancak bu kadar harmanlanabilir.

Ayfer Tunç öykülerinde mekân hususunda değinmemiz gereken belki de en önemli kavram ‘ev’dir. Ev onun öykülerindeki kişiler için her türlü kötülükten koruyucu, içerisine girdiğinde her türlü sıkıntıyı unuttuğun adeta rahatlatıcı bir özelliği olan mekânlar olarak işlenmiştir. Aslında onun hikâye kişileri yaşadıkları dünyada huzur bulamayan, zamanını ve mekânını yadırgayan, sorunlu kişilerdir. Bu yüzden evlerinde kendilerine özgü bir hayat yaşarlar. İşte bu noktada ev biraz da ana rahmini hatırlatmaktadır. Aslında onun hikâye kişileri ana rahmine bir özlem duymaktadırlar.

“İlk gerçek huzur, annemi(zi)n karnındaydı.” Ve birçok “imgenin varlığı” da o anne karnındaki evimizin devamıdır. “Bir ev nedir? diye düşündüm: kardan yağmurdan korur insanı, penceresi vardır, dışarıya bakarsın, ama dışarıda değilsin, hem hayata aitsin, hem kendi fanusundasın. Yine de bir ev nedir?”

(...)

Okuyorsun içinde kendi soluğunu tüketerek, kaybolan bir denizaltıdır ev, canlılar geçer pencerenin önünden, su götürür yeryüzünü.” (Tunç,2010:78).

Görüldüğü ev kavramı Ayfer Tunç kişilerinin kendilerine dünya üzerinde en rahat hissettikleri yer olarak karşımıza çıkmaktadır.

#### 4.5.5. Soyut Mekânlar

Somut mekânların dışında kalan mekânlardır. Ayfer Tunç bu mekân kavramını *Geveze Pazar* adlı hikâyede kullanılmıştır. Bu hikâyede mekân olarak bir resim kullanılmıştır.

*İde Ağacı* adlı öykü de mekân olarak soyut diyebileceğimiz bir mekân kullanılmıştır. Hikâye kişi bir rüyadadır ve olay bu hayali ortamda cereyan etmektedir.

Sonuç olarak; Ayfer Tunç eserlerinde ışıksız, rutubetli, bakımsız, eski, kokan, okuyucuyu ruhen bunalıma iten mekânlara yer vermiştir. Bununla birlikte Ayfer Tunç’un kullandığı mekânlarda bir yaşanmışlık ya da diğer bir ifadeyle hikaye

kişisinin geçmişinden gelen bir hayalet gibi, kurtulamadığı bir olgu olarak karşımıza çıkar.

#### 4.6. BAKIŞ AÇISI VE ANLATICI

Bakış açısı ve anlatıcı öykünün anlatılmasında ve şekillenmesinde öykücü tarafından farklı şekillerde kullanılır. Anlatıcının görevi, öykü kaleme alınırken kurgulanmış olan olayları anlatmasıdır. Nurullah Çetin'e göre

“Anlatıcı, romanda bulunan her şeyi okuyucuya aktaran, sunan kişidir. Bunu yaparken öznel ya da nesnel davranabilir. Aktardığı olayı takdir ettiğini ya da tasvip etmediğini hissettirebilir. Olayları ve şahısları olduğu gibi vermenin yanı sıra araya girip yorumlar yaparak ya da ek bilgiler vererek sunabilir.” (Çetin, 2005:103).

Şerif Aktaş ise bu konu da görüşlerini şu şekilde ifade eder:

“Bakış açısı, anlatma esasına bağlı metinlerde vaka zincirinin ve bu zincirin meydana gelmesinde kullanılan mekân, zaman, şahıs kadrosu gibi unsurların kim tarafından görüldüğü, idrâk edildiği ve kim tarafından, kime nakledilmekte olduğu sorularına verilen cevaptan başka bir şey değildir”. (Aktaş, 2003:78).

Öykücünün seçtiği bakış açısı, kendisinin değil anlatıcının bakış açısıdır.

Dolayısıyla anlatılanların hepsi bu kişinin konumuna göre şekillenir.

##### Anlatıcı Tipleri

##### 1. Gözlemci Anlatıcı

-Nesnel Tutumlu Gözlemci Anlatıcı

-Öznel Tutumlu Gözlemci Anlatıcı

-Tanrısal Konumlu Gözlemci Anlatıcı

##### 2. Özne (Kahraman) Anlatıcı

##### 3. Çoğul Anlatıcı (Çetin, 2005: 103-114).

#### 4.6.1. Gözlemci Anlatıcı

Ayfer Tunç öykülerinde farklı anlatıcı tipleri kullanmıştır. Onun öykülerinde genellikle olay örgüsünün merkezinde bir ya da iki kişi var ve olaylar bu kişiler etrafında şekillenir. Bu yüzden de genellikle onun hikâyelerinde ben anlatıcı kullanılmıştır.

“Anlatıcı, olayın hem yapıcısı olan bir özne hem de anlatıcı, aktarıcı olan bir kişidir. Kişi, başından geçenleri, bizzat yaşadıklarını, gördüklerini, izlediklerini, duygu ve düşüncelerini, değerlendirme ve yorumlarını kendisi anlatır. İç konuşmalara da başvurabilen özne anlatıcı, roman yazarı olduğu gibi başka bir roman kişisi de olabilir. Özne anlatıcı, hem anlatma hem de gösterme yöntemine başvurabilir.”(Çetin, 2005: 110)

Bu anlatıcı tipi genel olarak Ayfer Tunç'un öykülerinde de sıkça başvurduğu anlatıcı tipidir. *Saklı*, *İhtilaller Neye Benzer*, *Önemsizlik*, *Ay Bakıyor*, *Mozart'ın Son Zart'ı*, *Su*, *Silentium*, *Yüreğin Mahallesi Aziz Bey Hadisesi*, *Kadın Hikâyeleri*

*Yüzünden, Soğuk Geçen Bir Kış, Kar Yolcusu, Mikail'in Kalbi Durdu, Kırmızı Azap, Taş Kağıt Makas, Fehime, Suzan Defter, Evvelotel, Kibir, Halas, Acilezzet, Hiçbir Hikâye Görüldüğü Kadar Temiz Değildir, Doğru, Şapkacı Arlet, Çarli* gibi hikâyelerde ben anlatıcı kullanılmıştır.

#### 4.6.2. Yazar Anlatıcı

Ayfer Tunç öykülerinde sıkça kullandığı bir başak anlatıcı tipi de yazar anlatıcıdır. Onun hikâyelerinde yalnız yaşayan yazar tipleri vardır. Böyle bir anlatıcı kullanmak yazarın kurgusunu da rahatlatmaktadır. Hikâye kişisi bir yazardır ve hikâyenin niye yazıldığına ayrıca bir kurgu gerekmemektedir.

*Yaşadığımız Yerler* adlı öyküde hikâye kişisi bir yazardır ve çocukluk döneminde yaşadıklarını anlatmıştır. *Küçük Kuyu*'da ise hayatının akışından memnun olmayan bir adamın evini değiştirmesiyle öykü başlar ve kendisine yazar sıfatının yapıştırılmasıyla devam eder. *Alafranga İhtiyar* öyküsünde üniversite öğrencisi olan ve yazarlık yapan bir gencin yaşlı bir adamın müzik merakını araştırmaya başlaması anlatılır. *Kaybetme Korkusu* adlı öyküde yaşadığı apartmandaki gözlemlerini yazan yalnız ve yazar olan bir anlatıcı vardır. *Serim-Düğüm-Çözüm*'de ise yazar olan bir anlatıcı söz konusudur ve bu kişi yazarlığa nasıl başladığını anlatmaktadır.

#### 4.6.3. Karma Anlatıcı

Bu anlatıcı tipi Ayfer Tunç'un sadece iki hikâyesinde kullanılmıştır. *Mozart'ın Son Zartı* adlı hikâyede ben anlatıcı ve yazar anlatıcı tipi kullanılmıştır. Hikâye kişisi olan Şebnem'in itirafları tırnak içinde verilmiştir. Geriye kalan kısımlarda da yazarın anlatımı söz konusudur. *Silentium* adlı hikâyede de karma anlatıcı tipi kullanılmıştır. Hikâyede yazar anlatıcının yanı sıra bir iç ses vardır. Bu iç ses hikâye kişisi olan Cafer'e yol göstermektedir. Bu iç ses ayrıca Cafer'in duygularına da tercüman olmaktadır.

Sonuç olarak; Ayfer Tunç kaleme aldığı öykülerinde anlatıcı tipi olarak gözlemci anlatıcı tipinin hâkim olduğu görülür. Ancak farklı anlatıcı tiplerini de eserlerinde başarılı bir şekilde kullandığı görülür.

## SONUÇ

Türk öykücülüğünün son dönemlerinde isminden sıkça söz ettiren ve son dönem Türk öykücülüğünün önemli şahsiyetlerinden olan Ayfer Tunç, büyük bir titizlikle kaleme aldığı öyküleriyle geleneksel hikâyecilik çizgisine bağlılığını ispat etmekle kalmamış bu geleneğin devam etmesinde farklı bir soluk olmuştur.

Genel olarak Ayfer Tunç'un öykülerini olay örgüsü, tema, kişiler, zaman, mekân, anlatıcı ve bakış açısı unsurlarıyla incelediğimizde öne çıkan noktalara değinecek olursak: Olaylar, kişilerin düşünceleri üzerinden aktarılır. Kişilerin iç dünyasındaki çatışmalar, bunalımlar ve arayışlar olayların şekillenmesinde önem taşır. Hikâyelerinde kişilerin zamanı ve mekânı yadırgamaları beraberinde bunalımları ve ölümü getirmiştir.

Ayfer Tunç öykülerinin birçoğunda olaylar ölümle sonuçlanırken bazı öykülerinde ucu açık bir şekilde sonuçlandığı görülür. Fakat hikâye kişilerinin içinde buldukları psikolojik durum nedeniyle ölüm kavramı, öykülerinin birçoğunda tek kurtuluş olarak yansıtılır.

Tunç'un kullandığı temalarda çeşitlilik göze çarpar. Bunların içinden en dikkat çekenleri ölüm, yalnızlık, sevgi yoksunluğu aşk ve aile temalarıdır. Bu temalar içerisinde ölümün öykülerde farklı şekillerde gerçekleşmesi de yazarın bu kavram üzerinde sıkça durmasıyla açıklanabilir. Ayrıca yazar korku, aşk, endişe ve hayal kırıklığı gibi kavramları da ölüm temasını kullanarak öne çıkartır.

Öykülerinde kişi sayısının azlığı, seçilen kişilerin genelde genç erkekler olması dikkat çeker. Yazar, olayları anlatılırken öykünün başkışisi üzerinde yoğunlaşır. Böylelikle, kendi düşüncelerini de bu kişi üzerinden okuyucuya aktarır.

Zaman kavramını öykülerinde itinayla kullanılmıştır. Yazarın eserlerinde genel anlamda sosyal (tarihî) zamana pek rastlayamayız. Daha çok metin içerisinde verilen ifade ya da ipuçlarından yola çıkarak sosyal (tarihî) zamanın tespitinde bulunuruz. Öykülerinde sosyal zamandan ziyade ferdî zamanın öne çıktığı görülür. Bu durum, yazarın olayları sosyal zamana göre daha dar bir zaman dilimi içerisinde



anlatmasıyla açıklanabilir. Ayrıca, zamanın kullanımı farklı yöntemlerle gerçekleşir. Birçok öyküde zamanda geriye dönüşler ve ileri sıçramalar vardır.

Ayfer Tunç öykülerinde mekâna, mekân sayısına ve mekân tasvirine pek önem vermez. Bunun nedeni ise yazarın mekânlardan çok olayı ön plana çıkartmasıdır. Fakat onun öykülerinde İstanbul'un önemli bir yeri vardır. Bununla birlikte eserlerinde kullandığı mekânların çoğu hikâye kişilerinin mizaçlarına uygun olarak kapalı mekânlardır. Ayrıca yazar, öykülerinde kullandığı mekânları seçerken kişilerin daha çok mekânlardaki işlevsellikleri üzerine vurgu yapar. Bu bağlamda mekân-insan ilişkisi de öykülerinde önem taşır.

Yazarın öykülerinde bakış açısı ve anlatıcı benzerlik gösterir. Anlatıcı genellikle gözlemci ya da ben anlatıcıdır fakat bazı öykülerinde bu durum değişebilir. Bu durum daha çok öykü içerisinde öykü kurguladığı eserlerinde görülür.

Halen hayatta olan Ayfer Tunç, sanat hayatı boyunca beş öykü kitabına imza atmıştır. Bunun yanı sıra çalışmamıza dâhil ettiğimiz yaşantı başlığı altında bir kitabı daha vardır. Bu kitaplardaki öyküler bugün var olan değerini gelecekte katlayacaktır. Ayrıca üç romanı, bir masal kitabı, bir araştırması ve iki yaşantı kitabı bulunan yazar, Türk edebiyatında önemli yer tutar. Sonuç olarak Ayfer Tunç, Çağdaş Türk Edebiyatı'nın önemli yazarlarından denilebilir.

## KAYNAKLAR

- Akatlı, Füsün. (Aralık 2006). “Evvelotel” İçinde. *Milliyet Kitap*, <http://www.ayfertunc.com/>, (10.07.2012).
- Akatlı, Füsün. (Temmuz 2001). Ayfer Tunç’un gerçekçi olduğu kadar şiirsel bir yaklaşımı var..., *Varlık*. <http://www.ayfertunc.com/> (10.07.2012)
- Aktaş, Burcu. (17 Eylül 2010). Rahatsız Olalım Artık, Dünya Çürüyor. *Radikal Kitap*, <http://www.ayfertunc.com/>, (10.07.2012).
- Aktaş, Şerif. (2003). *Roman Sanatı ve Roman İncelemesine Giriş*. Akçağ Yayınları, Ankara, s.78.
- Aslankara, M. Sadık. (23 Aralık 2010). Ayfer Tunç romancılığında üçleme. *Cumhuriyet Kitap Eki*, <http://www.ayfertunc.com/>, (10.07.2012).
- Atılğan, Şebnem. (Şubat 2004). Makas Kağıdı Keser, Kâğıt Taşı Sarar, Taş Makası Kırar. *E Dergisi*, <http://www.ayfertunc.com/>, (10.07.2012).
- Birkan, A.Şebnem. (Temmuz 2007). Ayfer Tunç ile *Ömür Diyorlar Buna* Üzerine. *Cumhuriyet Kitap*. <http://www.ayfertunc.com/>, (10.07.2012).
- Bitmez, Tükenmez Bir Dert, *Ömür Diyorlar Buna*. *Kitap Zamanı*, (6 Haziran 2007). <http://www.ayfertunc.com/>, (10.07.2012).
- Bora, Tanıl. (Temmuz 2009). Ayfer Tunç ile Söyleşi “Ne Olursa Dibe Vurduk Diyeceğiz?”. *Birikim*, <http://www.ayfertunc.com/>, (10.07.2012).
- Canbaz, Firdevs. (2004).Türk Öykü Tarihinde Büyük Adım: Küçük Şeyler. Hece Öykü Dergisi. Yıl 1, Sayı 3, Ank.,Temmuz, <http://www.ayfertunc.com/>, (10.07.2012).
- Çelik Behçet. (Nisan 2004). Başkalarının hikâyelerinden hikâyelerimize sızanlar. *Virgül*, <http://www.ayfertunc.com/>, (10.07.2012).
- Çetin, Nurullah. (2005). *Roman Çözümleme Yöntemi*. Öncü Kitap, Ankara, s.121.
- Dönmez, Yelda. (Nisan 2005). Ayfer Tunç’la *Kapak Kızı* Üzerine, *Cumhuriyet Kitap*, <http://www.ayfertunc.com/>, (10.07.2012).
- Elçi, Handan İnci. (Kasım 2004). Tunç’un öykülerinde deneyimin aktarılışı öykü yaşantıyı görünür kılar. *Virgül*, <http://www.ayfertunc.com/>, (10.07.2012).
- Erol, Merve – Köklü, Nuh. (Ağustos 2002). Ayfer Tunç: 70’li Yıllarda Hayatımız Özgürlüğü Özlemek. *Postexpress*, <http://www.ayfertunc.com/>, (10.07.2012).
- Gümüş, Seval Şahin.(Şubat 2004). Ayfer Tunç’un *Mağara Arkadaşları*’nda ironi ve acı. *Gösteri*, <http://www.ayfertunc.com/>, (10.07.2012).
- Günay, Ali. (Eylül- Ekim 2008).\_ *Öykü Teknesi*, <http://www.ayfertunc.com/>, (10.07.2012).
- Gündüzalp, Kemal. (Ocak 2007). *Evvelotel* üzerine Ayfer Tunç’a “Garip” Sorular. *Kül Öykü*, <http://www.ayfertunc.com/>, (10.07.2012).
- Gündüzalp, Kemal. (Şubat 2007). Yazımsal metnin bitimsizliği ya da yeniden sürdürülmesi bağlamında *Evvelotel*’de *Saklı* olan. *Gösteri*, <http://www.ayfertunc.com/>, (10.07.2012).
- Harmancı, Abdullah. Ayfer Tunç’la Öykü Serüveni Üzerine, *Hece* 87, Mart 2004, <http://www.ayfertunc.com/>, (10.07.2012).

- Harmancı, Abdullah. (Mart 2004). Ayfer Tunç'la Öykü Serüveni Üzerine *Hece* 87, <http://www.ayfertunc.com/>, (10.07.2012).
- Harmancı, Abdullah. (Mart 2004). Karanlığın Şarkıcısı: Ayfer Tunç–yakın okumalar–. *Hece* 87, <http://www.ayfertunc.com/>, (10.07.2012).
- Hızlan, Doğan. (12 Mayıs 2007). Sanki bir akımın temsilcileri. *Hürriyet*, <http://www.ayfertunc.com/>, (10.07.2012).
- İlgin Sönmez ile röportaj, *Akşam-lık*, sayı 86, 28 Aralık 2003, <http://www.ayfertunc.com/>, (10.07.2012).
- İlhan, Çiler. (19 Nisan 2006). Edebiyat Konsantre Edilmiş Hayattır. *Sabah Kitap*, <http://www.ayfertunc.com/>, (10.07.2012).
- Karabulut, Mualla, Bizsiz Bir Dünyanın Dönüyor Olması Fikrine Katlanamayız, *Vatan Kitap*, 15 Nisan2006, <http://www.ayfertunc.com/>, (10.07.2012).
- Koçak, Orhan. (Nisan 2003). “HAVADA BULUT”. *Virgül*, <http://www.ayfertunc.com/>, (10.07.2012).
- Korkmaz R. (2005). *Yeni Türk Edebiyatı El Kitabı*. 2.Baskı, Grafiker Yayınları, Ankara, s.321.
- Korkmaz, Aykut. (Ocak 2004). Kılavuz Söyleşi. *Kılavuz Dergisi*. <http://www.ayfertunc.com/>, (10.07.2012).
- Köksal, Sırma. (Şubat 2004). Kendine Bir Öykü Yaratanlara Büyük Hayranlık Duyarım. *Picus*, <http://www.ayfertunc.com/>, (10.07.2012).
- Lekesiz, Ömer. (Ağustos 2000). “Aziz Bey Hâdisesi”. *Hece*, <http://www.ayfertunc.com/>, (10.07.2012).
- Lekesiz, Ömer. (Eylül 2000) “Aziz Bey Hâdisesi II”. *Hece*, <http://www.ayfertunc.com/>, (10.07.2012).
- Leloğlu Oskay, Filiz. (Mart 2008). Ayfer Tunç'la Söyleşi. *Dünya Kitap*, <http://www.ayfertunc.com/>, (10.07.2012).
- Matara, Ufuk. (Mayıs 2007). Hiçbir Hayat Basit Değildir. *Akşam Kitap*, <http://www.ayfertunc.com/>, (10.07.2012).
- Metin, Celal. (13 Temmuz 2006). Okuduğum Kitaplar Evvelotel. *Cumhuriyet Kitap*, <http://www.ayfertunc.com/>, (10.07.2012).
- Okay, Esra Karaduman. (Haziran 2006). Sanki İnsanlık Çürüyor ki Çürüyor. *Remzi Kitap Dergisi*, <http://www.ayfertunc.com/>, (10.07.2012).
- Öğüt, Hande. (Nisan 2006). Öykünün Buruk Tadı. *Radikal Kitap*, <http://www.ayfertunc.com/>, (10.07.2012).
- Özcan, Nazan. (Kasım 2003). Ev Fikri Rahimdir!. *Milliyet Sanat*, <http://www.ayfertunc.com/>, (10.07.2012).
- Özkartal, Miraç Zeynep. (2012). İyi Bir Metin Okuduğumda Hemen Yazmak İsterim. *Milliyet Sanat*, <http://www.ayfertunc.com/>, (10.07.2012).
- Özpay, A. (2004). *Kemal Bilbaşar'ın Romancılığı*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, ss.652,662
- Öztop, Erdem. (20 Nisan 2006). Bir Gün Herkes Kendisi Olsun. *Cumhuriyet Kitap*, <http://www.ayfertunc.com/>, (10.07.2012).
- Öztoprak, Hasan. (Eylül 2001). Yetmişli Yıllara Karşı Sorumluluğumu Yerine Getirdim. *E Dergisi*, <http://www.ayfertunc.com/>, (10.07.2012).
- Picus*. (Eylül 2005). Kurguyla Hesaplaşmalar, <http://www.ayfertunc.com/>, (10.07.2012).
- Selçuk, Seval. (Kasım-Aralık 2005). Ayfer Tunç'un öykücülüğü ve “Saklı” öyküsünün çözümlenmesi I. *Hece Öykü*, <http://www.ayfertunc.com/>, (10.07.2012).

- Selçuk, Seval. (Şubat-Mart 2005). Ayfer Tunç'un "Saklı" öyküsünün çözümlemesi II. *Hece Öykü*, <http://www.ayfertunc.com/>, (10.07.2012).
- Selçuk, Seval.(2005). Ayfer Tunç'un Öykücülüğü. *Hece Öykü*,Kasım-Aralık.2005, <http://www.ayfertunc.com/>, (10.07.2012).
- Soyşekerci, Hülya. (Ekim, Kasım, Aralık, 2008). Ayfer Tunç'un 'Suzan Defter' Öyküsü İçin Bir Okuma Deneyimi. *Dergi H@vuz*, <http://www.ayfertunc.com/>, (10.07.2012).
- Sönmez, İlgin. (Şubat 2004). Kendimizi En Hakiki Hissettiğimiz Yer Evidir. *Gösteri*, <http://www.ayfertunc.com/>, (10.07.2012).
- Şentekin, Derviş. (7 Nisan 2006). Hayat, Yaşandığı Kadardır. *Radikal Kitap*, <http://www.ayfertunc.com/>, (10.07.2012).
- Tanpınar, Ahmet Hamdi.(2003). 19 uncu Asır Türk Edebiyatı Tarihi. Çağlayan Kitapevi, İst.,s.286
- Tekin, M. (2001). *Roman Sanatı (Romanın Unsurları) 1*. Ötüken Neşriyat, İstanbul, ss.51-55.
- Tezer, Cem. (2007). İçimde Şiiri andıran şeyler olabilir, ama içimde bir şair yok. *Birgün*, <http://www.ayfertunc.com/>, (10.07.2012).
- Tohumcu, Aslı. (11.05.2007). Tek Derdimiz Nitelikli Okurla Buluşmak. *Radikal Kitap*, <http://www.ayfertunc.com/>, (10.07.2012).
- Tokay, Murat. (19 Eylül 2010). Ayfer Tunç, Bugünün Tutunamayanlarını yazdı. *Zaman*, <http://www.ayfertunc.com/>, (10.07.2012).
- Tosun, Necip. (Temmuz-Ağustos 2006). Aşk Kırgınları, Yalnızlık ve Ölüm. *Eşik Cini*, <http://www.ayfertunc.com/>, (10.07.2012).
- Tosun, Necip.(2006). Aşk Kırgınları, Yalnızlık ve Ölüm, Eşik Cini, Temmuz-Ağustos,2006, <http://www.ayfertunc.com/>, (10.07.2012).
- Tunç, A. (2006). Evvelotel. Can Yayınları, İstanbul.
- Tunç, A. (2006). Mağara Arkadaşları. Can Yayınları, İstanbul.
- Tunç, A. (2006). Saklı. Can Yayınları, İstanbul.
- Tunç, A. (2007). "Ömür Diyorlar Buna". Can Yayınları, İstanbul.
- Tunç, A. (2008). Aziz Bey Hadisesi. Can Yayınları, İstanbul.
- Tunç, A. (2010). Taş-Kağıt-Makas. Can Yayınları, İstanbul.
- Türkeş, A.Ömer. (Eylül 2010). Kapak Kızının Sonu. *Sabit Fikir*.
- Türkeş, Ömer. (Mart 2005). Trenler Nereye Gider?, *Kaçak Yayın*, <http://www.ayfertunc.com/>, (10.07.2012).
- Uçan, Cem. (2008). E-kitap *Harflere Bölünmüş Zaman* Üstüne Konuşmalar. <http://www.ayfertunc.com/>, (10.07.2012).
- Uludağ, Sema. (18 Şubat 2005). Yazar İsterse Yeniden Yazar. *Radikal*, <http://www.ayfertunc.com/>, (10.07.2012).
- Yalsızuçanlar, Sadık. ( Nisan 2006). Bizi Bir Araya Getiren Hikâye. *Kitap Zamanı*, <http://www.ayfertunc.com/>, (10.07.2012).
- Yıldırım, Çiğdem. (Nisan 2006). Saklı, Evvelotel'de saklı; Evvelotel de Saklı'da. *Birgün Kitap*, <http://www.ayfertunc.com/>, (10.07.2012).
- Yıldırım, Çiğdem. (Ocak-Şubat 2006). Düş ile Gerçeklik Arasında Gezilir mi?, *Kül Öykü*, <http://www.ayfertunc.com/>, (10.07.2012).
- Yıldırım, İbrahim. (Ağustos 2006). *Evvelotel* Benim *Saklı*'yı Reddimden Doğan Kabulümdür. *Eşikcini*, <http://www.ayfertunc.com/>, (10.07.2012).

## ÖZGEÇMİŞ

Osman AKKAN 1986 yılında Yozgat'ta doğdu. İlk ve orta öğrenimini Akbay İlköğretim Okulu'nda tamamladıktan sonra lise eğitimini Ankara Etimesgut Anadolu Lisesi'nde 2004 yılında tamamladı. 2005 yılında kazandığı lisans eğitimini Kayseri Erciyes Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümünde tamamlayarak 2009 yılında mezun oldu. Osman Akkan 2009 yılında Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim dalında yüksek lisansa başladı. 2009 yılında Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde araştırma görevlisi olarak ilk görevine atanmıştır.

## VITAE

Osman AKKAN was born in Yozgat in 1986. After he completed primary and secondary education in the Akbay Elementary School, he completed his high school education in Etimesgut High School in Ankara in 2004. He studied Erciyes University Department of Turkish Language and Literature Faculty of art and science in Kayseri between 2005-2009 years. He started to do master degree in Institute of Social Sciences in University of Gaziantep in 2009. He has been appointed as the first as a research assistant, in Gaziantep University in 2009.